

Türkiye'de Çocuklar İçin Siyer Çalışmaları

-Diyanet Çocuk Dergisi
(2000-2019) Özelinde-

Nurgül Sarı

Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları

- Diyanet Çocuk Dergisi Özelinde (2000-2019) -

Nurgül Sarı

Kitap Adı	:	Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları -Diyanet Çocuk Dergisi Özelinde (2000-2019)-
Yazar	:	Nurgül Sarı
ISBN	:	978-975-6497-85-2
SAMER Yayınları	:	50
Editör	:	Doç. Dr. Feyza Betül Köse
Dizgi & Kapak	:	SAMER
Genel Yayın Yönetmeni	:	Doç. Dr. Feyza Betül Köse
Yayın Koordinatörü	:	Arş. Gör. Asım Sarıkaya

KSÜ Siyer-i Nebi Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

SAMER Yayınları

Adres : KSÜ Avşar Kampüsü

Onikişubat/Kahramanmaraş

İletişim : 0344 300 47 59

e-posta : samer@ksu.edu.tr

Kahramanmaraş-2020

Bu kitap, “Diyanet Çocuk Dergisi Özelinde Türkiye’de Çocuklar İçin Siyer Çalışmaları (2000-2019)” adlı yüksek lisans tezinin gözden geçirilmiş yayım halidir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	6
------------	---

– GİRİŞ –

1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	10
2. Araştırmanın Yöntem ve Kaynakları.....	13
3. Çocukların Bilişsel ve Duyuşsal Özellikleri ve Siyer Anlatımı.....	17

– BİRİNCİ BÖLÜM –

ÇOCUK EDEBİYATI ve SİYER

A. Çocuk Edebiyatı.....	22
B. Çocuk Dergileri	27
C. Ülkemizde Dinî Çocuk Edebiyatı.....	32
D. Türkiye’de Çocuk Siyer Edebiyatı	35

– İKİNCİ BÖLÜM –

DİYANET ÇOCUK DERGİSİ

A. Tarihçesi.....	38
B. Hedef Kitlesi	39
C. Yapısal Özellikleri.....	40

– ÜÇÜNCÜ BÖLÜM –

DIYANET ÇOCUK DERGİSİNİN SİYER ÖĞRETİM İÇERİĞİ VE
TEMALARI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

A. Meslekî Yetersizlikten Kaynaklı Hatalar.....	47
B. Siyasi Dinî, İdeolojik veya Savunmacı Yaklaşımlardan Kaynaklı Hatalar.....	73
C. Ekonomik Kaygılardan veya Orjinalite Sağlama Arzusundan Kaynaklı Hatalar.....	85
D. Görsel Hatalar	95
E. Tablolar.....	131
 SONUÇ.....	 202
KAYNAKÇA	208

ÖNSÖZ

Ülkemizde on yılı aşkın bir süredir Siyer'e gösterilen yoğun ilgi, literatürde çeşitliliği de beraberinde getirmiştir. Bu çeşitlilik tür bakımından olduğu gibi muhatap kitle bakımından da artmaktadır. Ayrıca çok farklı kurum, kuruluş, dinî cemaat ve şahıslar, muhtelif sâiklerle Siyer eserleri yayımlamaktadır. Bu da Siyer sahasında telif edilmiş eserlerin, niteliklerinin ortaya konularak doğru çalışmaların ayırt edilebilmesini ve eserlere dair tespitlerin okurlara sunulmasını lüzumlu kılmaktadır. Zira peygamber tasavvurunun hayatın her alanına nüfuzu, ancak bu tür çalışmalarla mümkün olacaktır. Temel kaynaklardaki sahih bilgilerin muhatap kitlelerin özelliklerine göre ne şekilde verilmesi gerektiğine ilişkin olarak farklı disiplinlerin verilerinden yararlanan çalışmalar yürütülmüştür. Bu minvalde Siyer'le ilgili araştırmalar yapan kimi akademisyenler; ders kitapları, edebî eserler ve popüler yayınlarda karşılaşılan sorunlarla alakalı bilimsel çalışmalarda bulunmuşlardır. Araştırmalarının sonucunda yaptıkları değerlendirmeleriyle, her yaşta ve farklı eğitim seviyelerindeki okuyucu kitlelerine en uygun Siyer anlatım usulünün belirlenebilmesi için çeşitli öneriler sunmuşlardır. Çocuk dergilerinin de bu tür araştırmalara konu edinilmesi gerekliliği bulunmaktadır.

Çocuk Siyer edebiyatı; Siyer bilgisinin yanında pedagojik, edebi, sanatsal ve sosyo-kültürel tarafları olan bir alandır. Çocuk edebiyatı ürünlerinden biri olan çocuk dergileri belirli periyotlarla güncellenebilme

özelliği, görsel ve metinsel zenginliđiyle dinî ve soyut konulara içeriklerinde yer verebilme imkânına sahiptir.

Ülkemizin din işlerinin yürütülmesinden resmî olarak sorumlu bulunan Diyanet İşleri Başkanlığı, görev ve sorumluluk alanına dinî neşriyatı da dâhil etmiştir. Toplumun ihtiyaç ve beklentilerine yönelik dinî yayınlar içerisinde farklı kesimlere hitap eden dergiler de bulunmaktadır. Bunlardan biri olan ve Türkiye’de süreli çocuk yayınları arasında satış rakamlarıyla ilk sırada yer alan Diyanet Çocuk Dergisi’dir. Derginin devletin resmî bir kurumu tarafından çıkarılıyor olması, yazar donanımı, içerik kalitesi, doğru görsel kullanımı gibi çok çeşitli açılardan üst düzey niteliklere sahip olmasını gerekli kılmaktadır. Bireylerin ileriki yaşlarında sahip olacakları ahlak, davranış ve algılarının temelini atıldığı ve tüm hayatını etkileme özelliğine sahip olan çocukluk döneminde doğru örnek ve bilgilerle karşılaştırılması büyük bir sorumluluktur. Bu sorumluluk da en fazla resmî kurumlar tarafından hissedilmelidir. Diyanet Çocuk Dergisi’nin ulaştığı kesimlerin nicelik açısından büyüklüğü ve onun ülkeimizin din işlerinin yürütülmesinden sorumlu olan bir kurum tarafından çıkarılıyor olması, akademik bakış açısıyla çok çeşitli açılardan, titizlikle incelenmesini lüzumlu hale getirmiştir.

Diyanet Çocuk Dergisi özelinde ulusal akademik literatüre bakıldığında derginin, grafik tasarım, yapısal analiz, içerik analizlerinin din eğitimi gibi çeşitli açılardan değerlendirildiği görülmektedir. Bununla birlikte tespitlerimize göre önemine ve gerekliliğine rağmen derginin Siyer açısından değerlendirildiği bir çalışma hâlihazırda mevcut değildir. Araştırmamız Diyanet Çocuk Dergisi 2000-2019 yıllarına ait sayı ve eklerinin Siyer’e dair muhtevasının içerik ve sunumunun irdelenmesi gayesini taşımaktadır. Bu sayede dinî çocuk edebiyatı açısından önemli bir yeri olan derginin çocuk zihninde doğru bir Peygamber tasavvuru oluşturma durumunu incelemeyi gaye edinmektedir.

Çalışmamın başlangıcından sonuçlanmasına kadar görüş, öneri ve tenkitleriyle destekte bulunan, tecrübe ve bilgi birikiminden daima istifade ettiğim ve çalışma azmiyle örnek aldığım danışman hocam Doç. Dr. Feyza Betül Köse'ye, değerli tavsiye ve yardımlarını devamlı surette gördüğüm Prof. Dr. Şaban Öz Hocama, bu süreçte maddi manevi desteklerini esirgemeyen aileme minnet ve şükranlarımı sunarım. Son olarak kitabımın yayımlanmasını üstlenen SAMER Yayınlarına teşekkür ediyorum.

Nurgül Sarı
Kahramanmaraş-2020

– GİRİŞ –

1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Diyanet İşleri Başkanlığı, 3 Mart 1924'te, Şer'iyeye ve Evkaf Vekâleti'nin yerine kurulmuştur. Kanuni düzenlemelerle tesis edilen bu müessese ile dinî konular, siyasal alanın dışına çıkarılıp idarî alana çekilmek istenmiştir. 1950'li yıllara kadar faaliyetleri sönük kalmış, 1965 yılı ve 2010 kanuni düzenlemelerden bugüne yetkileri, önem ve etkinliği giderek artmıştır.¹ Başkanlık, her zeminde toplumla din eksenli buluşma vizyonuyla oluşturulan yeni birimlerin yanında, kitle iletişim araçlarıyla da giderek artan bir şekilde pek çok kesime ulaşmaktadır. Başkanlık bünyesinde çeşitli kesimlere hitap eden dergiler yayımlanmaktadır ki bunların biri de 1979 yılından bugüne kesintisiz bir periyotla hiçbir yayınlanan Diyanet Çocuk

¹ Onur Aydın, "Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Hukuki Statüsü Üzerine Tartışmalar" *Akademik İncelemeler Dergisi* 14/2 (Ekim 2019), 241. "İslam dininin inançları, ibadet ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek üzere; Başbakanlık'a bağlı DİB kurulmuştur." Kanun, yukarıdaki üç grup görev alanına ilaveten DİB'e, dini konularda ilmi incelemeler, araştırmalar ve yayınlar yapmak, hutbe ve vaazları hazırlamak, din hususunda toplumu aydınlatmak, din derslerinin müfredat, kitap ve programları hususunda rapor hazırlamak gibi birçok alanda görevler vermiştir.

Dergisi’dir. Derginin hedefi çocuklara milli manevi değerlerin benimsetilerek çocukların beden ve zihin gelişimlerinin gözetilmesidir.²

Türkiye’de süreli çocuk yayınları arasında ulaşılabilirliğiyle ilk sırada yer alan Diyanet Çocuk Dergisi’nin hedef kitlesi, 7-14 yaş okul çağı çocuklarına hitap etmektedir. Sanatsal, kültürel, sosyal ve politik tarihimize ilişkili derginin dinî çocuk dergiciliği sahasında önemli bir boşluğu doldurduğu bilinmektedir. Yeni nesillere zamanın gerektirdiği bilgilerin aktarılmasında geçmişten bugüne daima öncü olması hasebiyle araştırmamızın temelini Diyanet Çocuk Dergisi’nin 2000-2019 yıllarına ait aylık sayıları, Peygamberimi Öğreniyorum kitabı ve yaz tatili eklerinden elde edilen Siyer’e dair verilerinin örneklenmesi oluşturmıştır.

Ülkemizdeki dinî çocuk yayınları alanında üstlendiği misyonla önemli bir konuma sahip olan Diyanet Çocuk Dergisi’ndeki Siyer muhtevasının niteliğini ortaya koymayı hedefleyen çalışmamızda Hz. Peygamber’in hayatıyla ilgili konuların okul çağındaki çocuklara verilmiş şekli, yıllara göre dağılımlarındaki belirgin farklılıkların neler olduğu, görsel kullanımı ve içerikle uyumu, konuların dağılımı ve sunumu, içerik oluşumuna nasıl yön verildiği sorularına cevaplar vermeyi amaçladık.

Siyer alanında çağdaş çalışmalarda çocuklara yaklaşım tarzının belirlenmesi büyük önem arz etmektedir. Özellikle çağdaş çalışmalarda Hz. Peygamber’i gelecek kuşaklara doğru anlatım yönteminin nasıl olması gerektiği sorusuna cevap aradık. Bu sayede Peygamberimizi çocuklara sevdirebilmek gayesiyle doğru kazanımların tanımlanmasında dikkat edilmesi gereken hususları tespit etmeye çalıştık.

Süreli yayınlar Tarih araştırmaları açısından bir *vekâyi-nâme* olarak kabul edilmektedir. İçeriğinde kaydedilen konularda toplumsal olayların olumlu veya olumsuz gelişmelerin anlık yansımalarını barındırmaktadır. Aynı

² Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB), “İlke ve Hedefleri” (Erişim 5 Mayıs 2019).

zamanda döneme dair düşüncelere ışık tutmasıyla tarihin yazılı kaynakları arasında yerini almaktadır.³

Toplumda çocuklara bakış açısından çocuğa dair konuların ele alınış biçimine kadar çoğu konuda ipuçları barındıran çocuk dergilerinin etki alanı çocuk ve bir yönüyle gelecektir. Kültürel tarihimiz, aile, eğitim, politika gibi içinde yaşadığımız sosyal durum ve şartların tamamıyla bağlantılı olan bu sahadaki boşluğu doldurabilmek gayesiyle İsmet Kür, *Türkiye’de Süreli Çocuk Yayınları* isimli ve 1869-1928 harf inkılabına kadar önemli ve uzun ömürlü olanlarını incelediği bir başvuru kitabı hazırlamıştır.⁴

Uluslararası yayınlara baktığımızda tarihsel süreçte bizden erken dönemde başlayan çocuk dergiciliği üzerine pek çok çalışma yapıldığını görürüz. Kitap ve makale tarzındaki bu çalışmalar dergilerin yazarları, görselleri ve sosyal analizlerle birlikte anketleri de içermektedir. Bu çalışmalarda dergilerin muhtevassından, dergilerde yer alan reklam ve pazarlama stratejilerine kadar farklı alanlarda eleştiriler yapılmış, öneriler getirilmiştir. Bu çalışmalarının dayanağını ise dergilerde çocuklara sunulan her detayın geleceğe dönük birkaç nesil üzerinde etkili olacağı düşüncesi oluşturmuştur.⁵

Bu konuda batıda yapılmış çalışmalara değindikten sonra Diyanet Çocuk Dergisi hakkında ülkemizde yapılmış akademik çalışmalar çok çeşitli konularda farklı bilimsel yaklaşımlarla incelenmiştir. Görebildiğimiz

³ Mübahat Kütükoğlu, *Tarih Araştırmalarında Usûl* (İstanbul: Elif Kitabevi, 2007), 25.

⁴ İsmet Kür, *Türkiye’de Süreli Çocuk Yayınları* (Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay., 1991), 1-3.

⁵ Susan R. Gannon vd, *St. Nicolas and Mary Mapes Dodge, The Legacy of a Children's Magazine Editor, 1873-1905* (America: M. Farland, 2004); Sandra Jones vd., “J. Relationship-building marketing communication in children's magazines”, *Public Health Nutrition* 13/12 (Aralık 2010), 2111-2118; Diana Dixon, “Children's Magazines and Science in the Nineteenth Century”, *Victorian Periodicals Review* 34/3 (Eylül 2001), 228-238.

kadarıyla görsel tasarım, yapı ve içerik analizi gibi konular üzerinde yoğunlaşmıştır.⁶

Araştırmalarımıza göre bu çalışmalar arasında Siyer’e dair içerik yönünden inceleme bulunmamaktadır.Çocuklara yönelik zengin içeriği ile Diyanet Çocuk Dergisi Siyer konusunda çocukların farkındalıklarını artıran önemli bir iletişim aracıdır. Bu bağlamda ele alacağımız konular Hz. Peygamber’in hayatına dair bilgilerin sahilpliğı ,aktarım yöntemi, ne oranda yer bulduğı ve bu oranların yıllar içerisinde gösterdiği değışiklikler gibi pek çok hususta tespitler ve içerikten görsel malzemeye kadar çeşitli öneriler getirmektedir. Burada en önemli amacımız günümüzde yeni bir din dili ile çocuklara doğru yaklaşım tarzının belirlenmesindeki gerekliliktir.

2. Araştırmanın Yöntem ve Kaynakları

Araştırmamız giriş ve dört ayrı bölümden oluşmaktadır. Giriş’in Çocukların Bilişsel ve Duyuşsal Özellikleri ve Siyer Anlatımı adlı alt başlığında her çocuğun gelişim sürecinin benzersiz ve özel olduğundan hareketle soyut düşüncenin gelişimini inceledik. Böylece Hz. Peygamberin hayatına dair bilgilerin çocuklara aktarımında disiplinlerarası, bütüncül bir öğretim yaklaşımının gerekliliğini ele almaya çalıştık. Çalışmamızın ikinci bölümünde Çocuk Edebiyatı kavramının tarihsel gelişim sürecinin ardından Türkiye’de Dinî Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Siyer Edebiyatı sahasında yapılmış çalışmaları özetlemeye gayret gösterdik. Bunun yanında çocuk dergiciliğini dünyada ve ülkemizde başlatan etkenlerin ve çocuk dergilerinde bulunması gereken özelliklerin genel bir değerlendirmesini

⁶ Zafer Yıldız, *Diyanet Çocuk Dergisinde Din Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi* (Ankara: Ankara Üniv. Sosyal Bilimler Enst., Yüksek Lisans Tezi, 2004); Gökçe Demiryürek, *Türkiye Çocuk, Diyanet Çocuk ve Ebe Sobe Çocuk Dergilerinin Yapısal Özellikler Bakımından Değerlendirilmesi* (Trabzon: Karadeniz Teknik Üniv., Sosyal Bilimler Enst., Yüksek Lisans Tezi, 2009); Kenan Aydın, *Türkiye’de Çocuk Dergiciliğı: Diyanet Çocuk Dergisinin İçerik Analizi* (Kocaeli: Kocaeli Üniv. Sosyal Bilimler. Enst. Yüksek Lisans Tezi, 2015).

yaptık. Araştırmamızın esasını oluşturan Diyanet Çocuk Dergisi başlıklı üçüncü bölümde derginin tarihçesi, hedef kitlesi ve yapısal özelliklerine yer verirken dördüncü bölümde dergiyi Siyer öğretim içeriği ve temaları bakımından inceledik. Dergi içerik ve eklerinden elde ettiğimiz bulguların tamamını Mesleki Yetersizlikten Kaynaklı Hatalar, Siyasi, Dinî, İdeolojik veya Savunmacı Yaklaşımlardan Kaynaklı Hatalar, Ekonomik Kaygılar veya Orjinalite Sağlama Arzusundan Kaynaklı Hatalar, Görsel Hatalar alt başlıkları altında ve verilerin ilgili kısımları üzerinde hiçbir değişikliğe gitmeden aktardık. Derginin yıllar içerisinde kaydettiği değişimi derinlemesine irdeleme fırsatı bulduğumuz bu bölümde araştırmamızın sınırları dışına çıkabilecek değerlendirmeler yapmaktan kaçındık. Şiirler, boşluk doldurma, okuyucu köşeleri gibi derginin popüler kısımlarını da bu yaklaşımla incelememize dâhil ettik.

Dergilerin iç ve dış yapısal özellikleri, kağıt, sayfa düzeni, resimler, plan, üslup, dil, anlatım gibi unsurlarının tamamını inceledik. Dergilerin içeriklerini inceleyerek onları uygun başlıklar altında tasnif ettik. Metne ve çocuklar için ilk dikkat çeken öge olan görsellere dayalı çözümlemeler yaptık. Siyer içerikleri bakımından kronolojik olarak derginin ekleri ve hediye olarak verilen *Peygamberimi Öğreniyorum* kitabını detaylı bir biçimde araştırdık. Elde edilen verilerin tamamını çeşitli başlıklar altında mütalaa ettik. Burada yapılan tespitler neticesinde aynı anda farklı kategorilere dâhil edilebilecek alıntılara müdahale etmedik, çoğunlukla onlara tek başlık altında yer verdik. Tekrara düşmemek açısından değinilmesi gereken bazı misalleri dipnotta gösterme yoluna gittik.

Siyasal, toplumsal ve kültürel hayattaki değişimler sebebiyle yıllar içerisinde sayılar arasında oluşan farklılıkların boyutlarını göstermeye çalıştık. Ayrıca Hz. Peygamber'in hayatına dair somut ve soyut anlatımların nasıl aktarılması gerektiği daha geniş araştırmalara konu edilmelidir. Bu sınırlı çalışmamızda bizler yeni din dili ve çocukların gelişim evreleri arasında ciddiyetle kurulması beklenen irtibatın metinlerde yer bulup

bulmadığı sorusuna cevap aradık. Hz. Peygamber’in hayatına dair bilgilerin dergide ne sıklıkla ele alındığını tespit ettik. Aynı zamanda geçmişten günümüze zenginleşen görsel içeriğin bilimsel kriterler ışığında değerlendirilmesi gereği üzerinde durduk.

Çalışmamızda ele aldığımız içeriğin kronolojik sınırlarını ise Siyer’in başlangıç ve bitiş tarihleri olan Kureyş’in Mekke’ye yerleşmesi ile Hz. Peygamber’in vefatı olarak belirledik.

Analiz ettiğimiz verilerle ilgili birtakım göstergelerin kolaylıkla karşılaştırılabilmesi için tablolar oluşturduk. Dergilerin ilk bakışta dikkatleri çeken kapak görseli ve mesajlarının da Siyer’le alakalı olanlarının yayımlandığı yıllar ve sayıları bu tablolarda belirttik. Metinlerde başlık seçimleri, yazarlar ve kullanılan görselleri yine bu tablolarda tasnif ettik.

Çalışmamızı başlıklandırma, konu tasnifi ve ele alış biçimimizde Prof. Dr. Şaban Öz⁷ ve Doç. Dr. Feyza Betül Köse’nin⁸ çalışmalarında uyguladıkları metotları temel aldık.

2000 yılından 2019 yılına kadar çıkarılan dergiler ve ekleri üzerinde kronolojik olarak yaptığımız taramalarda tespit ettiğimiz verileri başta klasik Siyer kaynakları olmak üzere temel Siyer eserlerindeki sahih olduğu kanaatini taşıdığımız bilgilerle karşılaştırdık. İlk dönem Siyer kaynaklarından en çok başvurduğumuz, İbn İshâk’ın *es- Sîre’si*,⁹ İbn

⁷ Şaban Öz, “Çocuklar için Yazılan Siyer Kitaplarındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Çocuk Kitapları, Edebi Eserler ve Popüler Yayınlar 4. Siyer Çalıştayı*, ed. Muhammed Ali Alioğlu (İstanbul: Siyer Yay. 2017), 29-151.

⁸ Feyza Betül Köse vd., “Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Hazırlanan Peygamberimizin Hayatı ve Siyer Ders Kitaplarının Tahlil ve Tenkidi”, *Siyer Araştırmaları 3* (Aralık 2017) 140.

⁹ İbn İshâk, Muhammed İshâk b. Yesâr (151/768), *Sîretu İbn İshâk*, thk: Muhammed Hamidullah, Matbaâtu Muhammed el- Hâmis, Fas 1976.

Hişâm'ın *es-Sîretu'n-Nebeviyye'*si¹⁰ ve İbn Sa'd'ın *Kitâbu't-Tabakâti'l-Kebîr'idir*.¹¹

Araştırma sürecinde gerek çocuk edebiyatı, çocuk eğitimi ve çocuk psikolojisi gerekse Siyer eğitim ve öğretimi alanında hazırlanmış pek çok çalışmaya müracaat ettik. Bunların en önemlilerinden olan Atalay Yörükoğlu'nun *Çocuk Ruh Sağlığı ve Çocuğun Kişilik Gelişimi* isimli çalışması çocuk ruh sağlığı ve sorunları hakkında bilgiler içermektedir.¹² A. Ferhan Oğuzkan, *Yerli Yabancı Örneklerle Çocuk Edebiyatı* çalışmasında, çocuk edebiyatının tanımı ve niteliği hakkında geniş bilgilere yer vermektedir.¹³ Çocuk dergilerinin genel özellikleri hakkında çok sayıda çalışma incelememize rağmen pek çoğunda aynı referanslar üzerinden ulaşılan ve birbirini tekrar eden bilgilerin yer aldığını gördük.

Diyanet Çocuk Dergisi yakın geçmişe kadar sadece abonelik sistemiyle ulaşılan bir süreli yayın olup son bir kaç yılda kurumun internet sitesi üzerinden de ücretsiz olarak erişime açılmıştır. Dergi sayılarına bu iki yol haricinde sahip olma imkanı bulunmamaktadır. Biz de geçmiş sayılarının bir kısmına kütüphanelerimizden ve Diyanet Çocuk Dergisi'nin resmi sitesinden¹⁴ erişim sağladık. Bu yollarla ulaşamadığımız sayıları ise Diyanet İşleri Başkanlığının Ankara'da bulunan merkezinden edindik. Böylelikle 2000-2019 yılları arasındaki tüm sayıları temin ettik.

Çalışmamızda kısmî sorunlar da yaşadık. Derginin geniş bir yaş aralığına hitap etmesi, Hz. Peygamber'in hayatına ilişkin verilerin işlenişi

¹⁰ İbn Hişâm, Ebû Muhammed Abdulmelik b. Eyyub el- Hımyerî (218/833), *es- Sîretu'n-Nebeviyye*, thk: Mecdî Fethî es-Seyyid, Dâru's-Sahabe li't- Turâs, Tanta 1995.

¹¹ İbn Sa'd, Muhammed b. Sa'd b. Menî' el-Hâşimî el- Basrî (230/845), *Kitâbu't- Tabakâti'l- Kebîr*, I-XI, thk: Ali Muhammed Ömer, Mektebetü'l- Hancı, Kahire 2001.

¹² Atalay Yörükoğlu, *Çocuk Ruh Sağlığı Çocuğun Kişilik Gelişimi Eğitimi ve Ruhsal Sorunları* (İstanbul: Özgür Yay., 2002).

¹³ A. Ferhan Oğuzkan, *Yerli Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı* (Ankara: Kadioğlu Yay., 1977).

¹⁴ Dergi Diyanet, "Dergi arşivi" (Erişim 18 Eylül, 2019)

üzerine değerlendirmeler yapılırken farklı seviyelere göre tespitlerde bulunulması sonucunu doğurmuştur. Ancak çalışmamızın çerçevesini aşmamak gayesiyle ayrıntılı bir tasniften ziyade mümkün olduğunca genel bir tasnife gitmeyi tercih ettik. Araştırmamız esnasında elimizden geldiğince doğrudan Siyer’e dair örnekler vermeye gayret gösterdik. Dergilerin sadece Siyer’le ilgili başlıklarında değil çok farklı konulara ilişkin başlıklarında da Hz. Peygamber’in hayatına dair malzemelere ulaştık. Dolayısıyla dergilerin tamamını dikkatli okumalarla incelememiz, veri toplama aşamasının planladığımızdan uzun sürmesine sebep olmuştur.

Derginin bazı sayılarında yer alan tartışmalı konularda şahsi görüşlerimizle tercihte bulunmamaya ve kanaatimizi ölçek olarak almamaya dikkat ettik. Rastladığımız olumlu olumsuz tüm örnekleri kaydettik.

3. Çocukların Bilişsel ve Duyuşsal Özellikleri ve Siyer Anlatımı

Çocuklar için yazılmış Siyer içerikli edebiyat yapıtlarında işlenen muhteva hakkındaki görüşlerden önce çocuk psikolojisi ve din anlayışı üzerinde durulmasının araştırmamızın zemininin oluşmasına katkıda bulunacağı kanaatindeyiz. Pedagojik çalışmalar esasen eğitim ve psikolojinin belirgin çizgilerle ayrılamayacak pek çok kavramını birlikte barındırmaktadır. Özellikle insan hayatının temellerinin atıldığı çocuklukta din eğitiminde başarıya onun Psikoloji’yle disiplinler arası etkileşimine binaen ulaşılabilir. ¹⁵

Öte yandan çocukların gelişimsel özelliklerinin bilinmesi, onlara uygun yaklaşım yöntemlerinin belirlenmesinde yardımcı olmaktadır. Bu özellikleri toplumdan bağımsız düşünemeyeceğimiz için onların davranışlarının

¹⁵ Neda Armaner, *İnanç ve Hareket Bütünlüğü Bakımından Din Terbiyesi* (İstanbul: MEB Yay., 1967), 4-5.

pozitif yönlendirilmesinde Sosyoloji'nin verilerinden de faydalanılmalıdır.¹⁶ Çocuklar gelişim dönemlerinde doğumdan üç yaşa ulaştıklarında “bilinçsiz etkilenme çağı” denilen yakın çevre etkileriyle şekillendirecekleri gelecek yaşantılarının ilk basamağına adım atmış olurlar. Dörtle dokuz yaşlar arasında bulundukları “duygusal öğrenme çağı” çocuğun oyunlar yardımıyla gelişimini sürdürdüğü ve sorular sorarak dinî kavramları tanımaya çalıştığı, duygusal bakımdan dinî konulara yaklaşımında sevginin belirleyici olduğu devredir. Dokuz ile on üç yaşlarında “zihinsel öğrenme çağı” başlamaktadır. Daha önceki hissî algılayışı yerini zihnî faaliyete bırakır. Akılla anladığı bilgileri eleştirel yaklaşımıyla onaylar. Kavramsal ve zihinsel bir öğretim neticesinde dinî tasavvurları oluşur. Her gelişim evresinden farklı çocuklarla duygusal dayanaklar aracılığıyla kurulan bağ neticesinde başarılı bir iletişim sağlanabilir.¹⁷

Altı çizilen dönemler her çocuğun şahsına has bazı öznel farklılıklar gösterebilmektedir. Yukarıda bahsi geçen konuları çocukların Allah tasavvurları üzerinden örneklendiren Hökelekli, bu hususta şunları söyler: “Şüphesiz küçük çocuklarda henüz soyut düşünce teşekkül etmemiştir. 11-12 yaşlarına kadar onların zihin yapıları henüz basit ve tamamlanmamış olarak kalır. Bu bakımdan dinî bilgiler, derinine inilmeden öğretilirse onlar tarafından kolay anlaşılır ve etkili olur...”¹⁸

Küçük çocuklar, Allah'ı bir insanın vasıfları çerçevesinde algılar. Çocuk, beşerî faaliyetler tarzı üzerinde tasarladığı Allah'ı, beşerî çizgiler altında göz önüne getirir. Fakat 6 yaşından 11 yaşına kadar Allah anlayışı gittikçe ruhanîleşir. 8 yaşından itibaren antropomorfizm hafifler; çocuk Allah'ı diğer insanlardan farklı, onlara benzemeyen çok büyük ve çok yüce bir insanın

¹⁶ Habil Şentürk, *Eğitim Psikolojisi* (İstanbul: İz Yay., 2018), 26-27.

¹⁷ Süleyman Akyürek, *Din Öğretiminde Kavram Öğretimi* (İstanbul: Dem Yay., 2004), 173-174.

¹⁸ Hayati Hökelekli, *Din Psikolojisi* (Ankara: TDV Yay., 2017), 21.

tezahürleri altında göz önüne getirir. 12 yaşında ruhanîleşmiş bir Allah inancı kesinleşir. O her yerededir, görünmez, resmi çizilmez.¹⁹

Atalay Yörükoğlu, “Allah” kavramının çocuklara öğretilmesi hususunda günümüzde yaşanan bazı problemlerin kaynağına dair, “Kimi evlerde üstbenlik gelişmesi ana babanın örnek davranışıyla değil Tanrı korkusu ve dinsel baskılarla sağlanır. Cehennem ateşinde yanmak, sırat köprüsünden geçmek gibi öte dünyada çekilecek işkencelerle çocuk sindirilir. Tanrının her yaramazlığı gördüğü, her yalanın günah defterine yazıldığı söylenir. Ana babaya karşı gelenin çarpılacağı abartılarak anlatılır. Kısacası ana baba, kendilerinin sağlayamadığı disiplini Tanrı’dan bekler, Tanrı’yı araç olarak kullanır. Kuşkusuz bu yöntem ne doğru bir din eğitiminin, ne de sağlıklı bir üst benlik oluşturma yoludur. Çocuk, geliştirdiği sorumluluk duygusuyla değil kendi dışındaki üstün güçlerin korkusuyla davranır. Böyle bir kişi doğru ve erdemli olabilir. Ancak din kitaplarının yazmadığı durumlarda bocalar. Esnek ve gerçekçi olamaz. Katı buyruklara bağlı kaldığı için hoş görülmez davranamaz” açıklamasında bulunmaktadır.²⁰

Buradan hareketle Siyer edebiyatında muhatap alınan çocuklara Allah kavramını zihinlerinde oturtmamış ve soyut düşünce gelişimini tamamlamamışken “peygamber” kavramını anlatmanın ancak profesyonel uzmanlar tarafından yapılan nitelikli çalışmalarla mümkün olabileceği görülmektedir. Zira, çocuğun anlam dünyasına her geçen gün yeni tanımlar eklenirken, yeni öğrenilenin eski öğrenilen üzerine inşa edildiği bilinmektedir. Kimi zaman yeni bilgiler için olumlu katkılar sağlayan bu transferin bilinmeyen malumatların nakline mâni olduğu durumlarda ise olumsuz etkileri söz konusu olabilmektedir. Kanaatimizce bu ilk öğrenmelerin niteliği, Hz. Peygamber ve hayatıyla ilgili konularda da büyük

¹⁹ Hökelekli, *Din Psikolojisi* 264-265.

²⁰ Yörükoğlu, *Çocuk Ruh Sağlığı Çocuğun Kişilik Gelişimi ve Ruhsal Sorunları* 227.

önem taşımaktadır. Çocuklukta zihnin kavradığı temel düşünceler başlangıç noktası olmakta ve bilgilendirme esnasında müspet ya da menfi etkilerle ya gerçek ilkelerin bütününe ya da bir kısmına sahip olabilmekte, eski öğrenilenler bilgi oluşumunda olumlu ya da olumsuz aktarım yapmaktadır.²¹

Hız. Peygamber'in model olma özelliği bakımından Siyer yazıcılığının, mutlak tarih yazıcılığından ayrıldığı yönüdür. Onun örnek yaşantısını aktarırken muhatap alınan okurlarının yaş, hazırbulunuşluk ve eğitim durumu farklılıklarının göz önünde bulundurulması önem arz etmektedir. Siyer konularını anlatan yapıtların üslubunun anlaşılır, akıcı, ilgi çekici olmasının yanında içeriğinde zengin bir yazınsal çeşitliliğe yer vermesi gereklidir.²²

Siyer kaynaklarında yer verilen, Hız. Peygamber'in akrabalarına, arkadaşlarına, komşularına olan tutumu gibi pek çok örnekle birlikte karakterinin üstün özellikleri hoşgörüsü, çocuklara sevgisi, hizmetinde bulunanlara merhameti, engellilere ve yaşlılara olan ilgisi çocuk Siyer edebiyatında da ön plana çıkarılmalıdır.²³

²¹ Ramazan Arı vd., *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi (Eğitimin Psikolojik Temelleri)* (Konya: Damla Yay., 2016), 139.

²² Salahattin Polat, "Siyer'in Neliği Bağlamında Siyer Yazıcılığının Sorunları", *Türkiye'de Sîret Yazıcılığı Sempozyumu*, İstanbul 16-17 Ekim 2010, (Ankara: TDV Yay., 2010).262.

²³ Eyüp Baş vd., "Türkiye'de Popüler Siyer Çalışmalarının Sorunları ve Çözüm Önerileri", *Çocuk Kitapları, Edebi Eserler ve Popüler Yayınlar 4. Siyer Çalıştayı*, (İstanbul: Siyer Yay., 2017) 206.

– BİRİNCİ BÖLÜM –
ÇOCUK EDEBİYATI ve SİYER

A. Çocuk Edebiyatı

Genel anlamda olgunluğa erişinceye kadar her kız ve erkek çocuk olarak adlandırılmaktadır. Dönemsel olarak ilk çocukluk çağı (2-6 yaş arası), ikinci çocukluk çağı (6-10 ve 6-12), son çocukluk çağı (10-13 ve 10-14) şeklinde ayrılır. Uzmanlara göre bu çağı bebeklik döneminden ayıran en önemli özellik ise çocukluğun sosyal hayatla bağlantılı oluşudur.²⁴ Burada kısaca üzerinde durmamız gereken önemli hususlardan birisi toplumlarda zamanla değişen çocukluk algısıdır. Sosyal ve ekonomik gelişmeler neticesinde Antikçağ'dan itibaren çocuğa yüklenen anlam ve değer değişime uğramıştır. Feodal kültürde soyun devamı olarak görülen çocuk kavramı Aydınlanma sonrası ortaya çıkan ulus devletlerin ardından ülkenin geleceği olarak kabul edilmiştir. Matbaanın icadının ardından çocuğun eğitilerek yetişkin olabilmesinin ilk basamağı olarak edebiyat bir araç olarak kullanılmıştır.²⁵ Soyut bir kavram olan edebiyatın ise farklı tanımlarından bir kısmı şöyledir.

²⁴ Dilek Can Tüfekçi, *Çocuk Edebiyatı Kurumsal Yaklaşım* (İstanbul: Eğitim Yay., 2014) 2-3.

²⁵ Elisabeth Badinter, *Annelik Sevgisi*, çev: Kamuran Çelik, (İstanbul: Afa Yay., 1992), 66.

“Edebiyat duygu, düşünce ve hayallerin okuyucuda heyecan, hayranlık ve estetik zevk uyandıracak şekilde sözle ifade edilmesi sanatıdır.”²⁶

Meriç’e göre edebiyatın iki anlamı vardır: “1- Geniş anlam: edebiyat, aktarılan ifadedir. Bazılarına göre, sitenin enkazından fert doğunca, bir kelime ile, Yunan mucizesinden sonra ortaya çıkmış edebiyat. Yanlış. Rig-Veda veya Mezâmîr gibi uzun bir maşerî geleneğin mahsulü olan şiirleri edebiyattan çıkaracak mıyız? İlk destanlar veya halk masalları parşömene veya kâğıda geçirilmeden önce, çağdan çağa şifahî olarak aktarılmışlar, onları da edebiyattan saymayacak mıyız? Esas olan: “aktarılış”tır. Dil vasıtası ile insandan insana ve nesilden nesile aktarılan her beşerî ifade, edebiyattır. 2- Dar anlam: güzel yazılar. Güzel yazı ne demek? İnsan, fert veya topluluk olarak, düşünce ve duygularını dil vasıtasıyla ifade etmek isteyince, karşısına belli bir biçim çıkar. Bu biçim, kendi biçimidir, ifade etmek istediği konuya en uygun olan biçim; hem ifade etmek istediği konuya, hem de uyandırmak istediği etkiye. Bu etki, coşkunluk, hayranlık, inandırma olabilir. Demek ki edebiyatın bir başka yönü var: sanat yönü. Yazı, ancak, biçimi sayesinde, biçimini bulduğu ölçüde yaşar.”²⁷

İki yaşından ergenlik dönemine kadar gelişim süreci içerisinde bulunan çocukların,²⁸ ruhsal ve bilişsel dünyalarına hitap eden edebiyat türüne “çocuk edebiyatı” ismi verilmektedir. Buna göre çocuk edebiyatı kavramı, 2-14 yaş aralığında çocukların somut ve soyut anlam dünyalarına yönelik sözlü ve yazılı edebiyat eserlerinin hepsini içine almaktadır. Çocuklara olumlu katkılar sunması hedeflenen bu eserler hakkında “usta yazarlar

²⁶ Orhan Okay, “Edebiyat”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, (İstanbul: TDV Yay.1994), 10/395-397.

²⁷ Cemil Meriç, *Kırk Ambar* (İstanbul: İletişim Yay., 2017), 20-21.

²⁸ Kültürel ve çevresel faktörler hatta inançlar çocukluk döneminin yaşsal ayrımını çeşitlendirmektedir. Bazı bilim insanlarıncı çocukluk tanımı 0-14 yaşlarını kapsamaktadır. Ancak 0-16 yaş grubu çeşitli ülkelerde çocukluk dönemi olarak kabul edilmektedir. Çocuk hakları sözleşmesine göre ise 18 yaşına kadar birey çocuktur., Gıyasettin Aytaş vd, *Çocuk Edebiyatı* (Ankara:Akçağ Yay., 2017), 13.; www. unicef. org.tr. “Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi” Kısım 1, Madde1, (Erişim 15 Mayıs 2020).

tarafından özellikle çocuklar için yazılmış olan üstün sanat nitelikleri taşıyan eserlere verilen genel ad” tanımlaması yapılabilir.²⁹

Çocuk edebiyatının tarihsel olarak ortaya çıkış serüveninin coğrafi, sosyolojik ve kültürel pek çok unsura bağlı olarak şekillendiği görülmektedir. Dünyaya baktığımızda çocuk edebiyatı geleneği İngiltere’de 17. yüzyılda, Amerika’da 19. yüzyılın ilk yarısında, Fransa ve Almanya’da 18.yüzyılda ortaya çıkmaya başlamıştır.

Batı’da çocuk edebiyatı alanında çalışmalar yerine sözlü edebiyat ürünlerine rağbet edildiğini söyleyebiliriz. Burada büyükler ve çocuklar için sürekli değişim ve etkileşim halinde birbirinden beslenen sınırları çizilmemiş dinamik bir süreç dikkatlerimizi çekmektedir. Örneğin edebi çevrelerde tercih edilen yöntemlerden biri yetişkinler için hazırlanan içeriklerin çocuklarda ilgi uyandırabilecek kısımlarının onlara sunulmasıdır. Hatta büyük yaş gruplarına yönelik birçok edebi eser çocuk klasikleri arasında yer bulmuştur.

Türkiye’de ise çocuk edebiyatı kavramının ortaya çıkışı 19. yüzyıla dayanmaktadır. Ülkemizde çocuk edebiyatının gelişim evreleri dünyadaki çocuk edebiyatıyla yakından ilgilidir. Edebiyat çevrelerince tüm yeniliklerin başlangıcı olarak kabul edilen Tanzimat dönemi, çocuk edebiyatının başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Bu dönem öncesinde yazılı olmasa da masal, bilmece, tekerleme, atasözleri, Nasreddin Hoca fıkralarının çocukları eğlendirmek amacıyla anlatımının yaygın bir uygulama olduğunu burada belirtmemiz gerekmektedir. Bunun yanında ahlaki öğütler içeren çocuk kitaplarına da önem verildiği bilinmektedir.³⁰

Divan edebiyatı sahasında da çocuk ve gençlere yönelik şair Nâbî’nin (1642-1712) oğluna öğütler verdiği Hayriyye adlı mesnevisi benzeri

²⁹ Oğuzkan, *Yerli Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı*,12.

³⁰ Aytaş vd., *Çocuk Edebiyatı*, 30-38, A. Fuat Arıcı, *Çocuk Edebiyatı ve Kültür* (Ankara: Pegem Yay., 2016), 6; Canan Aslan, *Çocuk Edebiyatı ve Duyarlılık Eğitimi* (Ankara: Pegem Yay., 2019), 3.

çalışmalara bu alanda verilebilecek örneklerden biridir. Alfabeler ve küçük çocukların anlayabileceği düzeyin çok üzerinde olan kitapları bir tarafa bıraktığımızda Ahmet Mithat’ın (1844-1912) Hâce-i Evvel ve Küssadan Hisse Türk Çocuk Edebiyatı’nın başlangıç örneği olarak sayılmaktadır.

Cumhuriyetin kuruluşundan sonra ulusal egemenlik kavramı ve toplumsal yenilikler hakkında çocuklara yönelik yapılan çalışmalar çocuk edebiyatı tarihi açısından farklı bir yol takip eder.

Yeni bir devrin başlangıcı 1928 harf inkılabı sonrasında örgün eğitim kurumlarının yaygınlaşması ülkemizde çocuk yayınları sayısında artış olmasına katkı sağlamıştır. Aydınlar, Tanzimat Dönemi’nden başlayarak özellikle Fransız edebiyat ürünlerinden uyarlamaların yanında yerli edebiyatımızın saklı kalmış unsurlarının ortaya çıkarılarak yaygınlaşması için de çalışmalara başlamışlardır.

Yetişkinlere yönelik Dede Korkut, Ferhat ile Şirin, Battal Gazi, Köroğlu gibi Türk Edebiyatı’nın önemli yapı taşlarını oluşturan öykü ve destanlarıyla birlikte Karagöz ve Nasreddin Hoca fıkraları, masallar bilmeceler çocuklar için hazırlanacak kaynaklar arasında yer bulmuşlardır. 1950’li yıllarda kitap haftaları ve kitap sergileri düzenlenmiştir. 1952’den itibaren çok partili hayata geçen ülkemizin toplumsal değişimini merkeze alan konuların işlendiği çocuk kitapları yeni içerikler olarak dikkat çekmektedir. 1960 yıllarına gelindiğinde sayıca arttığını gözlemlediğimiz kitaplarda dil anlatım ve pedagojik açıdan gelişme sınırlı kalmıştır. 1970’li yıllarda resimli küçük öyküler eğlendirici kitaplar ve Amerikan çocuk edebiyatının ünlü yapıtları yaygınlık kazanmıştır.

Pedagojik alt yapısıyla çocukların seviyesine uygun hazırlanmış ilk resimli çocuk kitabı Can Göknil’in *Kirpi Masalı*’dır. Ülkemizde 1980 yılında yapılan askeri darbe pek çok alanda olduğu gibi çocuk yayınlarını da kısıtlayıcı tutumlarla ve ekonomik kaygılarla nitelik ve nicelik bakımından geriye götürmüştür. 1987 yılından itibaren çocuk edebiyatı ile ilgili akademik çalışmalar sayıca artmış, 1990 yılına geldiğimizde artık bir disiplin

olarak görülen çocuk edebiyatı gelişimi hız kazanmıştır. 2000 yılında çocuklara göre eserlerin teknolojik gelişmelerin etkisiyle de çoğalmıştır.³¹

Günümüz çocuk edebiyatında sayı ve çeşitlilik açısından dünya çapında gözlemlenen bir ürün artışı söz konusudur. Elbette okullaşma, anne baba tutumlarının farklılaşması, eğitimcilerin ve sanatçıların içerik yanında biçimsel açıdan da yeni çalışmalar ortaya koymalarının yolunu açmıştır. Şüphesiz çocuk ve çocukluk kavramı yüzyıllardır en hızlı değişime içinde bulunduğumuz modern enformasyon çağında muhatap olmuştur.³² Bu çerçevede estetik ve edebi boyutu kadar sosyolojik unsurlar çocuk edebiyatını oluşturan özellikler arasındadır. Böyle bir atmosferde geleneksel çocukluk değerleri modernizm sınırları içerisinde yeniden tanımlanmış çocukların istek, ihtiyaçlarının belirlenmesinde “modern ve yeni bir çocukluk tasarımı” ortaya çıkmıştır. Elektronik gelişmeler, medya araçlar ve internet kültürünün şekillendirdiği yeniliklere uygun bir dilin çocuk edebiyatında daha kalıcı ve kuşatıcı olacağı gerçeğini ortaya çıkartmıştır.³³

Bu tür eserlerden çocuğun ruhsal, bedensel özellikleri yanında onların anlayış ve kavrayış yeteneklerine hitap edebilmesi beklenmektedir.³⁴ Ayrıca eğitim bilimi, dil bilim, çocuk ve ergen psikolojileri ve pediatri gibi interdisipliner alanlardan istifade edilmesi elbette lüzumludur. Çocuğun bedensel ve ruhsal gelişim özelliklerinin dinamik bir değişken olduğu göz önünde tutulmalıdır. Edebiyat ürünlerinin, hedef kitlenin algı düzeyi, ilgi ve duygu dünyası yaş seviyesine paralellik göstermesi önemlidir. Bu ürünler metin ve pedagojik hususiyetlerinin beraberinde kağıt, basım kalitesi, tertip,

³¹ Meral Alpay, “Türk Çocuk Edebiyatı”, *Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi* (Mart/2012), 167-172.

³² Mustafa Ruhi Şirin, *99 Soruda Çocuk Edebiyatı* (İstanbul: Çocuk Vakfı Yay., 2000), 51.

³³ Beyhan Kanter, “Sosyolojik Kaygılar Bağlamında Çocuk Edebiyatı”, *II.Uluslararası Gençlik ve Edebiyat Sempozyumu*, (İstanbul: KBN Yay., 2015), 15-16.

³⁴ Arıcı, *Çocuk Edebiyatı ve Kültür*, 6; Aslan, *Çocuk Edebiyatı ve Duyarlılık Eğitimi*, 33.

resimleme ve illüstrasyon (canlandırma) gibi müteaddit verilerin genel bir kompozisyonudur.³⁵

B. Çocuk Dergileri

Çocuk dergileri eğitici, bilgilendirici, eğlendirici türdeki, yazı, masal, hikâye, fıkra, bilmece, karikatür ve görselleri ihtiva eden, çocukların bireysel gereksinimlerini, okuyucu olarak ilgi ve ihtiyaçlarını karşılama amacındaki süreli yayınlardır. Çocuklara özel hazırlanan dergiler, onların okul kitaplarından dahi vâkıf olamayacağı güncel bilgiler ve yenilikleri takip etmelerine yardımcı olmaktadır.

Dünyada dergiciliğin sosyal bilimlerle birlikte ortaya çıktığı görülmektedir. Burada farklı dönemsel olaylar neticesinde gerçekleşen kültürel ve bilimsel birçok gelişmenin yeni bir iletişim seçeneği sunmakta rol aldığıın altını çizmeliyiz.

Basın tarihçesi içerisinde incelenen çocuk dergiciliğinin başlangıcında matbaa kullanımındaki önceliği sebebiyle Avrupa ilk sırada yer alır. Çocuklarla ilgili yazılı kaynakların yetersizliği ve yetişkinlere yönelik yazınsal çeşitliliğin çocukların ve gençlerin beğenilerinden, ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak olduğu gibi hususlar, Batı’daki çocuk dergilerinin yayın hayatına başlama etkenleri olarak dikkat çekmektedir. Yine bu dönemde yayıncılar, yayın politikaları çerçevesinde enformasyon sağlamanın yanında fikir ve yorumların yaygınlığına katkılar sunmayı hedeflemektedirler.³⁶

İlk çıkarılan dergiler ahlakî dergiler sınıfındadır. Söz konusu dergilerde anne, baba ve çocuklara yönelik ahlakî nasihatlere yer verilerek, çocuk terbiyesini esas alan konular işlenmektedir. İçeriklere daha sonra sanatçılarla

³⁵ Aytaş vd., *Çocuk Edebiyatı*, 17.

³⁶ Hüseyin Şimşek, “XIX. Yüzyıl Çocuk Dergiciliği ve Eğitsel İşlevleri Üzerine”, *Milli Eğitim Dergisi* 151 (Temmuz, Ağustos, Eylül 2001), 149-159.

sohbetler, bilmeceler, fabl ve şarkılar eklenmiştir. Akademik olarak çocuğun eğitim öğretimine yardımcı olabilecek coğrafya, tarih, sanat üzerine çeşitli dergiler de süreç içerisinde neşredilmiştir. Periyodik olarak çıkartılan bu mecmuaların genel amaçları içerisinde eğitimin yanında bireysel ya da toplumsal olaylara dikkat çekmek ve eğlendirmek yer almaktadır.³⁷

Dünyada 19. yüzyılın ikinci yarısından günümüze kadar gelişim kaydeden çocuk dergiciliğinin ülkemizdeki ilk örneklerinin basımına ancak Tanzimat sonrası başlanabilmektedir. 1869 yılında *MümeYYiz* isimli ilk çocuk dergisi yayımlanmıştır. En uzun soluklu çocuk dergilerinden biri 1896 yılında “Çocuklara Mahsus Gazete” ismiyle ve “kız ve erkek bütün çocukları daha iyi ahlaklı, daha bilgili hale getirmeye hizmet etmek” gayesiyle neşredilmiştir. İçeriğinde insan sağlığı, hikâye, masal ve şiirler yer almıştır.³⁸ Tanzimat Dönemi ile başlayan süreçte batı kaynaklı dergi ve gazetelerin tercüme edilmesi sayesinde batının yazınsal ürünleri Türk edebiyatını da etkisi altına almıştır.³⁹ Osmanlı döneminde çıkartılan ilk çocuk dergilerinden bir diğeri *Hazine-i Etfal* 1873-1874 yıllarında yayımlanmıştır. *Sadakat* 1875 yılında sade yayın diliyle çocuklara hitap etmiştir. Yine aynı sene yayımlanan haftalık *Etfal Dergisi*, nispeten ağır bir üsluba sahiptir. 1881’de *Mecmua-i Nevresdigan* okul derslerine yardımcı ve eğitim ağırlıklıdır. Bu dergi, çocuk dergiciliğinin ilerleme dönemi olan Mutlakiyet devri dergilerinden biridir.⁴⁰ Aynı yıl yayın dünyasına *Çocuklara Arkadaş* ve *Çocuklara Kıraat* isimli iki çocuk dergisi daha katılmıştır. Mutlakiyet döneminde neşredilen son dergi *Çocuk Bahçesi*’dir. 1905 yılına ait derginin zengin içeriği dikkatleri çekmektedir.

³⁷ Şimşek, 152.

³⁸ Talat Sait Halman, *Türk Edebiyatı Tarihi* (Ankara: TC Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., 2006), 4/560; Kübra Güran Yiğitbaşı, “Türkiye’de Çocuk Dergiciliği: TRT Çocuk Dergisi Örneği”, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 5 (2014), 40-42; Sena Küçük, “İlk Türkçe Çocuk Dergileri ve Çocuklara Mahsus Gazete”, *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 24 (2010), 222.

³⁹ Cevdet Kudret, *Edebiyat Kapısı* (İstanbul:Yapı Kredi Yay., 1997), 375-376.

⁴⁰ Aytaş vd., *Çocuk Edebiyatı*, 308.

Cumhuriyet öncesi çıkartılan bu dergiler genellikle pedagojik ve eğitsel amaçlar taşımışlardır. Hatta eğitim kurumlarının eksikliklerini gidererek eğitici ve öğretici bilgiler sunduklarını söylemek mümkündür. Çocuklara karşı saygılı bir üslup benimsenmiştir.⁴¹ Bir kısmında anlatım dili çocukların algılama ve anlam düzeylerinin üzerindedir. Güç koşullarda teknik yetersizliklerle çıkartıldıklarından, yazım yanlışları ve yabancı dergilerden alınan özgün olmayan görsellere sıkça rastlanmaktadır. Dergiler zaman zaman siyasal gelişmelerden etkilenmiş örneğin geleneksel düşüncelerin yerine Tanzimat’ın getirdiği yeni fikrî akımlar olan Osmanlıcılık ve Batıcılığın yaygınlaştırma aracı olarak kullanılmışlardır. Rekabet unsuru olarak basın organlarının daha fazla okuyucuya ulaşmasını sağlayan çocuk dergilerinden okuyucu kitlesini genişletmek için promosyon uygulayanlar da olmuştur.⁴² Tamamına yakını uzun ömürlü olmayan bu dergilerin yayın hayatlarının istikrarsız olduğu söylenebilir.

1908-1914 yılları yaygınlaşan çocuk dergiciliğine, basım sayısı ve çeşitliliğine Cumhuriyet döneminde yeni harflerin kabul edilmesinin olumlu katkılar sağladığını görmekteyiz. Cumhuriyetin ilk yıllarında *Çocuk Sesi*, *Afacan Arkadaş*, *Mektepli*, *Çocuk ve Rüya* ve *Doğan Kardeş* dergileri uzun soluklulardan bazılarıdır. 1930’larda *Yavru Türk*, 1988’de *Zaman Çocuk*, 1979’da Diyanet İşleri Başkanlığı kurumsal yayınlarından *Diyanet Çocuk*, 1980’li yıllarda *Hürriyet Çocuk* çıkartılmıştır. 1990 senesinde *Kırmızı Fare*, 1996’da *Mavi Kuş*, 2000’li yıllarda *Altın Çocuk*, *Can Kardeş*, 2008 yılında alanında önemli kabul edilen *Bilim Çocuk* ve *Milliyet Kardeş* dergileri gelmektedir.⁴³ Dergilerde özellikle Cumhuriyetin idealize çocuğuna okulda,

⁴¹ Kür, *Türkiye’de Süreli Çocuk Yayınları*, 545.

⁴² Hüseyin Şimşek, *Tanzimat ve Mutlakiyet Dönemi Çocuk Dergilerinin İncelenmesi* (Ankara: Ankara Ün. Sosyal Bilimler Enst., Doktora Tezi, 2002), 24-25.

⁴³ Aytaş vd., 311; İbrahim Kıbrıs, “Günümüz Çocuk Dergileri, 1980 Sonrası Çocuk Dergilerine Genel Bir Bakış”, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* 107/756 (2014), 736-748.

ailede ve toplumsal hayatta en uygun davranış biçimleri detaylarıyla anlatılmıştır.⁴⁴

Türkiye’de çocuk dergileri içerik yönelimi bakımından “karakter” ve “genel kültür” olmak üzere iki sınıfa ayrılır. Bu iki özelliği bir arada taşıyan dergiler bilim, sanat, tarih ve kültür alanında çocukları geliştirmenin yanında eğlendirmektedir. Ancak çocuklar genelde ekonomik, sosyal, kültürel faktörler ve en önemlisi ebeveynlerin yönlendirmesiyle tercihlerini yapmaktadırlar. Son yıllarda ülkemizde çocuklar için yapılan çalışmaların seyri, teknolojik yeniliklerin zorunlu kıldığı değişime kayıtsız kalamamıştır. Önce radyonun ardından televizyonun yaygınlaşması dergi içeriklerinde edebî zenginliğin yerini görsel malzemelerin yoğun kullanımına bırakma nedenleri arasında gösterilebilir.⁴⁵

Belirli zaman aralıklarında çıkan bu dergiler üzerinde günümüzde çocuklara yönelik ciddi bir sektör haline gelen diğer yayınlar gibi hassasiyetle durulması gerekmektedir.⁴⁶

1. Çocuk Dergilerinde Bulunması Gereken Temel Özellikler

Ülkemizde yayınlanan çocuk dergileri geniş bir yaş aralığı esas alınarak hazırlanmaktadır. 7-14 yaş aralığı ile okuma yazma bilen çocuklara çocuk dergileri mevcuttur. Bu yayınlarda eğlendirici ve eğitici özellikler bir aradadır. Çocuk kitaplarından farklı olarak dergiyi oluşturan metinlerin uzunluğu dergi formatına göre düzenlenmektedir. Çocuk dergileri çocuklar tarafından birden fazla kez okunabilmektedir.

⁴⁴ Sevcan Özen Başboğa, “Erken Cumhuriyet Dönemi Çocuk Yayınlarında Çocuklara Yönelik Adab-ı Muaşeret, Görgü ve Nezaket Kuralları”, *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi* 15/29 (2019), 64.

⁴⁵ Yiğitbaşı, “Türkiye’de Çocuk Dergiciliği:TRT Çocuk Dergisi Örneği”, 44-53.

⁴⁶ Oğuzkan, *Yerli Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı*, 283.

Başlı başına bir uzmanlık alanı olan bu dergiler belirli nitelikler taşımalıdır. Öğretici güncel bilgiler içermeleri beklenen dergiler edebiyatın yazınsal çeşitliliği içerisinde çocukların seviyesine uygun olan her türe yer vermelidir.⁴⁷ Oğuzkan’a göre, olabildiğince geniş bir yelpazeden oluşan zengin bir içerik hazırlanmalıdır. Makale, sohbet, hikâye, biyografi, şiir, anı vb. farklı türlerle çocukların bilgi ve düşüncelerle karşılaşmalarına, edebî çeşitlilik içerisinde ileride kendilerini kolayca anlatabileceklerini görebilmeleri bakımından çok önemlidir.

Çocuğun gelişim düzeyine uygun dil ve üslubun benimsenmesi gereken dergilerde kavrama güclüğü çıkaracak dil ve anlatımdan kaçınılmalıdır. Ele alınan konular çocukların merak, öğrenme ve araştırma isteğini çoğaltmalıdır. Onlara tabiat, toplum, insanlık meseleleri üzerine muhakemeler yapma olanağı sağlamalıdır. Etkinlik bölümlerinde çocukların motor becerilerinin gelişmesine yardımcı el işi, pratik uygulamalar, yeni eserler ortaya çıkarmalarına katkı sağlayacak görsel ve yazınsal malzemeler kullanılmalıdır.⁴⁸ Değinilen konular çocukların okuma sevgisini artırmalı, boş vakitlerini değerlendirmelerine yardımcı olmalıdır. Çünkü çocuk yazınının aydınlatıcı ve bilinçlendirici, toplumsallaşmayı sağlayıcı bir işlevi vardır.⁴⁹ Bu sebeple verilen mesajların okuyuculara ulaşmasında onları bilgilendirmenin yanında ileriki okuma ve öğrenme isteklerini arttırabilecek, ön yargılardan uzaklaştırıcı ikna edici bir dil kullanmak büyük önem taşımaktadır.⁵⁰ Çocukların geçmişe kıyasla teknolojik yeniliklerden daha fazla etkilendiği internet ve sosyal medyanın her yaşta kullanıcının fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimi üzerindeki rolü dikkat edilmesi gereken bir diğer noktadır. Ayrıca çocuğun yaşantısı etrafında sürekli karşılaştığı

⁴⁷ Öner Ciravoğlu, *Çocuk Edebiyatı* (İstanbul: Esin Yay., 2000), 182; Kemal Demiray, *Türkçe Çocuk Edebiyatı* (Ankara: Milli Eğitim Yay., 1968), 44-45.

⁴⁸ Oğuzkan, *Yerli Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı*, 288-289.

⁴⁹ Hikmet Asutay, *Dil Kültür ve Eğitim* (Konya: Eğitim Yay, 2007), 54-55.

⁵⁰ Mustafa Köylü “Dini İletişimde Hedef Kitle Sorunu”, *Değerler Eğitimi Dergisi* 1/1 (2003), 132-133.

örnekler üzerinden bir metin kurgusu daha fazla kabul görecektir.⁵¹ Dergiler, çocuklara ayrılmış bölümlerde yeteneklerini sergileyebilme imkânı sağlayabilmelidir. “Sizden Gelenler” gibi başlıklar altında isim, resim, şiir, mektup benzeri kendi orijinal çalışmalarına yer verildiğini görmeleri, çocuk ile dergi arasında güçlü bir bağ kurma imkânına sahiptir. Dergilerin yarışmalar konusunda eksikliği giderilmeli rekabet duygusunun öğrenme, başarı, özgüven konularında yapıcı etkilerinden yararlanılmalıdır.⁵²

Çocuklara manevi değerler, inanç, milli duygular öğretici nitelikte metinler hazırlanmasında hassas olunmalıdır. Dergilerde konu tekrarı kaçınılmalıdır. Gerçek olay ve kahramanların çocuklar üzerinde olumlu bir izlenim bırakacağı unutulmamalı, kahraman sayıları sınırlı tutularak çocuk karakterlere de yer verilmelidir. Başka dillerden çeviri yapıldığında anlam karışıklığına, telaffuz güçlüğüne neden olabilecek kelime ve cümlelerden mümkün olduğunca uzak durulmalıdır.⁵³

C. Ülkemizde Dinî Çocuk Edebiyatı

İnsanın gelişim devreleri içerisinde en önemli dönem çocukluk evresidir. Dinî duygu ve düşüncenin şekillendiği bu çağda çocuğun dinle ilgili sorularına en uygun cevaplar açık, sade, net bir dille verilmelidir. Bu yolda tercih edilecek yöntemler bilimsel yaklaşımlara uygun olarak tespit edilmelidir. Bu sayede dinî bilgilerin çocukların bedensel, duygusal, psiko-sosyal gelişimlerine göre seçilerek onların dinî kimlik gelişimine de katkıda bulunulacaktır.⁵⁴ Edebiyatın ve eğitimin insana ait değerlerin yaygınlaşp

⁵¹ Mustafa Köylü vd., *Çocukluk Dönemi Din Eğitimi* (Ankara: Nobel Yay., 2017), 172-173.

⁵² Erol Duran vd., “Türk Çocuk Dergileri İle İlgili Öğrenci Görüşlerinin Belirlenmesi”, *Journal of History Culture and Art Research, Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi* 7/1 (Mart 2018), 475.

⁵³ Oğuzkan, *Yerli Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı*, 308-309.

⁵⁴ Ali Baz Bilici, *0-6 Yaş Grubu Çocuklarda Dini Gelişim Süreci ve Din Eğitimi* (İzmir: Dokuz Eylül Ün., Sosyal Bilimler Enst., Doktora Tezi, 2014), 8-10.

kökleşmesinde önemli görevlerinin olduğu bilinmektedir. Edebî eserler dilin zengin imkânları çerçevesinde çocukları erdemlere ulaştırmakta Allah inancı, peygamber sevgisi, inanç, ibadet hakkında mesajlar vermekte etkin rol almaktadır. Edebiyat aynı zamanda çocukların dinî değerleri kazanıma dönüştürmesine yardım etmektedir.⁵⁵ Türklerin geniş coğrafyalarda farklı kültürlerle karşılaşması edebî çeşitliliğimizi artırmıştır. Fakat Türklerde çocuk merkezli bir edebiyattan söz edilememektedir. Çoğunlukla çocuğa verilen değerın kaynağında dinî inanç olduğunu görölmektedir.

Yazıcı’ya göre, “Edebiyatımızda yer alan eserlerin hangisinin çocuk edebiyatı alanına dâhil edileceği tartışmalıdır. Pek çok yazar çocuğa yönelmek amacıyla eser üretmemekle beraber çocuk okurlar tarafından benimsenmiş ya da araştırmacılar tarafından bu alana dâhil edilmiştir. Batı edebiyatında da Türk edebiyatında da çocukların ilgisine mazhar olan pek çok eserin onlar için yazılmadığı bilinmektedir. Türkiye’de, 2003’ten itibaren Talim ve Terbiye Kurulu kararı ile yardımcı ders kitapları uygulaması, yerini zorunlu kitap uygulaması listesine bırakmıştır. Bu listelerde ilköğretim okulları için belirlenen okuma kitapları pek çok alan uzmanı tarafından da ağır eleştiriye uğramıştır. Dolayısıyla hangi yazarın/şairin ya da eserin temsil edici olduğu tartışmalı bir alandır. Bu listede yer alan çoğu eser, genel edebiyat içinde de yer alan eserlerdir.”⁵⁶ Söz konusu çocuklar ve dinî perspektifle çocuklara yönelik hazırlanan çalışmalar olduğunda metinlerin tespit ve tenkidi daha da fazla önem kazanmaktadır. Ülkemizde İslamî çocuk edebiyatı alanında telif ve tercüme faaliyetleri yanında akademik çalışmalar, hedef kitlesi farklı olan gazete ve dergiler hazırlanmıştır. Nâbî’nin *Hayriyye* mesnevisi ve Sümbülzâde Vehbî’nin *Lütfiyye-i Vehbî* isimli eseri dinî çocuk edebiyatının ilk örnekleri olarak kabul edilmektedir. Ancak yazma bu eserlerin yaygınlık kazanmaması sebebiyle

⁵⁵ Tacettin Şimşek, *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı* (Ankara: Grafiker Yay., 2016), 332-337.

⁵⁶ Nermin Yazıcı, “Edebiyat Tarihi Bağlamında Türk Çocuk Edebiyatı Tarihi Yazımında Karşılaşılan Sorunlar”, *Erdem* 60 (2011), 217-218.

Dr. Rüşdü'nün 1859 yılında kaleme aldığı *Nuhbetü'l Etfâl* (Çocukların Gözdesi) adlı kitabı bazı edebî çevrelerde alanda ilk olarak kabul edilmiştir.

Bilindiği üzere çocuklara yönelik yazınsal ürünlere önem verilmesi II. Meşrutiyet ve öğretmen okullarının kuruluş dönemlerine rastlamaktadır. Bu yıllarda yapılan çalışmaların İslamî bir endişeye sahip olup olmadığı ise tartışma konusu olmuştur. 1869 yılında ilk çocuk dergisi Çocuklar için *MümeYYiz* çocukların terbiyesini hedef olarak belirlemiştir. 1869-1923 döneminde çıkan gazete ve dergilerde İslâm ahlak ve terbiyesi, ilmi ve teknik bilgiler, batılı hayat tarzından örnekler, bilim, sanat vb. konuları yer almıştır. 1923 tarihinden itibaren çıkartılan dergilerin ve gazetelerin yayın politikaları değişmiştir. Türkiye'de İslami çocuk edebiyatı çalışmaları arasında çeşitli İslam ülkelerinden çevrilmiş eserlerde yer almıştır. Şüphesiz çocuklara yönelik çalışmalarını dinî duyarlılıkla kaleme alan yazar ve şairlerimizin tamamını zikretmemiz çalışmamızın sınırını aşacaktır. Burada Cahit Zarifoğlu, *Serçe Kuş* (1983); Üzeyir Gündüz, *Tek Kanatlı Güvercin* (1987); Mustafa Güner Yazgan, *Ahlaki Çocuk Hikayeleri* (1969); M. Yaşar Kandemir, *Dine Doğru* (1981) örneklerini verebiliriz.⁵⁷

2000 yılından bugüne nicelik olarak büyük artış gösteren yayınların niteliği de sorgulanmalıdır. İslamî çocuk edebiyatının dinî misyon ve çocuklara yönelik sorumluluk taşıması ve estetik bakımdan da muhataplarına hitap etmesi beklenmektedir. Çocuk edebiyatı hakkında çalışmalar yapan akademik çevrelerde dinî çocuk edebiyatının nasıl olması gerektiği hakkında titiz araştırmalar yapılması bir gerekliliktir. Zira günümüzde yeni nesiller, ticari kaygılar taşıyan yayın evleri, bilgiyi özümsememiş yazarların estetik kaygılardan uzak yaklaşımları ile pragmatist anlayışla seçimler yapan kimi ebeveynler arasında kalabilmektedir. Bizden olan unsurların oluşturduğu bu toprağa ait eserler

⁵⁷ Adem Çalışkan, "İslami Çocuk Edebiyatı", *Samsun On Dokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 12-13 (2001), 422-426.

gün geçtikçe daha da kıymetli hale gelmektedir. Örneğin Cahit Zarifoğlu’nun içkin bir dinî anlatımı edebî bir dille aktarım metodu modern çağın çocuklarına ulaşabilmelidir.⁵⁸ Daha da fazla bir gayretle sadece didaktik dini eserlerden ziyade Dede Korkut, Yunus Emre, Süleyman Çelebi’nin yeni nesillere ulaştırılmasının ve dinî edebiyatın çocukların seviyesinde yaygınlaştırılmasının gerekliliği üzerinde sıklıkla durulmalıdır.⁵⁹

D. Türkiye’de Çocuk Siyer Edebiyatı

Son yıllarda ülkemizde giderek artan bir şekilde çocuklara yönelik Siyer içerikli çalışmalar yayımlanmaktadır. Diyanet İşleri Başkanlığı yanında özel kuruluşlar da bu alana eğilmektedir. Dinî cemaatler, tarikatler, sivil toplum örgütlerinin de önem verdiği çocuk Siyer eserleri, çocukların Hz. Peygamber ve Siyer algılarını kendi anlayışları doğrultusunda şekillendirmeleri imkânını onlara sunmaktadır. Alandaki ihtiyaç nedeniyle yoğun okur ilgisiyle karşılaşan bu yayınlar, maddi kaygıların da etken olması sonucunu beraberinde getirmiş ve pek çok yayınevi ve bağımsız yazar da açıkça dile getirmemekle beraber içerik ve fiyatlandırmadan anlaşıldığıyla bu kaygılarla çalışmalar ortaya koymuşlardır. Yayınlarda özellikle usûl ve metodik altyapıdan uzak yaklaşımlar neticesinde kerametler, rüyalar, sır saklamak gibi kavramlar adeta çocukların bilmesi gereken hususlar olarak sık sık aktarılmaktadır. Çocukların yaş seviyelerinin üzerinde bilgilere yer verilen çalışmalarda sivil veya resmi bir denetim mekanizmasının eksikliği fazlasıyla hissedilmektedir. Adeta otokontrolsüz bir alanda çocuk okuyucular Hz. Peygamber’i anlama yolundan uzaklaştırılmaktadır. Sözü

⁵⁸ Fatih Turanalp, “Dini İçerğın Edebiyatla İmtihanı”, *Türk Dili Dergisi* 1(2015), 814-816.

⁵⁹ Nihad Sami Banarlı, *İman ve Yaşama Üslubu* (İstanbul: Kubbealtı Yay., 2008), 133.

geçen yayınlardaki sorunların azımsanamayacak oran ve çeşitlilikte olması, bu konuda müstakil çalışmaların yapılmasını netice vermiştir.⁶⁰

Çocukların yaş düzeylerine göre biyografik detayların düzenlenmesi kuralı kanaatimizce Siyer çocuk edebiyatı eserleri içinde gereklilik arz etmektedir. Zira 13-15 yaş ile daha küçük yaş grubu çocukların gerçeklik ve zaman algıları birbirinden farklıdır. Bu yüzden kişilerin yaşam öyküsü 7-12 yaşlarında sözcükleri sınırlı, okunabilir hacimde, resimli, kişisel özellik ve duyguları öne çıkarılarak işlenmektedir. Bilakis 13-15 yaş aralığında bu bilgilerin doğru, güvenilir ve nesnel olduğu oranda çocukta özdeşim ve daha fazla öğrenme isteği oluşturduğu söylenebilir. Çocuk Siyer yayınlarında bu sadeleştirmelerin ölçüsü korunabilmelidir. Aksi halde sıradan ve eğiticilikten uzak metinlerden öteye gidilemeyecektir.⁶¹

Dinî edebiyat eserlerimiz içerisinde amaçları bakımından didaktik eser sınıfına dahil edilebileceğini düşündüğümüz çocuklar için Siyer çalışmalarında edebiyatın tür zenginliğinden de istifade edebilmelidir. Biyografinin yanında, hikaye, roman, tiyatro gibi türlerde verilecek eserler ele aldığımız yaş grubu için farklı seçenekler oluşturacaktır.⁶²

⁶⁰ Konuya dair en kapsamlı çalışma Prof. Dr. Şaban Öz tarafından hazırlanan, “Çocuklar İçin Yazılan Siyer Kitaplarındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Çocuk Kitapları, Edebi Eserler ve Popüler Yayınlar 4. Siyer Çalıştayı*, (İstanbul: Siyer Yay., 2017), 29-151.

⁶¹ Aytaş vd., *Çocuk Edebiyatı*, 252-256.

⁶² Ağâh Sırrı Levend, “Dinî Edebiyatımızın Başlıca Ürünleri”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı* 20 (1973), 35-80; Dinî edebiyatımız hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Levend Ümmet Çağrı *Türk Edebiyatı* (Ankara: DİB Yay., 1962).

– İKİNCİ BÖLÜM –
DİYANET ÇOCUK DERGİSİ

Ülkemizde basın yayın sektörü dinî alanda 1980’li yıllardan itibaren gelişme kaydetmiştir. 1989 senesinde “Kutlu Doğum” haftasının kutlanmaya başlamasıyla Siyer özelinde de çeşitlilik ve baskı sayıları giderek yükselişe geçmiştir. Türkiye’de yaşanan askerî müdahale süreciyle birlikte İslâmî neşriyatın sayıca azalma eğilimi 1997’de başlamıştır. 2005 yılında başlayan artış yönündeki hareket ise devam etmektedir.⁶³ İslâmî dergilerin yaşadığı olumsuz süreçlerde kesintiye uğramadan yayın hayatını sürdüren az sayıdaki dergiden biri de çalışmamızın temelini oluşturan Diyanet Çocuk Dergisi’dir. Bu bölümde Diyanet Çocuk Dergisi’nin tarihi, hedef kitlesi ve yapısal özellikleriyle ilgili genel bir çerçeve çizilecektir.

A. Tarihçesi

Diyanet İşleri Başkanlığı ana hizmet birimlerinden olan Dinî Yayınlar Dairesi tarafından kamu yararına yapılan yayınlardan biri Diyanet Çocuk Dergisi’dir.⁶⁴

⁶³ Rahile Yılmaz Kızılkaya, “Cumhuriyet Dönemi Popüler Siyer Kitaplarına Dair Bazı Mülâhazalar”, *Türkiye’de Popüler Siyer Çalışmaları-Türkiye’de Çocuklara Yönelik Siyer Çalışmaları / Siyer Atölyesi Tebliğler Kitabı* (2011-2012), (İstanbul: Meridyen Kitaplığı, 2013), 20.

⁶⁴ İrfan Yücel, “Diyanet İşleri Başkanlığı”, *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yay., 1994), 9/458-460.

Diyanet İşleri Başkanlığı geniş yelpazede çeşitliliği bulunan yayınlarındaki temel amacını “halkımızı dinî konularda bilgilendirme, aydınlatma, milli-manevî değerlerimiz hakkında bilgi sahibi kılma, dinî-meslekî genel kültür kazandırma, teşkilatla ilgili haber konularında bilgi sahibi kılma”⁶⁵ şeklinde belirtmiştir.

Diyanet Çocuk Dergisi’nin ilk sayısı 1979 yılında neşredilmiştir. 1980 yılı Ağustos ayına kadar üç ayda bir sonrasında iki ayda bir yayınlanmıştır. Sekiz ayın ardından ise aylık olarak çıkarılmıştır. Derginin 32 olan sayfa sayısı 1993 yılından itibaren 48’e yükselmiştir.

Dergi, abonelik sistemiyle okurlarıyla buluşmaktadır. Ayrıca il-ilçe Müftülükleri ve Diyanet Yayınları satış noktalarından ve kurumun internet sitesinden temin edilebilmektedir. Derginin mobil cihazlarla her yerden erişiminin sağlayan mobil uygulamasıyla istenilen sayılarına ulaşılabilir. 50 bin adet ile tüm çocuk dergileri arasında baskı sayısı açısından ilk sırada bulunmaktadır.⁶⁶

B. Hedef Kitlesi

Derginin hedef kitlesi olarak 7-14 yaş grubu seçilmiştir. Nihai okurunun yaş aralığına hitap etmek üzere kapakta kullanılan canlı renkler ve içerikteki resimleriyle dikkatini çekmektedir. Dergi içeriği eğlendirici olmanın yanında çocuklara dinî ve milli değerler, ahlakî bilgiler vermektedir. Değinilen konular soyut kavramlar bakımından zengindir.⁶⁷

⁶⁵ 1. Din Şurası Tebliğ ve Müzakereleri (1 - 5 Kasım 1993), (Ankara: DİB Yay., 1995) 9/298-299.

⁶⁶ Zafer Yıldız, “Diyanet Çocuk Dergisinin Din Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 1/15 (2012), 373-374.

⁶⁷ Aytaş vd., *Çocuk Edebiyatı*, 316.

C. Yapısal Özellikleri

Bir çocuk dergisinin emsal dergiler arasından okuyucuların dikkatini çekerek tercih edilmesini sağlayan çok sayıda unsur bulunmaktadır. Örneğin görselliğin yerli yerinde kullanılması, tasarım bütünlüğü sağlanarak hedeflenen mesajın genel içerikte yer bulmasına büyük oranda yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda kapak, logo, kağıt kalitesi, renk uyumu gibi ayırt edici özellikler çocukların dikkatini çekme amacına yönelik olarak ve iyi bir şekilde kurgulanmalıdır.⁶⁸

Diyanet Çocuk Dergisinin dış yapısı incelendiğinde derginin boyutlarının, ağırlığının ve şeklinin standartlara ve çocukların yaş seviyelerine uygun olduğu tespit edilmiştir. Dergi kapağı dayanıklı ve cildi sağlamdır. Kapak resimleri ise çocukların ilgisini çekebilecek canlılıktadır.

İç sayfaların kağıt kalınlığı arka sayfadan ayırım sağlayabilecek özellikte olup resim ve yazılar nettir.

Sayfa düzenine baktığımızda satır aralıklarının, kenar boşluklarının kriterlere⁶⁹ uygun olarak belirlenmiş olduğu ve dergi genelinde resimlerin kullanıldığını görmekteyiz. Yazı karakter seçimi sayfanın rahatlıkla okunmasını sağlayan bir unsurdur ve yaygın olarak Times New Roman, Palatino, Helvetica ve Futura yazı tipleri kullanılmaktadır. Dergi genelinde yazı tipi olarak Times New Roman harfler ise zemin rengine zıt renkte tercih edilmiştir. İncelediğimiz sayıların çoğunda harf boyutları çocuk seviyesine uygundur. Standartlara göre harflerin ölçüsü çocukların okuma hızı düşünülürse 12 puntodan büyük olmalıdır. 7-8 yaş döneminde 16-18 punto,

⁶⁸ Tamer Kavuran vd., “Görsel İletişim Aracı Olan Dergilerin Tasarlanma Süreci”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 26/2 (2016), 274.

⁶⁹ Bu kriterler dergilerin okunabilirliğini arttırmaktadır. Sözcükler arası bir boşluk bırakılması, noktalama işaretlerinden önce boşluk kullanılmayarak satırlar ve paragraflar arasında gereğinden fazla veya az boşluk bırakılmaması şeklindeki kurallar hakkında detaylı bilgi için bkz. Tefvik Fikret Uçar, *Görsel İletişim ve Grafik Tasarım* (İstanbul: İnkılâp Yay. 2004), 91-94, 126-127.

9-10 yaşlarında 12-14 punto, 11 yaş ve üzerinde 10-12 punto okunabilmektedir. 9 puntonun altındaki harfleri okumak güçtür. Aynı zamanda harf büyüklüğünün sık sık değişmesi okunabilirliği olumsuz etkilemektedir.⁷⁰

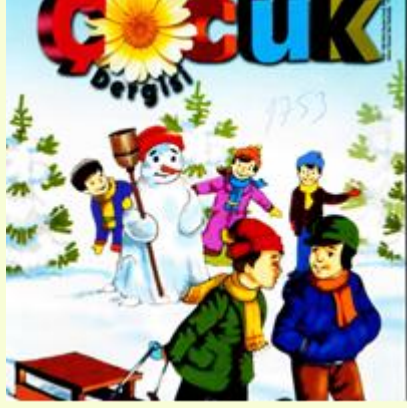
İncelenen yılların tamamında içeriklerde görsel kullanımına ayrı bir önem verildiğini ve geçmişten günümüze görsel kalitesinde artış olduğunu söyleyebiliriz. Satırların aralıklı olması, sayfa kenarlarında en az 1cm boşluk bırakılması kurallarına uyulmuştur.⁷¹ Çocuklara metin ve ona ait görseli aynı anda görebilme fırsatı sağlanmıştır.

Bir çocuk dergisinin logosu, kendine özgüdür ve önemli estetik öğelerinden biridir. Diyanet Çocuk Dergisi’nin logosunun yazı stili ve rengi 2000-2019 tarihleri arasında (Şekil 3.1., Şekil 3.2.) değişim gösterse de kullanılan çiçek imgesi kalıcılığını korumuştur. Dergide aynı yıl içerisinde “İçindekiler” sayfası, “Neler var?” başlığıyla da verilmiş ve farklı renk yazı stillerinde düzenlenmiştir. Ayrıca derginin ön ve arka kapak tasarımında da bütünlük bulunmamaktadır. Arka kapak (Şekil 3.3., Şekil 3.4.) resim ya da şiir alanı olarak değerlendirilmiştir.⁷²

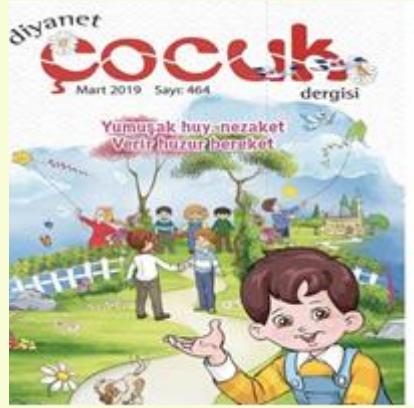
⁷⁰ Gülgün Alpan Bangir, “Ders Kitaplarındaki Metin Tasarımı”, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 6/1 (2008), 107-134.

⁷¹ Mehmet Kaya, “Çocuk Edebiyatı Kitaplarının Biçimsel Özellikleri”, *Çocuk Edebiyatı Kataloğu* (Ankara: Eğitim Sen Yay.2011), 15.

⁷² Kader Sürmeli, *Türkiye’de Çocuk Dergilerinde Karşılaşılan Temel Grafik Tasarım Sorunları ve Sorunlara Çözüm Önerileri* (Samsun: On Dokuz Mayıs Ün. Sosyal Bilimler Enst., Basılmamış Doktora Tezi 2010), 73.

Şekil 3.1. (DÇD, 2000, Kapak)

Şekil 3.2. (DÇD, 2019, Kapak)

Şekil 3.3. (DÇD, 2000, Arka kapak)

Şekil 3.4. (DÇD, 2019, Arka kapak)

İletişim yöntemleri içerisinde kapakta ayın konusuyla ilgili mesaj veren cümleler dikkat çekmektedir. 2004 senesine kadar yılda birkaç kez kullanılan bu mesajlar 2019 yılına yaklaştıkça tüm sayılarda yer almıştır.

Dergideki bölümlerin büyük çoğunluğu yıllar içerisinde değişiklik göstermişse de bazı bölümler sürekliliğini korumuştur. “Merhaba Çocuklar” başlığı altında her ay editör tarafından ayın gündemini teşkil eden konularla ilgili anekdotlar kaleme alınmaktadır. Burada öne çıkarılan Atatürk, milli ve dinî bayramlar, kutlu doğum, birlik ve beraberlik gibi hususlara dair

emareleri derginin genelinde görmekteyiz.⁷³ “Gezgin Kaplumbağa”, “Gezi Notları”,⁷⁴ “Hobiler ve El Sanatları”,⁷⁵ “Güzel Dinimiz”,⁷⁶ “Kur’an Hazinesini Keşfe Çıkıyoruz”⁷⁷ gibi ilgi çekici, oldukça geniş çerçeveler ve çeşitli başlıklar kullanılmıştır.

“Tarihte Bu Ay” köşesinde, tarihî şahsiyetler, zaferler, belirli gün ve haftalar hakkında renkli çizimlerle kısa bilgiler sunulmuştur.⁷⁸ Hikâye, şiir, fıkra, bilmece bulmaca, çizgi resim, boyama sayfaları, karışık testlerin yanında okuyucuların resim ve mektuplarının paylaşıldığı köşelerin sayıların çoğunda yer aldığını gözlemledik.⁷⁹ Çizim, resim yapma, boyama şekil tamamlama, labirent gibi çeşitli unsurlarla çocukların el kullanma becerisine ve genel gelişimine katkıda bulunabilecek etkinlikler de dergide yer almıştır. Bunlar çocuklara okul hayatlarında da yardımcı olabilecek etkinlikler arasında sayılmaktadır.⁸⁰ İçerikte özgün çalışmalara yer verilmesinin, çocuklarla duygusal bir bağ kurulabilmesine ve onların aidiyet hislerinin güçlenmesine imkân tanıdığı hususunu düşündürmektedir.

Gelecek sayılara yönelik yeniliklere dair 2004 yılı Mart ayında yapılan anket çalışması ilave sayfalar halinde hazırlanmıştır. Muhatap kitlelere; yaş, eğitim durumu, ebeveyn gelir durumu, derginin mevcut muhtevası hakkında beğenileri, beklentileri, hangi bölümlerin daha fazla ilgilerini çektiği, eksik buldukları konuların neler olduğu gibi sorular yöneltilmiştir. Elde edilen veriler ışığında okurların görüşlerinin alınarak içerik ve

⁷³ Gaffar Tetik, “Merhaba Çocuklar”, *DÇD* 237 (Nisan 2000), 1; Abdulkaki İşcan, “Merhaba”, *DÇD* 330 (Ocak 2008), 1; Faruk Görgülü, “Merhaba”, *DÇD* 439 (Şubat 2017), 1.

⁷⁴ Zekiye Demir, “Gezgin Kaplumbağa”, *DÇD* 331 (Şubat 2008), 14-15.

⁷⁵ Suzan Çataloluk, “Hobiler ve El Sanatları”, *DÇD* 330 (Ocak 2008), 36-37.

⁷⁶ Elif Arslan, “Güzel Dinimiz”, *DÇD* 288 (Temmuz 2004), 12-13.

⁷⁷ Fatma Bayraktar, “Hüthülle Tanışma”, -Kur’an Hazinesini Keşfe Çıkıyoruz-, *DÇD* 390 (Ocak 2013), 2-3.

⁷⁸ Afşin Gürler, “Tarihte Bu Ay”, *DÇD* 234 (Ocak 2000), 2; Hayati Otyakmaz, “Önemli Günler”, *DÇD* 306 (Ocak 2006), 2-3.

⁷⁹ Ahmet Doğru, “Karışık Test”, *DÇD* 235 (Şubat 2000), 45; Ayla Abak, “Nasreddin Hoca ile Keloğlan”, *DÇD* 330 (Ocak 2008), 34-35; Bestami Yazgan, “Şiir”, *DÇD* 440 (Mart 2017), 17.

⁸⁰ Haluk Yavuzer, *Okul Çağı Çocuğu* (İstanbul: Remzi Yay., 2006), 51.

tasarımın geliştirilmesi hedeflenmiştir. Aynı yılın Temmuz ayında açıklanan sonuçlar neticesinde yüz üzerinden yapılan değerlendirmenin sonucu doksan puan ve genel itibariyle derginin mevcut halinden memnuniyet duyulduğu yönündedir. Aynı zamanda derginin sadece çocuklara değil aile bireylerinin tamamına hitap ettiği kabulüyle ilgiyle takip edildiği vurgulanmıştır.⁸¹

Dergi, Çocuk Edebiyatçıları ve Sanatçıları Birliği’nin düzenlediği “23 Nisan Çocuk Edebiyatı Ödülleri” kapsamındaki “Çocuklara Dergi” dalında En İyi Çocuk Dergisi ödülüne layık görülmüştür.⁸² Ayrıca “Uluslararası Dergicilik Fuarı” tarafından yüzü aşkın dergi içinden “Yılın Çocuk Dergisi” seçilmiştir.

Derginin kaydedilen başarıları hasebiyle zaman içerisinde daha iyi yapıtlar ortaya konulması amaçlandığının üzerinde sık sık durulmuştur. Kanaatimizce hediye kitapların, Peygamberimizin Hayatı bilgi kartlarının ve yaz tatiline yönelik “Tatil Arkadaşım” eklerinin bu gelişime katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Fırsat eşitliği açısından önemli bir adım olarak görme engelliler için 2017 Mayıs ayında özel bir sayı hazırlanarak görme engelli çocukların adreslerine hediye olarak gönderilmiştir.⁸³

⁸¹ Ahmet Onay, “Merhaba Çocuklar”, *DÇD* 284 (Mart 2004), 2.

⁸² Hasan Yıldırım, “Diyanet Çocuk Dergisine Ödül”, *DÇD* 265 (Ağustos 2002), 4-5.

⁸³ Faruk Görgülü, “Merhaba”, *DÇD* 443 (Haziran 2017), 1.

– ÜÇÜNCÜ BÖLÜM –

DİYANET ÇOCUK DERGİSİNİN SİYER ÖĞRETİM
İÇERİĞİ VE TEMALARI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Çalışmamızın bu bölümünde Diyanet Çocuk Dergisi'nin 2000 yılından günümüze kadar yayımlanmış sayıları, derginin bileşenlerinden "Tatil Kitabı" ve "Peygamberimi Öğreniyorum" eklerini Siyer konularının işlenişi bakımından ele almaya çalışacağız. İfade etmeliyiz ki Resûlullah'ın hayatına dair nitelikli eserler ortaya koymada, Siyer, Çocuk Edebiyatı, İslâmî İlimler ve Çocuk Psikolojisi alanlarında yetkin uzmanlar tarafından taşınması gereken sorumluluğun ciddiyeti yeni nesiller söz konusu olduğunda daha da artmaktadır.⁸⁴

A. Meslekî Yetersizlikten Kaynaklı Hatalar

Siyer ilmi ve çocuk yazını başlı başına siyer yazarlarının siyer bilgisi yanında çocuk psikoloji, eğitim psikolojisi, çocuk edebiyatı hakkında yeterli birikime sahip olması gerekmektedir.

Bu başlık altında;

Kaynak Gösterim Sorunu,

Kaynağı Bilinmeyen Bilgiler

⁸⁴ Öz, "Çocuklar için Yazılan Siyer Kitaplarındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri", 38.

Kavram Karmaşası

Çeviri Hataları

Hazırbulunuşluk Seviyesine Uygun Olmayan Anlatım

Anakronizm

Metin İçi Tutarsızlıklar

Çocukların Anlam Dünyasında Karşılığı Olmayan Anlatım

Çocuk Psikolojisine Uygun Olmayan Anlatım

konuları incelenecektir.⁸⁵

1. Kaynak Gösterim Sorunu

Dergilerin tamamına yakınında kaynak gösterilmediğini söyleyebiliriz. Bu durum, okuyucu ve araştırmacıların ilgili bilgilere hangi kaynaklardan ulaşıldığı ve aktarılan konuların kaynakların kullanım esaslarına uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığı gibi hususlarda dergiden azamî ölçüde istifadesine engel olmaktadır. Kaynak gösterimi çocuklar açısından herhangi bir öneme sahip olmasa da gerek ebeveynlerin takibi gerekse metin veya ibarelerin orijinalliğini ortaya koyma açısından son derece önemlidir.

Ayrıca bazı metinlerde, aktarılan bilgilerin tüm Siyer kaynaklarında yer aldığı şeklinde bir izlenim verilmektedir ki bu da bilginin mutlak doğru olarak anlaşılmasına yol açabilecek bir durumdur:

Peygamberimiz doğduğu gece yaşanan olağanüstü hallerin konu edildiği köşede maddeler sıralandıktan sonra: "...Bu olaylar Peygamberimizin hayatını anlatan kitaplarda mevcuttur. Ayrıca asırlardır

⁸⁵ Konu başlıklarımızın tasnifinde Şaban Öz, "Çocuklar için Yazılan Siyer Kitaplarındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Çocuk Kitapları, Edebî Eserler ve Çözüm Önerileri, 4.Siyer Çalıştayı* (İstanbul: Siyer Yay., 2017) 29-151'de yer alan tasnifi temel aldık.

yazılan şiirlerde Allah’ın Elçisi’nin dünyayı şereflelendirmesi duygulu şekillerde anlatılmıştır...”⁸⁶ “...Kaynakların verdiği bilgiye göre, Hz. Muhammed (s.a.s) sünnetli olarak dünyaya gelmiş ve doğuşunda melekler tarafından göbeği kesilmiştir”⁸⁷ şeklinde yer alan ifadeler bu durumun açık örneğidir.

Kaynağı göstermemek kimi ibarelerde intihali gizlemeye de imkân sağlamıştır:

“Sevgili Peygamberimiz zamanında bayram günleri çok renkli geçerdi. Sevgili Peygamberimiz Ramazan bayramında namazgâha çıkmadan hurma yedi. Müslümanlar da bu âdeti sünnet olarak algılamışlar ve bu durum bayram günlerinde tatlı ikram etme geleneğine dönüşmüştür.” Bu ibare aynı yayınevi tarafından büyüklere yönelik Siyer kitabından bire bir aktarılmıştır.⁸⁸

Konuya ilişkin örneklerin bir diğesinde, “Sevgili Peygamberimiz, bizzat kendisi ağaçlandırma faaliyetlerinde bulunmuştur. Ormanlar kurmuş mevcut ormanları korumaya önem vermiştir. Bir defa da beş yüz hurma ağacı dikmiştir. Eski bir orman yeri olan Zurayb bölgesini yeniden ormanlaştırmıştır. Ağaçların kesilmesini yasaklamıştır.”⁸⁹ Bu ibare de alınan metinle aynı şekilde ifade edilmektedir.

⁸⁶ Talip Uluşan, “Sevgili Peygamberimizin Doğumu”, *DÇD* 262 (Mayıs 2002), 4-5.

⁸⁷ Hayati Otyakmaz, “Âlemlere Rahmet olan Peygamber Efendimiz (sav)”, *DÇD* 237 (Nisan 2000), 24.

⁸⁸ Cemile Erkuş, “Peygamberimi Anlamalıyım”, *DÇD* 304 (Kasım 2005) 23; Burada sadece kısa bir örnek olarak “Hz. Peygamber’in Ramazan Bayramlarında namazgâha çıkmadan önce hurma yeme âdeti bir sünnet telakki edilmiş; bu anlayış, bayramlarda tatlı ikramı geleneğini doğurmuştur.” verilebilir. İbrahim Sarıçam, *Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı*, (Ankara: DİB. Yay., 2011), 323.

⁸⁹ Yıldırım Kaplan, “Kaybettiğimiz Güzelliklerimiz”, *DÇD* 296 (Mart 2005), 36-37.”Hz. Peygamber, bizzat kendisi ağaçlandırma faaliyetlerinde bulunmuştur. Ormanlar te’sis etmiş, mevcut ormanları korumaya önem vermiştir. Bir defada beş yüz hurma ağacı dikmiştir. Eski bir orman yeri olan Zurayb mevkiini yeniden ormanlaştırmıştır...”Sarıçam, 331.

2. Kaynağı Bilinmeyen Bilgiler

Bilinmesi mümkün görülmeyen bu tür bilgiler abartı ya da yeniden üretilmiş olduğu düşünülerek bu sınıfta değerlendirilmektedir.

1. “Gül Peygamberim doğmadan tam elli iki gün önceydi. Koca fil onun doğmasını bekliyor. Allah’ın izniyle. Ebabil kuşları bekliyor, Abdulmuttalip bekliyor, Her şey kutlu doğumu bekliyor.... Az kaldı, Gül Muhammed’im geliyor...” (Fil Vakası’ndan bahsedilirken) ⁹⁰

2. “Annesi Amine bu dünyaya veda ederken

Gözüm arkada kalmaz der senin gibi bir evladım varken.

Gözleri nemli kalbi kederli küçük Muhammed

Teslim edilir dedesine bilinmeden akıbet...”

3. “Güllerden bir Gülle Güllerin En Güzeline” alt başlığı altında Hz. Peygamber’in çocukluğunda yaşamış olduğu zorluklar üzerinde durulmaktadır.⁹¹

4 “Sevgili Peygamberimiz daha çocukken bile evin neşesi, bereketi, huzur kaynağı idi. Annesi onun temizliğine hayrandı. Ev işlerinde annesine yardımcı olmaya çalışıyordu. Henüz altı yaşındaydı ama öyle becerikli ve çalışkandı ki, şaşar kalırdı annesi. Zaman zaman “Canım yavrum, kendini fazla yoruyorsun buna üzülüyorum!” diyordu. Ama tüm sevimliliği ile “Üzülme anneciğim, sana yardım edecek benden başka kimin var ki!.. Sen benim hem annemsin hem babamsın. İzin ver bende senin hem oğlun hem kızın olayım, kızınmış gibi sana yardım edeyim...”⁹²

⁹⁰ Pınar Başar, “Koca Fil Yılı”, *Tatil Arkadaşım* 5 (Haziran 2009), 8-9. Parçada “Abdulmuttalip (bildiniz gül peygamberimizin dedesi)” şeklinde tanıtılmıştır. Ayrıca özne yüklem uyumsuzlukları mevcuttur. Gül Muhammed tabiri kullanılmıştır.

⁹¹ Hatice Demirbağ, “Güllerden Bir Gülle Güllerin En Güzeline”, *-Sevgili Peygamberim-*, DÇD 356 (Mart 2010), 6-7.

⁹² Hatice İpek, “Peygamberim Önderim”, *-Benim Peygamberim-* DÇD 371 (Haziran 2011), 4-5.

5. “Peygamberimiz, babasının kabri başında duygulandı ve yetimliğinin acısını yüreğinde yaşadı... (Hz. Âmine’nin son anları) Baba öksüzü olan yavrusunu yanı başına oturttu. Yaşlı gözlerle oğluna baktı, baktı. Sonra kucakladı parçalanan yüreğini sardı; öptü kokladı... Ölüm acıları içinde yavrusunun mübarek başını iki elinin arasına aldı ve şu mânâdaki sözleri söyledi:-Her yeni eskiyecek ve her şey son bulacaktır. Bende öleceğim fakat üzüntü duymam. Çünkü temiz bir çocuk dünyaya getirdim, dünyaya büyük bir hayır bırakıyorum.” Ve sonra gözlerini kapadı, sevgili yavrucuğunun mübarek başını tutan kolları yana düştü...⁹³

3. Kavram Karmaşası

Kavram karmaşası, kavramların taşıdıkları genel mefhumların dışında kullanılması sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu durum, çocukların okuduğunu anlama düzeylerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.⁹⁴

1. “-Tanışmadık değil mi? Ben Ebabil dedi, kuş Kâbe’yi yıkmak isteyen kötü adamı, onun kocaman fillerini ve onların ağızındaki küçücük taşlarla engelleyen ve durduran Ebabil kuşlarını hatırladı. Kâbe’yi yıkmak isteyen kötü adamların tuzaklarını yüce Allah bozdu...”⁹⁵

2. “Peygamberimizi evinde bulamayan gözü dönmüş fedailer...”⁹⁶

3. Yani dünya işlerini bırakır, camiye çekilir ve zamanlarını tamamen ibadet ve dua ile geçirirdi...”⁹⁷

4. “Birgün o harika insan... Güzel insan... üstün bilgeliği sayesinde... O harika, o mucize, o güzel insan...”⁹⁸

⁹³ Gaffar Tetik “ Çocuklarla Başbaşa”, DÇD 239 (Haziran 2000), 1.

⁹⁴ Öz, “Çocuklar için Yazılan Siyer Kitaplarındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, 43.

⁹⁵ Fatma Bayraktar Karahan “Kocaman Filler Minicik Kuşlar”, -Kur’an Hazinesini Keşfe Çıkıyoruz-, DÇD 422 (Eylül 2015), 2-3.

⁹⁶ Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, (Ankara: DİB Yay., 2013).50.

⁹⁷ Talip Uluşan, “Peygamberimizin Ramazan Hayatı”, DÇD 268 (Kasım 2002), 11.

5. “Son Peygamber Hz. Muhammed Mustafa Efendimiz de bizim aile büyüğümüzdür mesela...”⁹⁹

6 “Bundan yüzyıllar önce Habeşistan adı verilen bir Afrika ülkesi vardı.”¹⁰⁰

7. “Mekke’de kuraklığın olduğu sene dedesi onu yağmur duasına bile götürmüştür.”¹⁰¹ (Sadece bir bölüm öncesi inançsız bir Mekke toplumunun tarif edilmiştir)

8. “İnsanlar, Allah yerine putlara tapıyordu. Allah’ın evi olan Kâbe’nin içini putlarla doldurmuşlardı... Sonra dedesi küçük torununu alıp Kâbe’ye götürdü. Kendisine bir torun verdiği için ellerini açıp Yüce Allah’a şükretti. - Niçin Muhammed adını koydun? diye soranlara, insanlar ve Allah onu övsün diye karşılık verdi.”¹⁰²

9. (Hicret ve Sevr Mağarası’nda yaşananlar) “Onları yakalayanlara ödül vereceklerini söylemişlerdi. Bu yüzden silahlı pek çok adam Sevgili Peygamberimizi ve dostu Hz. Ebubekir’i arıyorlardı. Öyle bir şey yapmışlardı ki onları takip eden eli silahlı, tehlikeli adamlar hiçbir şey yapamamış bu iki yolcuya...”¹⁰³

10. “Bu mübarek gece... dini konuşma yapanlar... Peygamberimizin yüceliğinden bahsederler. O’nun olgun, bilgin... yüce bir insan oluşunu anlatırlar.”¹⁰⁴

11. (Tebük Gazvesi) “Savaştan kaçmak için türlü sahte bahanelerle Peygamber Efendimize özür beyanı için gelip giden bedeviler ve münafıklar. Hepsi Medine’nin telaşını ve trafiğini artırmıştı.”¹⁰⁵

⁹⁸ Ahmet Faruk Kılıç, “Bu İnsana İnanılmaz mı?”, -Şaşılacak Şeyler-, DÇD 320 (Mart 2007), 38-39.

⁹⁹ Vural Kaya, “Ümmetinin Babası”, -Gülperi’ye Mektuplar- DÇD 358 (Mayıs 2010), 2-3.

¹⁰⁰ Musa Mert, “İyilik Zinciri”, -Kutup Yıldızı-, DÇD 427 (Şubat 2016), 2-3.

¹⁰¹ Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 17.

¹⁰² Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 10-12.

¹⁰³ Elif Arslan, “5N1K”, DÇD 368 (Mart 2011), 26-27.

¹⁰⁴ Talip Uluşan, “Mevlit Kandili”, DÇD 297 (Nisan 2005), 3.

4. Çeviri Hataları

Çocukların anlamakta zorlanabileceği bazı kelimeler üzerinde daha anlaşılır olanı tercih etmek yazarın tasarrufunda görülebilir. Kanaatimizce gerekli olduğu halde sadeleştirme yapılmayan ifadeler ve çeviri sırasında verilen yanlış karşılıkları bu tasnif altında inceledik.

1. “Arkadaşının ne kadar cılgın olduğunu gör işte.” (Hz. Ebû Bekir’in yanına giden müşriklerin Peygamberimiz hakkında sözleri) ¹⁰⁶

2. “Oynatırken onu derdi ki: Kusem, Kusem, yiğit burunlu, akıllı ve esmer Kusem... Adı Şah-ı Zend, yani gönüllerde yaşayan Sultan...” (Kusem b. Abbas) ¹⁰⁷

3. “Konuşmasında insanların Tanrısının tek olduğunu, aynı atadan türediklerini ve bu yüzden eşit olduğunu söyledi.” ¹⁰⁸

4. “Ebu Leheb eline bir taş alıp Peygamberimize doğru atıyor. Ellerin kurusun, bizi bunun için mi çağırdın?...” ¹⁰⁹

5. “Babam Efendim, bu kızım Ümame dedi. Babamın Efendim dediği Hz. Muhammed miydi acaba?” ¹¹⁰

6. “Zâhir, “Hediyeci” diye anılırdı.” (sâhibü’l-hedâyâ) ¹¹¹

7. “Konuşmasında insanların Tanrısının tek olduğunu, aynı atadan türediklerini ve bu yüzden eşit olduğunu söyledi.” ¹¹²

¹⁰⁵ Musa Mert, “Yağmur Gözlüler”, -Kutup Yıldızı-, DÇD 444 (Temmuz 2017), 2-3.

¹⁰⁶ Genç Kalemler, “Sevgili Peygamberimiz ve Arkadaşları”, DÇD 299 (Haziran 2005), 32-33.

¹⁰⁷ Suzan Çataloluk, “Kusem b. Abbas”, -Gönlümüze Taht Kuranlar-, DÇD 438 (Ocak 2017), 40-41.

¹⁰⁸ Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 75.

¹⁰⁹ Pelin Pektaş, “Gül Devrine Yolculuk”, -Güzel Dinimiz-, DÇD 299 (Haziran 2005), 10-11.

¹¹⁰ Ayşe Öztürk, “Peygamberimin Kucağında”, -Sevgili Peygamberim-, DÇD 318 (Ocak 2007), 14-15.

¹¹¹ Musa Mert, “Çöl ve Şehir”, -Kutup Yıldızı-, DÇD 429 (Nisan 2016), 2-3.

¹¹² Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 75.

5. Hazırbulunuşluk Seviyesine Uygun Olmayan Anlatım

Hedef kitlesi 7-14 yaş aralığı olan derginin bu geniş muhatap kitle seviyesi, anlatımlarda seviye düzeyinin belirlenmesini zorlaştırmaktadır. Burada çocuklara yönelik olması beklenen bu ibarelerin muhatap kitlenin ihtiyaçlarını ne kadar karşılayabildiği sorusu akıllara gelmektedir. Derginin hitap ettiği yaş aralığının genel itibariyle anlamakta zorluk çekeceği, konuya dair herhangi bir alt yapısı bulunmasının zor olduğu anlatımlar dergide sıklıkla yer almıştır.

1. “O müminler o ailenin parlayan yıldızları yani, kendi nefislerinden bile çok severdi Efendimizi...”¹¹³

2. “Berat Gecesi, rızıkların taksim edildiği, ecellerin tayin edildiği bir gecedir. Bu geceler ilahi rahmetin yeryüzüne bol bol indiği bereketli zamanlardır.”¹¹⁴

3. “Allah yolunda cihat etmek ...”¹¹⁵

4. “Efendimize, sahabî efendilerimiz “Anam babam sana feda olsun Ya Rasulullah derlermiş.”¹¹⁶

5. “Zaman zaman Peygamberimizin de başvurduğu yağmur duası, ülkemizin çeşitli yörelerinde yaygın bir adettir...Eğer Allah bir bölgeyi kurak bırakmışsa veya yağmuru geciktirmişse, bunun önemli bir sebebi vardır. Dini bütün halkımız, içkiyi, kumarı, fuhuşu, faiz yemeyi, büyüklere saygısızlığı, ekmek israfını ve ibadetlerden uzaklaşmayı, Allah’ın gazabını davet eden sebepler olarak görür. Yağmur sıkıntısını da bu gazabın bir

¹¹³ Kaya, “Ümmetinin Babası”, -Gülperi’ye Mektuplar-, 2-3.

¹¹⁴ Talip Uluşan, “Berat Gecesi”, DÇD 244 (Kasım 2000), 17.

¹¹⁵ Musa Mert, “Herkesin Cenneti Başka Yerde”, -Yarım Elma-, DÇD 398 (Eylül 2013), 6-7. Cihat kavramı yedi kez tekrarlanmaktadır.

¹¹⁶ Vural Kaya, “Anam Babam Sana Feda Olsun!”, -Gülperi’ye Mektuplar-, DÇD 369 (Nisan 2011), 6-7. “Efendimiz” ifadesinin kullanıldığı ibarede kavram karmaşası ortaya çıkmıştır. Sekiz kez tekrar eden “Efendimiz” sıkça vurgu yapılırken Peygamber Efendimiz” şeklinde tamlamaya parçada hiç rastlanmamıştır.

parçası olarak değerlendirir. O nimete kavuşmanın tek yolu ise Allah’ın hoşnutluğunu kazanmaktır...¹¹⁷

6. “...Beytül Ma’mur ve Sidret’ül Müntehâ’yı görmüşlerdir.”¹¹⁸

7. “Sahabî olmasa da Peygamberin övgüsüne layık olmuş tâbiin.”¹¹⁹

8. “O’nun bu Hakk’a dayalı cesareti adamı öylesine etkiledi ki, elindeki kılıcı yere bırakıp olduğu yere oturuverdi. Peygamber de bu adamı cezalandırmadı.”¹²⁰

9. “Böylece inanmayanlar, Hz. Muhammed hakkında kötü propaganda yapmak isterken aslında onun daha çok tanınmasını sağlamışlardı.”¹²¹

10. “Peygamberimizin hayatını anlatan bilim dalına ne isim verilir?”¹²² (Çoktan seçmeli olarak verilen sorunun şıkları; Siyer, Kelam, Tefsir, Fıkıh)¹²³

11. “Ramazanın son on gününü itikafla geçirirdi.”¹²⁴

12. “Efendimiz. Yeryüzünü imar etmemizi tembihledi bize... yeryüzü delildir.”¹²⁵

¹¹⁷ Üzeyir Gündüz, “Yağmur Duası ve Törenleri”, *DÇD* 239 (Haziran 2000), 12.

¹¹⁸ Talip Uluşan, “İsrâ ve Mirac Gecesi”, *DÇD* 243 (Ekim 2000), 12-13.

¹¹⁹ Zekiye Çoban, “Daha Çok Nisanlar Göresiniz!”, -Konuşan Eşyalar-, *DÇD* 393 (Nisan 2013), 28-29.

¹²⁰ Rukiye Oklan, “Dilli Düdük”, *DÇD* 361 (Ağustos 2010), 30-31.

¹²¹ Rukiye Oklan, “Dilli Düdük”, *DÇD* 355 (Ocak 2010), 30.

¹²² Doğru, “Karışık Test”, *DÇD* 241 (Ağustos 2000), 35; Serap Çakmak, “Bulmaca”, *DÇD* 381 (Nisan 2012), 38-39.

¹²³ Bulmaca, test ve kronolojik anlatımla tarih ve olayların sıralandığı köşeler çocukları bilgilendirici eğlenerek öğretici nitelikte gelecek sayıda verilen yanıtlar onlar için ilgi çekicidir. Kısmen çocukların hazırbulunuşluk seviyelerinin üzerinde olduğunu düşündüğümüz soru ve bilgilere yer verilen örnekler: “Hz. Peygamber’in Busra’da görüştüğü rahip, Hz. Peygamber’in Uhud Savaşı’nda okçuları yerleştirdiği tepe “Peygamberimizin Romalılara karşı yaptığı sefer adı, Peygamberimizin mihmandarı...” Muhammed Erinc, “Petek Bulmaca”, *DÇD*, 387, (Ekim 2012), 42-43; Hafsa Boynukalın, “Sevgili Peygamberim Hz. Muhammed (sav) Tarih Şeridi”, *DÇD* 460 (Kasım 2018), 24-25.

¹²⁴ Uluşan, “Peygamberimizin Ramazan Hayatı”, 11.

¹²⁵ Vural Kaya, “Müslümanlar Yeryüzünü Onarmakla Meşhurdur”, -Gülperi’ye Mektuplar-, *DÇD* 359 (Haziran 2010), 2-3.

13. "...bazı sahabileri kardeş ilan etmiş ve bu kardeşliğe muahat (birbiriyle kardeş olmak) denmiştir."¹²⁶

14. "Bütün Mü'minlerin Annesi' Tahire (temiz) ve Seyyidetü-Kureyş (Kureyş'in Efendisi) lakablarını almıştır... "Zamanında Kadınların Efendisi...güzellik ve cemel sahibi..."¹²⁷

6. Anakronizm

Bir olayın tarihi ve çağıyla ilgili yanlışlar barındırması olarak ifade edilen anakronizmin¹²⁸ çocukların Hz. Peygamber hakkındaki bilgilerinin doğru bir zemine oturtulabilmesi bakımından engel olarak kabul edilebileceği kanaatindeyiz.

1. (Hz. Peygamber) "Alkolün hem psikolojik hem de vücut hastalığı yaptığını, kumarında psikolojik hastalığa sebep olduğunu bunların insanlara ve çevresine huzursuzluk vereceğini açıklamıştır."¹²⁹

2. "Sevgili Peygamberimiz zamanında bayram günleri çok renkli geçerdi... Yine Peygamberimiz zamanında bayram günlerinde folklor gösterileri, yarışmalar gibi çeşitli etkinlikler düzenlenirdi. Peygamberimiz de yanına çocuklarını ve yakınlarını alarak bu etkinliklerini izlemeye giderdi."¹³⁰

3. "Böylece inanmayanlar, Hz. Muhammed hakkında kötü propaganda yapmak isterken..."¹³¹

¹²⁶ Recep Karataşoğlu, "Ensar Muhacir Kardeşliği", -Gökkuşluğu-, DÇD 458 (Eylül 2018), 36-37.

¹²⁷ Hayati Otyakmaz, "İslâm'a İlk İnanan Hz. Hatice (ra) ", -Tarihten Sayfalar-, DÇD 275 (Haziran 2003), 25.

¹²⁸ "Anakronizm", *Meydan Larousse* (İstanbul: Meydan Yay., 1973), 1/490.

¹²⁹ Rukiye Kartal, "Peygamberimizin Güzel Ahlakı", DÇD 280 (Kasım 2003), 20-21.

¹³⁰ Erkuş "Peygamberimi Anlamalıyım", 23.

¹³¹ Oklan, "Dilli Düdük", DÇD 355 (Ocak 2010), 30.

4. (Fil Vakası, Ebrehe ve serzenişi) “Turistler bana gelecek, çok para kazanacağım çok ”¹³²

5. “Müslümanlar arasında okuma yazma seferberliği başladı...”¹³³

6. (Peygamberimize mektup) “Medine’de yetim ve fakir çocuklar için hem bir okul hem bir yurt açmışsın...”¹³⁴

7. “Ben bir öğretmen olarak gönderildim.” “Buyuran Sevgili Peygamberimiz Medine’ye hicret ettikten sonra bir mescit inşa ettirmiştir... Peygamberimiz Suffe adı verilen eğitim kurumlarında hem öğretmenlik yapmış...”¹³⁵

8. “O büyük sahabi müsteşarıydı Hz. Ebu Bekir’in halifelğinde Hz. Ömer’in de müsteşarı oldu...”¹³⁶

9. “Aziz Peygamberimizle başladı bilgi dönemi, Mescid-i Nebevî’deki Suffa’dır. İlk İslâm Üniversitesi. Bizzat kendisi dinimizin derslerini verirdi elçilere. Çevrede kimi yerlere öğretmenler gönderirdi...”¹³⁷

10. “Havası çok sıcak olan Mekke, bebeklerin sağlıklı büyümesine uygun değildi. Bu yüzden Mekke’deki birçok aile yeni doğan bebeklerinin sağlıklı büyümeleri için köydeki süt annelere verirdi, köylerde ise çocuk bakıcılığı iyi bir gelir kaynağıydı.”¹³⁸

11. “Herkes okullu oldu... Burası bir okuldu ve öğretmenleri Peygamberimiz.”¹³⁹

¹³² Başar, “Koca Fil Yılı”, 8-9.

¹³³ Elif Arslan, “5N1K”, *DÇD* 362 (Eylül 2010), 26-27.

¹³⁴ Fatma Bayraktar Karahan, “Bir Çocuğun Günlüğü” 369 (Nisan 2011), 32-33.

¹³⁵ İpek, “İlim ve Sevgili Peygamberim”, -Benim Peygamberim-, *DÇD* 379 (Şubat 2012), 4-5.

¹³⁶ Suzan Çataloluk, “Hz. Abdurrahman bin Avf”, -Gönlümüze Taht Kuranlar-, *DÇD* 447 (Ekim 2017) 40-41.

¹³⁷ Suzan Çataloluk, “Oku Yaratın Rabbinin Adıyla Oku”, -Manzum Hikâye-, *DÇD* 461 (Aralık 2018), 40-41.

¹³⁸ Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 13.

¹³⁹ Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 59.

12. (Yıl boyu İslam bilim insanları hakkında bilgiler verilen köşenin Hz. Peygamber’e ayrılan kısmın başlığı, Sevginin Zirvedeki Mucidi) “Gelmiş geçmiş en büyük ilim adamını hatırlatmak istedim. Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa...Efendimiz en büyük âlimdi... O tam anlamıyla hayatın bilgisine sahipti. O, insanları karanlık bir çağdan çıkartıp...”¹⁴⁰

7. Metin İçi Tutarsızlıklar

1. “Amcan olmasaymış sokakta kalacaktın belki de bizim yurdumuz gibi yurtlar da yokmuş ya sizin zamanınızda... “Medine’de yetim ve fakir çocuklar için hem bir okul hem bir yurt açmışsın.”¹⁴¹

2. “Öksüz büyüyen, dürüstlük ve ahlâk timsali bir Peygambermiş kendisi. Yıllarca öksüz büyüüp, kendince öğrenmiş her şeyi, görerek amcasının yardımıyla...”¹⁴²

8. Çocukların Anlam Dünyasında Karşılığı Olmayan Anlatım

Burada dergi genelinde yıllar değişse de sıkça karşılaştığımız ve çocukların gelişimsel özellikleri gereği soyut veya yaşamlarında karşılığı olmayan örneklerden sadece belirli bir kısmına yer verilebilmiştir.

1. “Annesinin tesellisi küçük Muhammed... Âmine, biricik oğlu Muhammed’in varlığı ile teselli ve huzur buluyordu...”¹⁴³

2. “Medine misafirini ağırlıyordu. Peygamberimiz mutlu, mü’minler mutluydu. Medine sokakları gül kokuluydu. Dağlar, taşlar Peygamber

¹⁴⁰ Gülcan Kardaş, “Sevginin Zirvedeki Mucidi”, -Nereden İcat Ettin Bunu?- DÇD 377 (Aralık 2011), 20-21.

¹⁴¹ Bayraktar Karahan, “Bir Çocuğun Günlüğü”, 32-33. Bu ibare aynı zamanda anakronizm örneğidir.

¹⁴² Ş.Gül Çankaya, “Eğitimin Önemi”, -Aydın Konusu-, DÇD 307 (Şubat 2004), 6.

¹⁴³ İpek, “Peygamberim”, -Benim Peygamberim-, DÇD 369 (Nisan 2011), 4-5.

sevgisiyle doluydu. Genç, ihtiyar, kadın, erkek, çocuk herkes bayram sevincinde...O yardımlaşma büyük bir emektir. Yemediler yedirdiler. Her şeylerini muhacir kardeşleriyle paylaştılar. Yürelerinde asla kıskançlık yoktu. Cömertlikleri çok hoştu. Sıkıntıları sevgi ilacıyla şifa bulmuştu.”¹⁴⁴

3. “Hz. Peygamberin övgüsüne mazhar olacak olan mübarek bir komutana kavuşuyordu.” Fatih Sultan Mehmet için “Allah’a hamdolsun!... Murad’ın bahçesinde bir Muhammed gülü açtı.”¹⁴⁵

4. “Yeryüzünün en kutsal şehri olan Mekke’de...bir zamanda Risalet güneşi doğmuştur. Ve nuru ile bütün zamanları ve mekanları aydınlatmıştır...”¹⁴⁶

5. “Hz. Hatice üstün zekâ ve şahsiyete sahiptir. Aklının üstünlüğü toplum içinde görülmeye ve anlaşılmaya başlamıştır... Şerefli nesebi ve yüce edebinden dolayı çok kişi tarafından takdire şayan görülmüştür...Şerefli, asil, ağır başlı, akıllı, dirayetli, kötülüklerden korunmuş, tertemiz ruhlu, malı çok olan...”¹⁴⁷

6. “O, sevgili Peygamberimizin ilk eşidir, en zor günlerde en büyük desteğidir. Aralarındaki yaş farkına rağmen ruhları birbirine uymuştu tamamen. Peygamberimizin Hz. Hatice’ye olan sevgisi hayran bırakmıştır dünyadaki herkesi. Toz kondurmamış hiçbir zaman onun da sevgisinin...”¹⁴⁸

¹⁴⁴ Gülay Sormageç, “Hicret Bir Kutlu Sefer”, DÇD 384 (Temmuz 2012), 28-29.

¹⁴⁵ Hayati Otyakmaz, “Fatih de Çocuktu”, DÇD 238 (Mayıs 2000), 24.

¹⁴⁶ Uluşan, “Sevgili Peygamberimizin Doğumu”, 4-5. Burada yer alan “Abdumuttalib” ismi sonraki sayfada “Abdumuttalib” şeklinde geçmektedir. Aynı sayfada Peygamberimizi ifade etmek için “Allah Rasûlü” bir kez, “Hz. Muhammed” üç kez, “Allah’ın Elçisi” bir kez, “Sevgili Peygamberimiz” bir kez, “Risalet Güneşi” bir kez kullanılmıştır. Yazım yanlışları bulunan cümle de bağlaçla başlangıç yapılmıştır. “Risalet güneşi” cümle içerisinde risâlet şeklinde yazılmamış ve büyük küçük harf uyumuna dikkat edilmemiştir.

¹⁴⁷ Otyakmaz, “İslam’a İlk İnanan Hz. Hatice (ra)”, -Tarihten Sayfalar-, 25.

¹⁴⁸ Hatice Demirbağ, “Merak Ediyor Gülce ve Güzelce, Kim Acaba Hz. Hatice”, -Sevgili Peygamberim-, DÇD 362 (Eylül 2010), 6-7.

7. "...en acı zehirden de acı gelmişti..."¹⁴⁹ (Bedir Savaşı Ensar'ın sevgi ve sadakatlerinden şüphe duyulması)

8. "Her şehrin bir kalbi vardır. Peygamber şehri Medine'nin de kalbi... Günde beş vakit, bir vücudun damarlarını andıran sokaklarında süzülüp gelen Müslümanlar..."¹⁵⁰

9. "...Yüce Rab'den gelen sırlı davetle, harikulade yolculukla çıkmıştı Mirac'a..."¹⁵¹

10. "...yükselen İslâm güneşi bütün Arabistan'ı aydınlatmaya başlamıştı... herkesin kavurucu sıcaktan gölgelerin tatlı serinliğine kaçtığı öğle vaktinde..."¹⁵²

11. "Efendimizin doğumu karanlıklar içindeki yeryüzünü nura çevirecek bir büyük kutlu doğum olmuş...yer yüzü karanlıklar içindeyken..."¹⁵³

12. "Güllerin en güzeli Peygamber Efendimiz...Peygamberimiz onlara bu kadar değer verirken annesi yaşasaydı kim bilir, ayrılmazdı dizinden!"¹⁵⁴

13. "O gönüllerin sultanı, yetimlerin babası, kimsesizlerin kimsesi, dertlilerin devası. Onun gibi bir baba daha gelmemiştir kâinata, kâinat onsuz yetim kalmıştır aslında."¹⁵⁵

14. "Güllerden bir Gülle Güllerin En Güzeline (başlık) ... Ne kadar gül yaratmış Yaradan ama hepsini solduruyor zaman. Solmayan yalnız bir gül

¹⁴⁹ Hayati Otyakmaz, "Denize Düşsen Senden Ayrılmayız", -Tarihten Sayfalar-, DÇD 281 (Aralık 2003), 24.

¹⁵⁰ Musa Mert, "Cennete Atılan Adımlar", -Kutup Yıldızı-, DÇD 441 (Nisan 2017), 2-3.

¹⁵¹ Suzan Çataloluk, "Can Dost Hz. Ebu Bekir", DÇD 426 (Ocak 2016), 39-40.

¹⁵² Musa Mert, "Sevgi Engel Tanımaz", -Kutup Yıldızı-, DÇD 428 (Mart 2016), 2-3.

¹⁵³ Vural Kaya, "Ahmet Meriç'in Günlüğü", DÇD 381 (Nisan 2012), 14-15.

¹⁵⁴ Hatice Demirbağ, "Gülben ve Gülay Annelerini Düşünüyor Bu Ay", -Sevgili Peygamberim-, DÇD 358 (Mayıs 2010), 6-7.

¹⁵⁵ Hatice Demirbağ, "Yetimlerin Babası, Dertlilerin Devası", -Sevgili Peygamberim-, DÇD 359 (Haziran 2010), 6-7.

var. Onun hatırına yaratılmış bütün varlıklar... İşte küçük yüreğini büyük hüzünlerle dolduran Yaradan, yapıvermiş onu yüreklerde bir kahraman!”¹⁵⁶

15. “Ömür boyu onun bu hayat bahşeden sözlerine uyacaktı... Sevgili Enes, diyordu sana sır olarak verdiğim şeyleri kimseye açıklama. Güvenilir bir kişi ol Enes!”¹⁵⁷

16. “Mekke’den hicret ederek Medine’ye girerken ellerinde deflerle – Ay doğdu üzerimize şarkısıyla O’nu karşılayan çocuklar ne kadar da ileri görüşlüymüş değil mi?”¹⁵⁸

17. “Yürürken sen, ben de yanında olsaydım. Sen dünyayı ve kalpleri değiştirirken, Peygamberim, Efendim, her şeyim yanında olsam ve seninle yürüseydim.”¹⁵⁹

18. “Hakikat güneşini örtemedikleri gibi o güneş karşısında eriyip gitmişlerdi.”¹⁶⁰

19. “Peygamber Efendimiz bizim için fayda ve bereket saçan yağmur gibidir...”¹⁶¹

20. (Sevr Mağarası’nın dilinden) Bütün telaşımı taş yüreğimi bir tarafa bırakıp, bu kutlu misafirlerin varlığıyla nurlandım...¹⁶²

¹⁵⁶ Demirbağ, “Güllerden Bir Gülle Güllerin En Güzeline”, -Sevgili Peygamberim-, 6-7. Aynı zamanda “hatırına” kelimesinde yazım yanlışı yapılmıştır. Metnin genelinde devrik cümlelerle örülü bir anlatım tarzı benimsenmiştir. “Güllerin en güzeli, solmayan gül, yüreklerde bir kahraman” olarak isimlendirilen Hz. Peygamber’in hayatına dair doğumu ve çocukluğundan duygusal anlatımlı ifadelerle sadece birkaç cümleye yer verilmektedir. Sayfada gül görselleriyle verilen mesajlar desteklenmektedir. Güllerin en güzelinin kimlik kartında anne, baba, dede, amca, sütanne ve sütkardeş adları boş bırakılarak çocuklar tarafından doldurması istenmektedir. Burada çocuğun anladığı ile yazarın anlatmak istediği arasında farklılıklar olabileceğinin göz ardı edilmemesi gerektiği kanaatindeyiz.

¹⁵⁷ Nurdan Damla, “İki kulaklı Enes”, -Sevgili Peygamberim-, DÇD 332 (Mart 2008), 12-13.

¹⁵⁸ İbrahim Ünal, “Sevgili Peygamberimiz Çocuklarla”, -Aydın Konusu-, DÇD 309 (Nisan 2006), 8-9.

¹⁵⁹ Mevlâna İdris, “Her An”, DÇD, 393, (Nisan 2013), 32-33.

¹⁶⁰ Oklan, “Dilli Düdük”, DÇD 355 (Ocak 2010), 30.

¹⁶¹ Cemile Erkuş, “Peygamberimi Anlamalıyım”, DÇD 309 (Nisan 2006), 13.

21. “Soyu kesik gibi kötü şeyler söylemişlerdir. Yüce Allah da bunun üzerine Kevser Suresi’ni indirmiş ve asıl soyu kesik olanların Peygamberimize o kötü sözleri söyleyenler olduğunu bildirmiştir. Yani Yüce Allah Peygamberimize soyu kesik diyenleri kınamıştır. Peygamberimizin soyunu dünyanın en büyük soyu yapmıştır. Onun soyundan gelen insanlar dünyanın her tarafında vardır...”¹⁶³

22. “Kardeşim, ben Medine’nin en zenginiyim, işte malımın yarısı, al, iki tane de hanımım var. Birisini boşayayım, onunla evlen...” (Abdurrahmân b. Avf ve Sa’d b. er-Rebî) “...Mus’ab kefene sarıldığında başı örtülünce ayakları ayakları örtülünce başı açık kalıyordu...”¹⁶⁴

23. “Sözlerin hiç eskimiyor. Hep taze, hep sımsıcak... İnsanların gönül hastalıklarına hep iyi geliyor sözlerin. Canım Peygamberim, ne çok seviyorsun.”¹⁶⁵

24. “Allah bir bölgeyi kurak bırakmışsa veya yağmuru geciktirmişse, bunun önemli bir sebebi vardır... içkiyi, kumarı, fuhuşu sebepler olarak görür...Hazırlık döneminde yapılacak işlerden birisi yetmiş bin adet küçük taş toplamaktır. Bu taşlar genellikle çocuklara ve abdestli kişilere toplattırılır. Sonra da teker teker okunarak çuvallara yerleştirilir.” (Daha önce de değinilen bu örnekte yetmiş bin adet taşa dua okunmasının çocukların anlam dünyasında nasıl karşılık bulacağı soru işaretidir.)¹⁶⁶

¹⁶² Zekiye Çoban, “Kutlu Misafirlerim Vardı Benim”, -Konuşan Eşyalar- DÇD 384 (Temmuz 2012), 22-23.

¹⁶³ Hatice Demirbağ, “Sütten Beyaz Baldan Tatlı Kevser”, DÇD 323 (Haziran 2007), 32-33.

¹⁶⁴ Hayati Otyakmaz, “Örnek Bir Zengin”, DÇD 240 (Temmuz 2000), 24. İslâm kardeşliğine vurgu yapılırken, üslup, kurgu ve ifade problemleri bakımından çocuk psikolojisine uygun olmayan anlatımda yazım yanlışlıkları da bulunmaktadır.

¹⁶⁵ Mustafa Oğuz, “Canım Peygamberim”, -Kalp Aynası-, DÇD 402 (Ocak 2014), 16-17.

¹⁶⁶ Gündüz, “Yağmur Duası ve Törenleri”, 12-13.

25. (Hırka-i Şerif’in dilinden) Medine’nin gülünü, sırtında birlikte miraca yükseldiğimiz Rahmet Peygamberini nasıl özlediğimi bilemezsiniz.”¹⁶⁷

26. Yağmur gözlü yedi sahabinin imrenilesi hâlleri ve onlar hakkında Yüce Allah’ın bir buyruk indirmesi herkesi çok etkiledi.¹⁶⁸

27. “Efendimize,

Bir gün olsun gül yüzünle

Gül bize gül öğretmenim

Güneşinle, gündüzünle

Gel bize gül öğretmenim”¹⁶⁹

(Gül Öğretmenim) başlık “Efendimiz” kelimesiyle başlangıç yapılmıştır. Ancak bu ibare anlam genişliği nedeniyle günümüzde farklı şahıslar için de kullanılabilir. Noktalama işareti sadece iki dizede rastlanmaktadır. Dünyanın içinde bulunduğu durumdan şikayet eden şair şiirin son mısrasında yer alan cümlelerde;

“Dünya hayâl, dünya çetin

Nurunu örtmez cennetin

Hem Kur’an’ın hem cennetin

Yol bize gül öğretmenim”

şeklinde Peygamberimize seslenmektedir. Burada çocuklar açısından anlaşılması güç ifadeler yer almaktadır.

28. “Bu iman davası kadar büyük bir dava yer yüzüne bir daha gelmeyecek ve bu dava uğruna ölenlerin şerefine denk bir şeref dünyada vücut bulmayacaktır...”¹⁷⁰ Nihayet asılmak üzere dar ağacına getirilir...

¹⁶⁷ Çoban, “Daha Çok Nisanlar Göresiniz!”, -Konuşan Eşyalar-, 28-29.

¹⁶⁸ Mert, “Yağmur Gözlüler”, -Kutup Yıldızı-, 2-3.

¹⁶⁹ Kenan Çarboğa, “Gül Öğretmenim”, DÇD 382 (Mayıs 2012), Arka Kapak.

29. “Peygamberlerin peygamberliği nasıl ispatlanır? Peygamberlerin peygamberliği mucize ile ispatlanır...”¹⁷¹

30. “Cebrail (as) daha dün getirmiş gibi Efendimize bu Mushaf’ı. Bu ayet ayet Gülistan’ımızı...Güzellikler ülkesinin iyi kalpli Efendisi: Mushaf yani kitabımız ...”¹⁷²

31. “...Sizde gül kokulu olabilirsiniz, bu bizim pamuk ninecimle aramızda bir şifre benim Peygamberim ne kadar örneğimseniz gül kokum o kadar artıyormuş Pamuk ninecim öyle diyor...”¹⁷³

32. “Allah’ın Elçisi temiz ve şerefli bir soydan gelmiştir. Bu gerçeği sevgili Peygamberimiz şöyle açıklar: -Ben hep nikahlanarak evlenen kimselerin soyundan geldim, soyumdan hiç evlilik dışı ilişkiler olmamıştır.”¹⁷⁴

33. Kutlu Doğum ifadesinin gündemde daha fazla yer almaya başladığı örneğimizde “O kutlu doğumla karanlıklar aydınlığa, savaş cehalet, kan ve göz yaşı yerini barışa, kardeşliğe, bilgiye, hoşgörü ve sevgiye bırakmıştır. O “Kutlu Doğum” insanlığın önünde aydınlık ufuklar açmıştır.”¹⁷⁵

34. “Yakıcı bir selamdı. Sonra Hira’ya, Nur Dağı’ndaki keçiye, maymuna, taşta, toprağa, Kâbe’nin civarında zemzem ikram ettiğim çekirgeye selam verdim. Selam aldım.”¹⁷⁶

35. “Bakışlarından sanki yıldızlar yağıyordu.”¹⁷⁷

¹⁷⁰ Hayati Otyakmaz, “Hz. Hudeyb’in İmanı”, DÇD (Şubat 2001), 24-25.

¹⁷¹ Hüseyin Akgül, “Peygamberlere ve Kitaplara İman”-Çocuklarla Dini Sohbetler-, DÇD 263 (Haziran 2002), 14-15.

¹⁷² Vural Kaya, “Hayalimdeki Gülistan”, Gül Bahçesi-, DÇD 354 (Ocak 2010), 2-3.

¹⁷³ Esra Şimşek, “Sevgili Peygamberim”, DÇD 318 (Ocak 2007), 12-13.

¹⁷⁴ Uluşan, “Sevgili Peygamberimizin Doğumu”, 4-5.

¹⁷⁵ Nurten Buhur, “Örnek İnsan”, DÇD 294 (Ocak 2005), 36-37.

¹⁷⁶ Mustafa Oğuz, “Selam Yolculuğu”, -Bir Ayet Bir Hikâye-, DÇD 393 (Nisan 2013), 10-11.

¹⁷⁷ Nurdan Damla, “Bir Bayram Sabahında O”, -Sevgili Peygamberim-, DÇD 341 (Aralık 2008), 12-13.

36. “Ben Muhammed’in nurundan nur aldığım için böyle göz kamaştırıyorum... (Çimenler) Bu göz kamaştıran nurum ondandır... (Güneş) Hâl diliyle (Çamlar) “Bu uğultumuz, çektiğimiz Muhammed (s.a.s.) sevdasının yanık türküsüdür. Bu seher yeli bize her sabah onun kokusunu getirir. Biz de için için uğuldarız.”¹⁷⁸37. “Bu dünya da sensiz tatsız. Sen öteki dünyayı da sevdirdin bize... Başka bir dünyanın varlığından söz ettin. Onun için hayatı sevdik. Senin için bu dünyayı da sevdik. Senin yüzünü göremedik ama rüyalarımızı da sen süsledin.”¹⁷⁹

38. (Hz. Hatice için) “Şerefli nesebi ve yüce edebinden dolayı çok kişi tarafından takdire şayan görülmüştür.”¹⁸⁰

39. “...Meyvelerin olgunlaştıkça tatlandığı gibi, insanlarda olgunlaştıkça faydaları çoğalacaktır. Bu olgunluğa ulaşabilmek için Peygamberimizin hayatını öğreneceğiz ve O’nun ahlâkını kendimize örnek alacağız.”¹⁸¹

41. “Bizde Sevgili Peygamberimizin parmaklarından su içer gibi söyleriz şehadet kelimesini..”¹⁸²

42. “Biz çocukken çok sevdiğimiz arkadaşımızla kan kardeşi olurduk. Parmağımıza iğneyi batırır kan akan parmaklarımızı birbirine değdirince arkadaşımızla karşılıklı söz verirdik.”¹⁸³ Bu örneğin altını çizmekteki kastımız din kardeşliği, Muhacir ve Ensar kardeşliği konularına bu şekilde giriş yapılmasıdır.

¹⁷⁸ Mustafa Akgün, “Bizim Güzelliğimiz Onun Nurundandır”, *DÇD* 393 (Nisan 2013), 7-8.

¹⁷⁹ Mahir Duman, “Gönlümüzün Sultanı”, *DÇD*, 278 (Eylül 2003), 5.

¹⁸⁰ Otyakmaz, “İslâm’a İlk İnanan Hz. Hatice (ra)”, 25.

¹⁸¹ Talip Uluşan, “Hz. Muhammed’in Üstün Ahlakı”, *DÇD* 275 (Haziran 2003), 4.

¹⁸² Melek Çe, “İman Bize Doğru Yolu Gösteren Bir Nurdur”, -Ayın Konusu-, *DÇD* 310 (Mayıs 2006), 8-9.

¹⁸³ Zekiye Demir, “İnsanlar El Ele Tutuşsa”, -Sevgili Peygamberim-, *DÇD* 305 (Ağustos 2007), 8-9.

43. (Mus'ab b. Umeyr için) "İsteddiği her şeye sahipti ama içinde büyük bir boşluk vardı..."¹⁸⁴

44. (Dünyanın en değerli insanını temsil ettiğini söyleyen gül) "O dünyanın solmayan gülü. Ben bu dünyanın aciz bir gülü. Sizlere dünyanın solmayan gülünün, günlerinden bir günü anlatmak istiyorum..."¹⁸⁵

45. (Medine ve hicret anlatımı Kusva konuşturularak yapılmaktadır.) "Sırtımda kutlu bir kişiyi taşıyordum... O gün gül taşıdım ben. Dünyanın en güzel gülünü Gülüm Muhammed'i."¹⁸⁶

46. "Beraber kayarız zaman makinesinin içine, dalarız asr-ı saadetteki birbirinden güzel günlere...Derken biri yanına yaklaşıyor ortalığı bir anda gül kokusu kaplıyor..."¹⁸⁷

47. "Rabbimiz Sevgili Peygamberimizi Âlemlere, elbette bize rahmet olarak gönderdi... (Rüya) Sonra gecelerden bir gece seni gördüm. Gül ellerin yanağını okşadı..."¹⁸⁸

48. (Rüya) "Her gün rüyamda sizi görmek ve sizinle konuşmak için yatağa giriyorum. Bazen rüyada benimle konuşturuyorum sizin de bildiğinizi biliyorum..." (Salavat hakkında çocuğun düşünceleri) "Bunun ne demek olduğunu da bilmiyorum. Bunun iyi bir şey olduğunu sanıyorum. Nasıl olsa büyüdüğüm zaman bunun anlamını da öğrenirim diye üzerinde pek durmuyorum..."¹⁸⁹

¹⁸⁴ Hatice Demirbağ, "Gözde'nin Gözündü", -Sadık Dostlar-, DÇD 335 (Haziran 2008), 28-29.

¹⁸⁵ Hatice Demirbağ, "Güllerden Bir Gül'den Günlerden Bir Gün", -Sevgili Peygamberim-, DÇD 354 (Ocak 2010), 6-7.

¹⁸⁶ Ayşe Öztürk, "İyilik Devesi", DÇD 306 (Ocak 2006), 26-27.

¹⁸⁷ Hatice Demirbağ, "Mucit Sacit ile Asrı Saadette...", -Sevgili Peygamberim-, DÇD 355 (Şubat 2010), 6-7.

¹⁸⁸ Suzan Çataloluk, "Sevgili Peygamberime Göz Yaşımdan İnciler", -Mim'in Çiçek Bahçesi-, DÇD 386 (Eylül 2012), 6-7.

¹⁸⁹ Duran Çetin, "İnsanlığın Sultanına", DÇD 386 (Eylül 2012), 10-11.

49. “Enes Bin Malik çocukken henüz mini minicikken getirdi annesi hizmet etsin diye size, pamuktu elleri Enes’in, günahsız masum gözleriyle, bakmaya geldi. Yanınıza geldi efendim nurunuza şefkatinize geldi...”¹⁹⁰

50. “Taifliler, onu çok kötü bir şekilde karşılayıp hakaretler etmişler. Bu kadarla da kalmamış, yolun iki tarafına dizilip hakaretler etmişler. Yanında bulunan Hz. Zeyd kendisini siper ederek Peygamberimizi korumaya çalışmış ama, ikisinin de vücudu kan içerisinde kalmış...”¹⁹¹

51. “Peygamberimizi evinde bulamayan gözü dönmüş fedailer...”¹⁹²

52. “Sahibim Ümeyye bin Halef İslam’ı seçtiğimi duyduğumda beni inancımдан vazgeçirmek için ağır işkencelere başvurdu. Bu işkencelere dayanmak mümkün değildi.”¹⁹³

53. “Dünyadaki en adil dedenin yanında yetişen bu iki güzel torundan Hz. Hasan, işte bundan dolayı hayatının son dönemlerinde fedakârlık yapıp Müslüman kanının dökülmesine engel oldu. Ve Kardeşi Hz. Hüseyin, Kerbela’da şehit olma pahasına, hakkı olmayan şeyin peşine düşen zalimlere karşı durmasını bildi.”¹⁹⁴

54. “Osman bin Ebu’l-Âs hicretin dokuzuncu yılında Taif’ten gelen Sakif kabilesinin yolladığı heyet içindeydi. Heyetteki arkadaşları, yaşı küçük olduğu için onu sürekli eşyalarının başında bırakıyor, Mescid’e Peygamberimizle görüşmeye getirmiyordu.”¹⁹⁵

¹⁹⁰ Vural Kaya, “Peygamberimizin Gözünde Çocuk Olmak”, *Tatil Arkadaşım* 7 (Haziran 2011), 4-5.

¹⁹¹ İpek, “Merhaba Ben Düşünceli Kerim...”-Peygamber ve Küçük Ümmeti-. *DÇD* 391 (Şubat 2013), 6-7.

¹⁹² Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 50.

¹⁹³ Nejla Sakarya, “Benim adım Bilal”, *DÇD* 393 (Nisan 2013), 34-35.

¹⁹⁴ Musa Mert, “Dedesinin Torunu”, -Kutup Yıldızı-, *DÇD* 412 (Kasım 2014), 6-7.

¹⁹⁵ Mert, “Sevgi Engel Tanımaz”, -Kutup Yıldızı-, 2-3.

55. “Çöl havasında büyümeleri gerekti bebeklerin, duru Arapçayı daha iyi öğrenmeleri için şarttı o çölde yetişmek de...”¹⁹⁶

56. “Güllerden bir Gülle Güllerin En Güzeline" (Başlık)¹⁹⁷

57. “...ve kötü kadınlarla birlikte olmayacaklarına, kız çocuklarını öldürmeyeceklerine ...dair söz aldı”¹⁹⁸

58. “Hz. Ebu Bekir ile yola revan oldu.”¹⁹⁹ (Hicret)

59. “Bülbül başlar niyaza,

Cezbeye gelir fezâ,

İnerken nur-u beyza

Gül gider Peygambere...”²⁰⁰

60. “Dünyâ neye sâhipse, onun vergisidir hep;

Medyûn ona cem’iyyeti, medyûn ona ferdi.

Medyûndur o ma’sûma bütün bir beşeriyet.

Yâ Rab, bizi Mahşer’de bu ikrâr ile haşret.”²⁰¹

¹⁹⁶ Suzan Çataloluk, “Hazreti Halime”, -Gönlümüze Taht Kuranlar-, DÇD 445 (Ağustos 2017), 40-41.

¹⁹⁷ Demirbağ, “Güllerden Bir Gülle Güllerin En Güzeline...”, -Sevgili Peygamberim-, 6-7.

¹⁹⁸ Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 46.

¹⁹⁹ Musa Mert, “Şehir Anlar”, -Kutup Yıldızı-, DÇD 458 (Eylül 2018), 2-3.

²⁰⁰ Bestami Yazgan, “Rahmet Gülistanı”, DÇD 393 (Nisan 2013), 6.

²⁰¹ Mehmet Akif Ersoy, “Bir Gece”, DÇD 414 (Ocak 2015), Arka Kapak. Şiirde dünya, cemiyet, medyun kelimelerinin yazımında Osmanlıca kullanımları esas alınmıştır. Zikri geçen dizelerin muhatap kitle olan çocuklar açısından anlaşılması güç olabilmektedir. Benzeri ifadelerin olduğu şiirler Peygamberimizin doğumu; Mehmet Akif Ersoy, Ali Ulvi Kurucu, Yunus Emre, M. Asım Köksal gibi şairlerimizden örneklerde de tespit edilmiştir. Burada dikkatlerimizi çeken bir diğer husus ise dergilerde şiirlerin çoğunda yazım ve noktalama kurallarına uymakta titizlik gösterilmemesi olmuştur. Farklı ve çocuklar açısından bilgilendirici ve eğlendirici bir uygulama olarak görülen 2016 yılı Tatil Arkadaşım ekinde Hz. Peygamberimize ithaf edilen şiirlerden örnekler verilmiş, şairlerinin kim olduğunu çocukların bulması istenmiştir. Bu örnekler için bkz. Uluşan, “Sevgili Peygamberimizin Doğumu”, 4-5; Esma Güner, “Hangi Şiir Kime Ait”, *Tatil Arkadaşım* 12 DÇD, (2016), 10-11; Şerife Nihal Zeybek, “Medine’de Bayram”, DÇD 423 (Ekim 2015) 17; M. Asım Köksal, “Peygamberim Uludur”, DÇD 448 (Kasım 2017), Arka Kapak.

Çocuklara yönelik hazırlanmış dergilerde onların ruhsal dünyalarında yeri olmadığını düşündüğümüz argümanlar yıllar içerisinde farklı yazarların kaleminden tekrar edilmiştir. Örneğin sır, sır tutmak, tespit edebildiğimiz kadarıyla 2009 yılında, “Ser verip sır vermemek, çok iyi sır saklamak ne kadar sıkıştırılırsa sıkıştırılsın sırrını söylememek”²⁰², “Sana bir sır vereyim”,²⁰³ “2015’te “Sır emanetti ve korunması gerekirdi işte bu nedenle Enes bin Malik, ömrünün sonuna kadar Peygamberimizin sırrını korudu ve vefat ettiğinde beraberinde götürdü”²⁰⁴ şeklinde Hz. Enes üzerinden örneklendirilmek suretiyle yinelenmiştir. Bu kategori içerisinde Siyer’e dair içeriği olmamasına karşın, dikkatlerimizi çeken bir diğer husus ise “Kriptoloji Kimse Anlamasın Bizi!” başlıklı yazıda “Bazen konuştuklarımızın, günlüğümüze yazdıklarımızın başkaları tarafından anlaşılmasını hiç istemeyiz. Bunun için fısıltılı konuştuğumuz olur. Bazı filmlerde geçer: Telefonun kriptu modunu aç kimse bizi dinlemesin.”²⁰⁵ benzeri cümlelerle çocuklara kriptografi tanımının yapılarak şifreli mesajlara dair bilgilere yer verilmesidir.

9. Çocuk Psikolojisine Uygun Olmayan Anlatım

Çocuğun gelecek hayatını yönlendirecek en önemli faktörlerden biri psikolojik açıdan olumlu gelişmeleridir. Yazar çocuktan önce söz söyleyen, algılayan kişi olarak önemli bir sorumluluğa sahiptir. İlmi seviyesi ve yetenekleri nispetinde yorumları, duyarlılıkları, olay örgüsünü veriş biçimi çocuklar üzerinde psikolojik açıdan da bazı olumlu, olumsuz etkilerde

²⁰² Rukiye Oktan, “Dilli Düdük”, *DÇD* 352 (Kasım 2009), 30-31.

²⁰³ Gülcan Kardaş, “Sana Bir Sır Vereyim”, -Deneme-, *DÇD* 352 (Kasım 2009), 6-7.

²⁰⁴ Damla, “İki Kulaklı Enes”, -Sevgili Peygamberim- 12-13.

²⁰⁵ Gülcan Kardaş, “Kriptoloji Kimse Anlamasın Bizi”, -Nereden İcat Ettin Bunu?-, *DÇD* 373 (Ağustos 2011), 20-21.

bulunabilmektedir.²⁰⁶ Aşağıda verilecek örneklerin çocukların duygu ve düşünce dünyasında yer etmesi hedeflenen Hz. Peygamber tasavvuruna etkilerinin olumsuz olabileceğini düşünmekteyiz.

1. “Peygamber Efendimiz de çocukluk yıllarında çocuklarla oyun oynamıştı. Bir gün Cebrail gelmiş onu tutarak göğsünü açmıştı...”²⁰⁷

2. “Kız çocuklarını diri diri toprağa gömen babalara, kız çocuklarının ne kadar değerli olduğunu anlatıyor bir baba! İşte o baba sevgili Peygamberimiz!...”²⁰⁸

3. “- Birkaç saat sonra muhtemelen öldürüleceğinizi bilirken yatakta nasıl vakit geçirirdiniz?... -Hz. Ali ne yapmış biliyor musunuz? ...- Uyumuş, çünkü Efendimizi o kadar çok seviyordu ki ölmek umurunda bile değildi...”²⁰⁹

4. “Bir dosta içini döküyor gibi gönülünden dua ediyordu halini gören herkesin içi sızlardı... Hala kanamakta olan ayaklarına ne olmuştu? Hakaret ve alaylarla çok üzülmüşler, hem de atılan taşlarla yürüyemeyecek derecede yaralanmışlardı...” (Tâif şehrinde Utbe ve Şeybe kardeşlerin bahçesinde Addâs ve Hz. Peygamber’in karşılaşmaları.)²¹⁰

5. “Musab’ın annesi onun Müslüman olduğunu duyunca çılgına döndü. Onu vazgeçirmeye çalıştı ama başaramadı. Musab’ı annesinin emriyle hapsettiler ve ona işkenceler yaptılar...”²¹¹

²⁰⁶ Canan Aslan, “Yazınsal Nitelikteki Çocuk Kitaplarının Çocuğun Gelişim Süreçlerindeki Yeri”, 2. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu, (Ankara: Ankara Üniv. Yay. 2006), 194-196.

²⁰⁷ Hayati Otyakmaz, “Peygamber (s.a.s) Efendimiz ve Çocuk Oyunları”, *Tatil Arkadaşım* 5 (Haziran 2009), 15.

²⁰⁸ Hatice Demirbağ, “Yetimlerin Babası Dertlilerin Devası”, -Sevgili Peygamberim-, 6-7.

²⁰⁹ Ayşe Sevim, “Ayın Konusu”, *DÇD* 306 (Ocak 2006), 6-7.

²¹⁰ Ayşe Öztürk, “Rahmet Peygamberi”, -Sevgili Peygamberim-, *DÇD* 321 (Nisan 2007), 14-15.

²¹¹ Demirbağ, “Gözde’nin Gözünde”, -Sadık Dostlar-, 28-29.

6. Hüdeyb’in üzerine sarılıp, ellerinde sopalarla onun mübarek vücuduna vurmaya başlarlar.”²¹²

7. “Yasir’i, eşi Sümeyye’yi ve oğlu Ammar’ı kızgın kumlara yatırıyorlar ve hatta çarpmıha geriyorlardı. Amaçları, bu insanların Allah sevgilerini yok etmektir...”²¹³

8. “Resulullah insanların üçümüzle konuşmasını yasakladı. İki arkadaşım ağlayarak evlerinde bekliyorlardı. Bense umutla mescide gidiyordum fakat Resulullah benimle konuşmuyor, Selamımı almıyor beni görünce yüzünü çeviriyordu...”²¹⁴ (Tebük Seferi ardından Ka’b b. Malik’ten gelen rivayet)

9. “Düşün bir kez kendini	Bilgisayar yordu seni
Nerde neler yaptığını	Gönlünü esir etti
Kimleri çok sevdiğini	Her işine engeldi
Geçmişine hicret et	Kur’an’ına hicret et...” ²¹⁵

10. “Saldırdı müşrik İbn Kaime, kesti sancak tutan elini Mus’ab’ın...Öteki eline aldı bayrağı, hiç ürkmedi acıdan, kandan...O eli kesilince kollarıyla göğsüne bastırdı sancağı..” (Uhud’da Mus’ab b. Umeyr)²¹⁶

²¹² Otyakmaz, “Hz. Hudeyb’in İmanı”, 24-25.

²¹³ Hatice Demirbağ, “Ammar’ın Fedakarlığı”, -Sadık Dostlar-, DÇD 336 (Temmuz 2008), 28-29.

²¹⁴ Rukiye Oklan, “Dilli Düdük”, DÇD 364 (Kasım 2010), 30.

²¹⁵ Hilal Mertoğlu Bayır, “Hicret Et”, DÇD 385 (Ağustos 2012), Arka kapak. Bu şiirde geçen ibareler hicretle bir kıyaslama götüremeyecek genellemeler olarak görülmektedir. Hicret genel anlamda Allah’ın yasakladığı şeyleri terk etmek olarak ifade edilmektedir. Çocuk için daha karmaşık hale gelen şairin hicret et tavsiyesi Siyer açısından hicreti doğru anlatma metodu olarak görülmemektedir.

²¹⁶ Suzan Çataloluk “Hz. Mus’ab bin Umeyr” -Gönlümüze Taht Kuranlar-, DÇD 437 (Aralık 2016), 40-41.

11. "...Elindeki oku Ebu Cehil'in başına indirdi ve onu başından yaraladı. Bunun üzerine Mekke'li müşriklerin her biri, bir tarafa dağıldı."²¹⁷

12. "Kardeşim, ben Medine'nin en zenginiyim, işte malımın yarısı, al, iki tane de hanımım var. Birisini boşayayım, onunla evlen... Mus'ab kefeni sarıldığında başı örtülünce ayakları ayakları örtülünce başı açık kalıyordu..."²¹⁸

13. "Bineği yoktu...Çölün yıldızlı gecelerinde yürüdü, gizlendi gündüzün sıcak güneşinde, ...Altırları şişmiş, yarılmıştı kanıyordu ayakları..." (Hicret ve Hz. Ali) ²¹⁹

14. "Yabancı adam gözünü kızın üzerinden ayırmıyordu. Kötü bir şeyler düşündüğü her halinden belliydi. Kızın babası bu durumdan endişelendi. Etrafına bakındı, gözleri yardım edecek birini aradı. Kötü niyetli adam kimseye aldırmadan, kızı zorla alıp götürdü...Çabuk bu adamın kızını ver!..kılıklı adamlar..."²²⁰ (Güçlünün zayıfa üstünlük sağlama mücadelesi ve erdemliler topluluğu)

15. "Biz cahiliye dönemini yaşamış insanlarız. Putlara tapar, çocuklarımızı öldürürdük. Benim de bir çocuğum vardı. Çağırdığım zaman koşarak yanıma gelirdi...Onu alıp evimizin yanındaki bir kuyuya götürdüm. Elinden tutarak bir hamlede kuyuya atıverdim. Kızımın son sözleri Baba!..Bu çılgılık hala kulaklarımda çınlıyor."²²¹

²¹⁷ Lamia Levent, "Kahraman Bir Yiğit Hamza", *Tatil Kitabı* 5 (Haziran 2009), 24-25.

²¹⁸ Otyakmaz, "Örnek Bir Zengin", 24; İslâm kardeşliğine vurgu yapılırken, üslup, kurgu ve ifade problemleri bakımından çocuk psikolojisine uygun olmayan anlatımda yazım yanlışlıkları da bulunmaktadır.

²¹⁹ Suzan Çataloluk, "Emanet", -Gönlümüze Taht Kuranlar-, *DÇD* 432 (Temmuz 2016), 40-41.Örneğe bakıldığında, Hz. Ali'nin fedakârlığı, inanç uğruna yapılabilecek anlamlı çabaların gerekliliği üzerine mesaj verilmek istendiği görülebilir ancak üslubunun çocuklara uygun tercih edilmediği düşünülmektedir.

²²⁰ Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 22-23.

²²¹ Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 10.

16. “Medine’den yazıyorum sizlere sevgili çocuklar, bundan bin üç yüzyıl önce, 624 yılının yaz ayları siz okul çağına gelince anneleriniz, babalarınız ellerinizden tutup çarşıya çıkarır. Üstlerinize bir güzel cici cici okul elbiseleri önlükler, gömlekler alırlar yeni defterler, kalemler, silgiler sizin olur. Ya bizim durumumuz. Medine’de okulumuz yoktu ki gidelim.”²²²

B. Siyasi Dinî, İdeolojik veya Savunmacı Yaklaşımlardan Kaynaklı Hatalar

Bu başlık adı altında, Mucize/İrhâsat Anlatımları, İslâmî Değerlere Karşı Sınırların Zorlanması, İddialı Hüküm ve Yorumlar/Abartılı Anlatım ve Bilgi Hataları konularını inceleyeceğiz.

1. Mucize/İrhâsat Anlatımları

Soyut kavramlara yabancı olan çocukların mucizevî olayları metin içerisinde algılamakta güçlük çekecekleri düşüncesiyle tespit edebildiğimiz mucize anlatılarını şöyle aktarmamız mümkündür:

1. “Böyle olağanüstü olaylara mucize denir. Peygamber Efendimizin en büyük mucizelerinden birisi de “Miraç” olayını yaşamasıdır.”²²³

2. “İnanmayanlar. Peygamber Efendimize “Bize bir mucize göster, mesela Ay ikiye yarılsın, sonra birleşsin demişler. Bunun üzerine Peygamberimiz Allah’a niyaz etmiş ve ay derhal ikiye ayrılmıştır...”²²⁴

3. “Annesi Amine nur yüzlü bir evlat dünyaya getirmenin sonsuz mutluluğunu yaşıyordu... Peygamberimiz beş sene süt annesi Halime’nin

²²² Ayşe Öztürk, “Şimdi Okullu Olduk”, *DÇD* 314 (Eylül 2006), 26-27.

²²³ Talip Uluşan, “Miraç Kandili”, *DÇD* 267 (Ekim 2002), 10; Fahri Çınar, “Kutlu Bir Gece”, *DÇD* 290 (Eylül 2004), 4-5.

²²⁴ Arslan, “Güzel Dinimiz”, 12-13.

yanında kaldı. Peygamberimizin gelmesi ile bu evdeki huzur ve mutluluk daha da çoğaldı. Kazançları kat kat artarak bereketlendi..."²²⁵

4. "Müjdeli bir rüya görmüştü Halime, nur gibi parlayan yüzünde bir başkalık vardı sanki..."²²⁶

5. "Save Gölü o gece suyu çekilip kurumuş... Semave Nehri vadisi, yine o gecede dolup taşarak akmaya başladı. Peygamberimiz dünyaya geldiği gece bir yıldız doğdu."²²⁷

6. "...Hz. Muhammed (sas) sünnetli olarak dünyaya gelmiş ve doğuşunda göbeği melekler tarafından kesilmişti."²²⁸

7. Medine'nin gülünü, sırtında birlikte miraca yükseldiğimiz Rahmet Peygamberini nasıl özlediğimi bilemezsiniz."²²⁹

8. "Güvercinler yuva yaparak katılır bu yolculuğa örümcekler ağlarını örerek..."²³⁰

9. (Mağara konuşuyor) : "...Fakat delikten çıkan yılan, Resulullah'ı görme sevdasıyla ayağını soktu...Bütün telaşımı taş yüreğimi bir tarafa bırakıp bu kutlu misafirlerin varlığıyla nurlandım." "Onların ardından büyük bir huzurla Rabbimizin şanını tespih ettik."²³¹

10. "Allah saklandıkları mağaraya bir güvercin ve bir örümcek ağı ördürdü. Burada insan olamaz deyip döndüler. İlerideki güneş parıltısında Yesrib'in hicretten sonra 'aydınlık şehir', olacak şehrin pırıltıları ve nûruyu." ²³²

²²⁵ Veli Değirmenci, "Kutlu Doğum", DÇD 297 (Nisan 2005), 36.

²²⁶ Ayşe Öztürk, "Kutlu Bebek", DÇD 312 (Temmuz 2006), 26-27.

²²⁷ İpek, "Peygamberim", -Benim Peygamberim-, 4-5.

²²⁸ Otyakmaz, "Âlemlere Rahmet Olan Peygamber Efendimiz", 24.

²²⁹ Çoban, "Daha Çok Nisanlar Göresiniz", -Konuşan Eşyalar-, 28-29.

²³⁰ Melek Çe, "Kardeş Bir Beldeye Yolculuk Hicret", -Aydın Konusu-, DÇD 306 (Ocak 2006), 4-5.

²³¹ Çoban, "Kutlu Misafirlerim Vardı Benim", -Konuşan Eşyalar-, 22-23.

²³² Ayşe Serra Kara, "Hicret ve Yiğit", DÇD 384 (Temmuz 2012), 8-9.

11. (Örümcek konuşuyor) “Çalışkan örümcek nasıl bu kadar kısa bir sürede bu ağı ördüğüne kendisi de şaşırmış. Düşünsenize büyük dedemiz Hz. Muhammed ve arkadaşının hayatını kurtarmış.”²³³

12. “...mağaranın girişinde bir çift güvercinin yuva yaptığını ve bir örümceğin ağı ördüğü...”²³⁴

13. (Mağara konuşuyor) “Kapı girişim örümcek ağlarıyla kapatılmıştı. Bir tarafa da güzeller güzeli bir güvercin yuva yapmıştı...”²³⁵

14. “Yardıma gelmiş bir kuş, mağaranın ağzına yuvasını kurmuş. Ve o mübarek örümcek ağlarını örmüş mağaranın kapısına. Dağ taş yardıma gelmiş iki yolcuya. Gözlerin görmediği ordular göndermiş, korumuş onları...”²³⁶

15. “Allah Peygamberimize yardım etti ve üç küçük hayvanı ona yardımcı gönderdi...”²³⁷

16. (Bir başka örümcek ve çocuk arasındaki diyalog) “Ama ördüğümüz ağlar ne kadar güçsüz olursa olsun bazen bir kayanın yapamayacağı işi yapabilir. Mesela bir peygamberi hem de insanlığın son aydınlatıcısı olan peygamberi küçük bir örümcekle korur Yüce Allah..”²³⁸

17. “Peygamber abdest almak istediği bir sırada su bulamamıştı. Efendimiz elini azıcık su bulunan bir kaba sokmasıyla parmaklarının

²³³ Ayşe Öztürk, “Çalışkan Örümceğin Ağları”, *DÇD* 307 (Şubat 2006), 26-27.

²³⁴ Ayşe Öztürk, “Dosta Yolculuk Hicret”, -Sevgili Peygamberim-, *DÇD* 325 (Ağustos 2007), 14-15; “Kapı girişim örümcek ağlarıyla kapatılmıştı. Bir tarafa da güzeller güzeli bir güvercin yuva yapmıştı.” Çoban, “Kutlu Misafirlerim Vardı Benim” - Konuşan Eşyalar-, 22-23.

²³⁵ Çoban, “Kutlu Misafirlerim Vardı Benim”, -Konuşan Eşyalar-, 22-23

²³⁶ Serap Çakmak, “Ayetlerde Hicret Her Çağa Her Yöne”, -Benim Kitabım-, *DÇD* 284 (Temmuz 2012), 10-11.

²³⁷ Arslan, “5N1K”, *DÇD* 368 (Mart 2011), 26-27.

²³⁸ Fatma Karahan Bayraktar, “O, Bize Çok Düşküdü”, -Kur’an Hazinesini Keşfe Çıkıyoruz-, *DÇD* 393 (Nisan 2013), 2-3.

arasından su fışkırmaya başladı... üzerinde konuştuğu hurma kütüğünün ağlaması..."²³⁹

18. "Halime'nin Mekke'ye gelirken kendini taşımaktan aciz olan merkepleri dirilmişti adeta. Dönüş yolunda kimsecikler ona yetişemiyordu. Üstelik daha önce süt vermeyen yük develeri de süt vermeye başlamıştı. Bu kismetli yavru bolluk ve bereket getirmişti..."²⁴⁰

19. "Görünce bebeği, Hz. Halime, ayrılmadı ondan o bebek pek farklıydı diğerlerinden, o bebek çok başka bir haldeydi... Birden evleri bereketlenmişti yetim çocukla birlikte. Nasıl da bollaşmıştı bütün hayvanların sütü bile..."²⁴¹

20. "Rukkane'yi küçük bir çocuk gibi çevirip yere sermişti... Şu ağacı çağırayım yanıma geldiğini göreceksiniz.- Allah'ın izniyle benim yanıma gel. Ağaç yeri yara yara yürüdü..."²⁴²

21. "Yasin suresinin ilk ayetlerini okuyordu. Yerden aldığı bir avuç toprağı adamların yüzüne doğru serpti. Ardından onca gözü dönmüş caninin arasına girdi ve uzaklaştı..."²⁴³

22. "Muhammed Allah'ın Peygamberi'dir. Allah Peygamberlerini mucizelerle destekler. Musa'yı Kızıl Deniz'de nasıl yürüttüyse, İsa'ya hastaları iyileştirme mucizesini nasıl verdiyse Muhammed'i de Mirac'a çıkardı..."²⁴⁴

²³⁹ Şeyma Arslan, -Muhammet Yılmaz-Ali Erdoğan, Hz. Peygamber'i Nasıl Öğretelim (İstanbul:Dem Yay., 2014)

²⁴⁰ Öztürk, "Kutlu Bebek", 26-27.

²⁴¹ Çataloluk, "Hz. Halime", -Gönlümüze Taht Kuranlar-, 40-41.

²⁴² Nurdan Damla, "Yere Serilen Pehlivan", -Sevgili Peygamberim-, DÇD 337 (Ağustos2008), 12-13.

²⁴³ Nurdan Damla, "Gözlerden Saklı Yürüyüş", -Sevgili Peygamberim-, DÇD 339 (Ekim 2008), 12-13.

²⁴⁴ Lamia Levent, "Şehirlerin Anası Mekke'deyiz!", -Zaman Makinesi-, DÇD 348 (Temmuz 2009), 42-43.

23. “Cenab-ı Hakk, Mucizevî bir olay vücuda getirdi. Bir örümceği ve kuşu bununla görevlendirdi. Örümcek kısa zamanda ağı ördü kuş da, yuva yaparak içine yumurtladı...”²⁴⁵

24. “Mecûsilerin (ateşe tapanların) tapındığı bin yıldır yanmakta olan ateş sönmüştür. Hz. Muhammed göbeği kesilmiş ve sünnet olmuş bir halde dünyaya gelmiştir. O gece Kabe’nin yakınında bulunan dedesi Abdulmuttalib: - Şu anda oğlum Abdullah’dan bir çocuk dünyaya geldi..”²⁴⁶

25. (Zaman makinesiyle 20 Nisan 571’e giden Mucit) “Mis gibi gül kokusu saçılır etrafa...Birdenbire nur kaplıyor sanki ortalığı...Kabe’de putlar bir bir düşüp parçalanırken kutsal sayılan Save Gölü kuruyu veriyor...Mecusilerin bin yıldır yanan ateşler sönuveriyor bir anda kocaman bir yıldız beliriyor gökyüzünde...”²⁴⁷

26. “Peygamber Efendimiz de çocukluk yıllarında çocuklarla oyun oynamıştı. Bir gün Cebrail gelmiş onu tutarak göğsünü açmıştı...”²⁴⁸

27. “Peygamberimiz hayvanların dilinden anlanmış. Onlarla konuşur, dertlerini dinlermiş. Hayvanlar da Peygamberimizi tanırlarmış.”²⁴⁹

28. “Peygamberimiz devenin sahibini sordu... Anlaşılan deve sahibini Peygamberimize şikayet etmişti.”²⁵⁰

29. “Ateşe tapan Mecusilerin bin yıldır yanan kutsal ateşi söndü....Kabe’deki putlar yere saçıldı... İran hükümdarının muhteşem sarayının 14 sütunu birden yıkıldı...”²⁵¹

²⁴⁵ Hayati Otyakmaz, “Dostluk Örneği”, *DÇD* 251 (Haziran 2001), 24-25.

²⁴⁶ Uluşan, “Sevgili Peygamberimin Doğumu”, 4-5.

²⁴⁷ Lamia Levent, “Zaman Makinesi”, *DÇD* 345 (Nisan 2009), 42-43.

²⁴⁸ Otyakmaz, “Peygamber (s.a.s) Efendimiz ve Çocuk Oyunları”, 15.

²⁴⁹ İpek, “Sevgili Peygamberim”, -Benim Peygamberim-, *DÇD* 376 (Kasım 2011), 4-5.

²⁵⁰ İpek, “Benim Peygamberim”, *DÇD* 378 (Ocak 2012), 4-5.

²⁵¹ Elif Arslan, “5N1K”, *DÇD* 369 (Nisan 2011), 26-27.

30. “Cebrail, Peygamberimizi Mekke’den alarak Kudüs’teki Mescidi Aksa’ya götürdü. Sonra onunla birlikte Mescidi Aksa’dan semalara yükseldiler. Buna İsrâ ve Miraç mucizesi denilmektedir.”²⁵²

31. “Abdullah... kabilenin en güzel, en zarif genci...Alnunda hiçbir gençte olmayan o parlaklık, nur-u Muhammedî...Âmine beklerken onu, neler yaşamadı, neler... Ne güzel hâller geçti başından, anlatamaz diller. Harikulâde duygular hissetti, sadece ona ait, Ne güzellikler dinledi, ancak onun duyabileceği... Sonra ne kutlu rüyalar gördü Âmine, Rüyasında öyle bir nur gördü ki aydınlatıyordu Şam’ın bütün saraylarını...”²⁵³

32. Güneş hâl diliyle, “Ben Muhammed’in nurundan nur aldığım için böyle göz kamaştırıyorum. Bu göz kamaştıran nurum ondandır.” diyordu. Ahlat bembeyaz çiçekleriyle sanki bir gelinlik giymişti. “Çiçeklerimin bu asil güzelliği Muhammed’in güzelliğinden bir kırıntıdır.” diyordu. Çimenler, çiçekler hep beraber “Bize Muhammed’in nurundan yansımalar olduğu için böyle güzeliz.” diyorlardı.²⁵⁴

33. “...Peygamberimiz tekrar eder. Ama çok korkar. Mağaradan dışarı çıktığında her şey onu selamlamakta, peygamber olduğunu ilan etmektedir.”²⁵⁵

34. “Rasulullah tükürüğü ile bu yarayı tedavi etti.”²⁵⁶

35. “Cennetten serin ince

Yel geldi dünyamıza...

Gönüllerde gezinen

²⁵² Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 45.

²⁵³ Suzan Çataloluk, “Hz. Peygamber’in annesi Hz. Âmine bizim de annemiz”, -Gönlümüze Taht Kuranlar-, *DÇD* 444 (Temmuz 2017), 40-41.

²⁵⁴ Akgün, “Bizim Güzelliğimiz Onun Nurundandır”, 7-8.

²⁵⁵ Suzan Çataloluk, “Bin Aydan Hayırlı Bir Gece”, -Evvel Zaman İçinde-, *DÇD* 397 (Ağustos 2013), 30-31.

²⁵⁶ Çoban, “Kutlu Misafirlerim Vardı Benim”, -Konuşan Eşyalar-, 22-23.

Kutlu nurla bezenen

Hak’tan Hakk’a uzanan

Dal geldi dünyamıza”²⁵⁷

36. “Ey şehadet parmağıyla

Ayı ikiye ayıran Efendim!...

O dolunay yüzünü bana biraz göstersen...

Ey elinde gül kokusuyla dolaşan Efendim!...

Ey başında bulutlarla dolaşan Efendim!”²⁵⁸

37. “Arşı’nı nuru yere indii...

Suyun rengi nura döndü

Hep susuzlar suya kandı...

Huri kızlar geldiler

Nurdan kundağa sardılar

Muhammed’e yüz sürdüler

Muhammed doğduğu gece.”²⁵⁹

38. “Namaz vakti gelmiş herkes su arıyor. Abdest almak için bir damla su bulunamıyor. Bir kap içinde Peygamberimize su getirilince kime yetecek diye kara kara düşünülünce Efendimiz dua edip elini kaba daldırıyor. Bir mucize olup her parmağından sular akıyor. Yüzlerce kişi bu suyla abdest alıyor....Bulut Efendimiz üzerinde duruyor...”²⁶⁰

²⁵⁷ Kenan Çarboğa, “Efendimize”, -Aydın Şiiri-, *DÇD* 402, (Ocak 2014), 22-23.

²⁵⁸ Ayla Abak, “Çocuktan Peygamberine Şiir Mektubu”, -Rüzgâr Gülü-, *DÇD* 357 (Nisan 2010), 28-29.

²⁵⁹ Uluşan, “Sevgili Peygamberimizin Doğumu”, 4-5.

²⁶⁰ Hatice Demirbağ, “Sacit ile Halit Geçiriyor Mucizeler İçinde Vakit”, -Sevgili Peygamberim-, *DÇD* 361 (Ağustos 2010), 6-7.

2. İslâmî Değerlere Karşı Sınırların Zorlanması

Aşağıda vereceğimiz örnekler Hz. Peygamber'in hayatına dair bilgileri çocuklara doğru, tutarlı ve gerçeğe uygun anlatma gayesiyle hazırlanan metinlerden seçilmiştir. Bununla birlikte Hz. Peygamber ile ilişkilendirilen olay ve olguların aktarıldığı kimi ifadelerde İslâmî temel değerlerden uzaklaşmıştır. Günümüzde Hz. Peygamber'in hayatına dair zamanla değişen yüceltmeci Siyer algısında "sanal tarih" ürünü olarak isimlendirilebilecek bu tarz örneklerle rastlanmaktadır. Bu gaye ile kimi zaman söylemediği sözler, yaşamadığı olaylar kurgulanarak gerçek tarihin önüne geçirilebilmektedir. Aynı şekilde Siyer malzemesinin rüya bağlantılı kehanet, atalarının âriyeti, bazı kahin ve rahiplerin Hz. Peygamber'in geleceğini bildirmesi gibi olaylarla genişlediği gözlemlenmektedir.²⁶¹

1. "Peygamberimiz doğduğu gece bir yıldız doğdu. Bunu gören Yahudi âlimleri, Muhammed aleyhisselamın doğduğunu anlamışlardı."²⁶²

2 "Daha en başta sezmişti Halime bu bebekte bir farklılık olduğunu..."²⁶³

3. "Bahira yollarını gözlüyordu, gözleri yaşlı semalara bakarak seni çok ötelerden tanımıştı. Bahira, başının üzerindeki buluttu Bahira'yı heyecanlandıran..."²⁶⁴

4. "Bahira umutlanır, o büyük kurtarıcıyı kervanda arar, umduğunu bulamaz, bir an daralır, arkada kalanı getirin kimse kalmasın orada, ...Bir yağmur damlası belirir aranızda..."²⁶⁵

²⁶¹ Mehmet Özdemir, "Siyer Yazıcılığındaki Değişim Üzerine", *Çağımızda Sosyal Değişme ve İslam*, 2002 Kutlu Doğum Tebliğ ve Müzakereleri, (Ankara: TDV Yay. 2007), 201-208.

²⁶² İpek, "Peygamberim", -Benim Peygamberim-, 4-5; Uluşan, "Sevgili Peygamberimizin Doğumu", 4-5.

²⁶³ Öztürk, "Kutlu Bebek", 26-27; Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 15.

²⁶⁴ Tuğba Kılıç, "Asırlara Doğan Güneş", *DÇD*, 293 (Aralık 2004), 4-5.

²⁶⁵ Haluk Zahid Kızılyer, "Yağmura Özlem", *DÇD* 321 (Nisan 2007), 45.

5. “Varaka sordu: Orada ne gördün? Efendimiz olanları anlattı. Varaka heyecanla şöyle dedi. Sana müjdeler olsun. O Allah’ın Musa’ya indirdiği vahiy meleği Cebraîl’dir. Sen Hz. İsa’nın müjdelediği kişi olan Allah’ın son Nebisi’sin. Keşke genç olsaydım da kavmin seni bu topraklardan çıkardığında sana destek olsaydım...”²⁶⁶

6. “Gül Peygamberim doğmadan tam elli iki gün önceydi. Koca fil onun doğmasını bekliyor. Allah’ın izniyle. Ebabil kuşları bekliyor, Abdulmuttalip bekliyor, Her şey kutlu doğumu bekliyor.... Az kaldı, Gül Muhammed’im geliyor...”²⁶⁷

7. “Kocaman bir yıldız beliriyor gökyüzünde Yahudiler anlıyor son Peygamber geldi yeryüzüne!”²⁶⁸

8. “Amcan olmasaymış sokakta kalacaktın belki de bizim yurdumuz gibi yurtlar da yokmuş ya sizin zamanınızda...”²⁶⁹

9. (Çocuklar komşularına gittiklerinde, komşu teyze şöyle söyler) “İsterseniz her gün bu saatte gelin sizi biriyle tanıştıracam... “Görüyorsunuz evde sizlerden başka kimse yok. Ama bizim bir Peygamberimiz var!..” “Sevgili Peygamberim, Annem, sizi rüyada görmenin çok önemli olduğunu söyledi...” “Sizden bu mektuplara cevap olarak bizi sevmenizi rüyamıza girmenizi istiyoruz.”²⁷⁰

10 “İnsanlar su gibi içki içen kötü kadınlarla birlikte olur gece sabahlara kadar kumar oynardı.”²⁷¹

²⁶⁶ Ayşe Öztürk, “Hira’dan Gelen Müjde”, -Sevgili Peygamberim-, DÇD 329 (Aralık 2007), 14-15.

²⁶⁷ Başar, “Koca Fil Yılı”, 8-9. Parçada “Abdulmuttalip (bildiniz, gül, peygamberimizin dedesi)” şeklinde tanıtılmıştır. Ayrıca özne yüklem uyumsuzlukları mevcuttur.

²⁶⁸ Hatice Demirbağ, “Mucit Sacit ile Minik Arkadaşı Halit”, -Sevgili Peygamberim-, DÇD 357 (Nisan 2010), 6-7.

²⁶⁹ Bayraktar Karahan, “Bir Çocuğun Günlüğü”, 32-33.

²⁷⁰ Mustafa Özçelik, “Peygamberimize Mektuplar”, DÇD 386 (Eylül 2012), 1-2.

²⁷¹ Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 10.

11. “Herkes Onu Bekliyordu”,²⁷² Cahiliye döneminde beklenen Peygamber vurgusunun kaydedilen örneklerle sık sık karşımıza çıktığı görülmektedir. Modern dönemde karşımıza çıkan bu hususta ıslahatlara muhtaç olunan bir dönem tasvir edilmektedir. Bu durum okurları ekonomik ve sosyal şartlarından hareketle Hz. Peygamber’in tebliğ faaliyetinin tarihsel aksiyonunun bir nedeni olarak görülmesi gibi indirgemeci yaklaşım ve neticeye de ulaştırabileceği düşünülmektedir.²⁷³

12. “Varaka tecrübeli ve bilgili bir kimseydi... anlatılanları dikkatlice dinledi... Senin gördüğün Allah’ın Musa Peygambere de gönderdiği Cebrail adlı melektir. Keşke genç olsaydım, keşke insanların seni zorla yurdundan çıkaracağı günlerde yanında olabilseydim...”; “Varaka’nın dediği çıkmıştı, Peygamberimiz, elli üç yaşında ata yurdundan ayrılmak zorunda kalmıştı.”²⁷⁴

13. “O günlerde Hz. Âmine âlemlerin en değerli varlığını taşıdığını hissediyordu.”²⁷⁵

14. “ O doğduğundan beri
Mutluluk sarmış her yeri
Aydınlatıyormuş öteleri
Bir şeyler seziyormuş
Zamanın ileri gelenleri
Bazı suskun dudaklar
Bu Allah’ın son peygamberi
Diye mırıldanıyormuş...”²⁷⁶

²⁷² Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 9.

²⁷³İbrahim Oruçoğlu, *Başlangıçtan Günümüze İslâm Dünyasında Peygamber İmajı*, (Bursa: Uludağ Üniv Sosyal Bilimler Enst. Doktora Tezi 2008), 52.

²⁷⁴ Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 33, 51; Suzan Çataloluk, “Hz. Hatice” -Gönlümüze Taht Kuranlar-, *DÇD* 443 (Haziran 2017), 40-41.

²⁷⁵ Hafsa Boynukalın, “Mevlid Kandili”, *DÇD* 448 (Kasım 2017), 15.

15. “...Nerde diye bekler Bahira ümmeti kurtaran...Yağmur henüz on iki yaşında... Bahira umutlanır o büyük kurtarıcıyı kervanda arar... Bir an daralır (arkada kalanı getirin) ...bir yağmur damlası belirir aranızda...”²⁷⁷

16. “Gözde’nin gözünde Peygamberimiz iyice yücelmişti.”²⁷⁸

3. İddialı Hüküm ve Yorumlar

1. “Peygamber Efendimiz gelmeden önce dünya çok korkunç bir cahillik devri yaşıyordu. İnsanlar elleriyle yaptıkları putlara tapıyordu. Ölü eti yeniyor, içki içiliyor, kötü işler yapılıyordu...”²⁷⁹

2. (Resulullah için) “Evinde ihtiyacından fazla altın ve gümüş para bulunursa onu ihtiyacı olan birine verirdi.”²⁸⁰

3. “Son Peygamber geldiğine göre peygamber olmamız mümkün olmamakla birlikte pekâlâ peygamber gibi olabiliriz. Yaşadıkları İsra ve Miraç gibi ona özgü olanlarda vardır. Ancak, Allah ve Peygamberi zaten bizi bir mucize göstermekle yükümlü tutmamışlardır.”²⁸¹

²⁷⁶ Hasan Yıldırım, “Dolunay Gibi”, *DÇD* 437 (Aralık 2016), 16. Şiirin tamamının yazımında noktalama işaretlerine yer verilmemiştir.

²⁷⁷ Kızılyer, “Yağmura Özlem”, 45. Şiirin tamamında sınırları zorlayıcı bir anlatıma başvuran şair serbest tarzı benimsemiştir. Çocuk psikolijisine uymayan yazınıyla şair yanlış bir Peygamber algısı oluşmasına zemin hazırlamıştır. Başlığı“Yağmura Özlem” olan ve “yağmur” çağrışımıyla sunulan Hz. Peygamber’in hayatına dair kesitlerin yetişkinler tarafından da anlaşılması zor gözükmemektedir. Örnekteki ibarede Bahira Hz. Peygamber’i “büyük kurtarıcı” olarak beklerken” ümmet” kavramına da bigane değildir. Şiirin son kısmında “Sonra yağmur kırk yaşında...belki bir gün yağmur değerse yanağıma... Ağlarım..” dizeleri şiirdeki kavram karmaşalarından bir diğeridir. Tamamında gereksiz bilgiler mevcuttur.Sahih rivayetlere dayanmaktan ve tarihsel perspektiften uzaktır.

²⁷⁸ Demirbağ, “Gözde’nin Gözünde”, -Sadık Dostlar-, 28-29.

²⁷⁹ Otyakmaz, “Âlemlere Rahmet Olan Peygamber Efendimiz”, 24.

²⁸⁰ Uluşan, “Hz. Muhammed’in Üstün Ahlâkı”, 4.

²⁸¹ Musa Mert, “Peygamber Efendimiz Gibi Olmak”, -Yarım Elma-, *DÇD* 381 (Nisan 2012), 20-21.

4. “Mekke’de okur yazar çok azdı, Medine’de de öyle... Puta tapan cahiliye toplumunun hali böyleydi hâli... Herkesi eğitti Mekke’de Daru’l-Erkam’da, sonra Medine’de, Mescid-i Nebevi’de ...”²⁸²

5. (Hz. Peygamberimiz ve Hz. Hüseyin) “Canlıya hayat veren kalp atışlarını andıran ayak sesleri ve tüm sevgilileri kışkırtan neşeli gülüşmeleri arasında âdeta güneş ile ay gözlerinin önünde akıp gidiyordu...”²⁸³

6. “Sen olsaydın, bugün dünya kan ağlamayacaktı, çocuklar öldürülmeyecekti... Bu dünyada sahip çıktığın gibi öte dünyada da sahip çık bize ne olur. Senin yüzünü görmedik ama rüyalarımızı süsledin.”²⁸⁴

4. Bilgi Hataları

1. “Allah’ın Elçisi temiz ve şerefli bir soydan gelmiştir. Bu gerçeği sevgili Peygamberimiz şöyle açıklar: -Ben hep nikahlanarak evlenen kimselerin soyundan geldim, soyumdan hiç evlilik dışı ilişkiler olmamıştır.”²⁸⁵

2. “Bu sırada bir düşman, sinsice sokuldu. Peygamberimizin kılıcını kınından yavaşça sıyırdı ve Peygamberimizin boynuna dayadı. Kılıcın soğukluğunu ensesinde hisseden Efendimiz gözlerini açtı...”²⁸⁶

3. “Kadınlar, istenildiği zaman alınıp satılan bir mal gibiydi..”²⁸⁷

²⁸² Çataloluk, “Oku Yaratan Rabbinin Adıyla Oku”, 40-41. Bu ifadeler de aynı zamanda genelleme yapılmıştır.

²⁸³ Musa Mert, “Kovalamaca”, -Kıssadan Hisse-, DÇD 394 (Mayıs 2013), 6-7.

²⁸⁴ Duman, “Gönlümüzün Sultanı”, 5. Abartılı anlatımlar parçanın tamamında gözlemlenmiştir.

²⁸⁵ Uluşan, “Sevgili Peygamberimizin Doğumu”. 4-5.

²⁸⁶ Musa Mert, “Hem Cesur Hem Merhametli”, -Kutup Yıldızı-, DÇD 421 (Ağustos 2015), 6-7.

²⁸⁷ Gaffar Tetik “Merhaba Çocuklar”, DÇD 252 (Temmuz 2001), 1.

C. Ekonomik Kaygılardan veya Orjinalite Sağlama Arzusundan Kaynaklı Hatalar

Bu bölümde Yazım ve Noktalama Yanlışları, İfade Bozuklukları, Orjinalite Kurma Arzusu ve Görsel Hatalar başlıklarını ele alacağız.

1. Yazım ve Noktalama Yanlışları

Diyanet Çocuk Dergisi’nin özellikle redaksiyon sürecinden geçen bir dergi olduğu göz önünde bulundurduğumuzda, kabul edilebilir sayıdan çok daha fazla yazım ve noktalama yanlışları yapıldığını tespit ettik. Noktalama yanlışları,²⁸⁸ büyük-küçük harf kullanımı, ²⁸⁹ özel isimlerin yanlış yazımı²⁹⁰ gibi tüm tespitlerimize burada yer vermek çalışmanın hacim sınırlarını zorlayacağı endişesi ile birkaç örnek vermekle yetineceğiz.

1. “Rukiye ile evlendi... Zinnureyn lakabı ile şereflendi.” (Rukiyye, Zu’n-Nureyn) ²⁹¹

²⁸⁸ Bayır Mertoğlu “Hicret Et”, Arka Kapak; Abak, “Çocuktan Peygamberine Şiir Mektubu”, - Rüzgâr Gülü-, 28-29.

²⁸⁹ “Hadsız, hudutsuz”, “Hakka”, Meliha Aydın, “Mekke’de Doğan Güneş”, DÇD 273 (Nisan 2003), 10-11.; “Ebubekir”, “Kusva”, Öztürk, “İyilik Devesi”, 26-27; “Enes b. Malik”, Musa Mert, “Sevgi Dili”, Kutup Yıldızı-, DÇD 451 (Şubat 2018) 1-2; “İslam”, “Hz. Ebubekir”, Elif Arslan, “5N1K”, DÇD 360 (Temmuz 2010), 26-27; “Nebi”, Suzan Çataloluk, “Orucun Mükâfatı Öyle Çok ki”-Evvel Zaman İçinde-DÇD 444 (Temmuz 2013) 40; Rukiye Oklan, “İs Vadisi”, “Dilli Düdük”, DÇD 383 (Haziran 2012), 30; “Rume kuyusu”, Hayati Otyakmaz, “Hz. Osman”, -Örnek İnsanlar-, DÇD 252 (Temmuz 2001), 24-25.

²⁹⁰ “Sava gölü”, Uluşan, “Peygamberimizin Doğumu”, 4-5; “Ramazan bayramında”, Erkuş, “Peygamberimi Anlamalıyım”, 23; “daimi”, Gülnihal Yolcu, , “Peygamberlerde Bulunan Özellikler”, DÇD 386 (Eylül 2012), 42-43; “arslan”, Suzan Çataloluk, “Şehitlerin Piri Hz. Hamza (ra) ”, -Gönlümüze Taht Kuranlar-, DÇD 440 (Mart 2017), 40-41; “Mescidi Aksa’ya”, “Mescidi Aksa’dan”, “İsra”, Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 45; “Taifliler”, İpek, “Merhaba Ben Düşünceli Kerim...” -Peygamber ve Küçük Ümmeti-, 6-7; “Save Gölü”, “Semave Nehri”, İpek, “Peygamberim”, -Benim Peygamberim-, 4-5; Başlık “Mirac”, Uluşan, “İsrâ ve Mirac Gecesi”, 4.

²⁹¹ Otyakmaz, “Hz. Osman”, -Örnek İnsanlar-, 24-25; “Süraka oğlu Cuayl”, Hayati Otyakmaz, “Orduya Emir”, -Tarihten Sayfalar-, DÇD 276 (Temmuz 2003), 24-25; “Mikdad b. Esved”, “Denize Dalsan Senden Ayrılmayız”, -Tarihten Sayfalar- 281 (Aralık 2003), 23-24; “Amr bin

2. “Kasım, Zeynep, Rukiye, Ümmügülsüm, Fatıma..”²⁹²

3. “...şair-i rasulullah...”²⁹³

4. “Hudeybiye Anlaşması” Yazım birliği bulunmayan metinde kelimeler anlaşma ve antlaşma şeklinde birden fazla tekrar etmektedir. “Bu antlaşmanın hükümleri Müslümanlar için hiç de hayırlı görünmüyordu. Bu sıralarda henüz anlaşmanın hükümlerinden...”²⁹⁴

5. “Peygamber Efendimizi çom merak ediyordu.”²⁹⁵

6. “Hz. Muhammed’e vahy yoluyla gelen Kutsal kitabımızın adıdır.”²⁹⁶

7. “İşte bu örnek insan, Son Peygamber Hz. Muhammed’dir. O kutlu doğum’la karanlıklar aydınlığa... Hz. Muhammed’i anlamalı, onun sonsuzluğa ulaşan...”²⁹⁷

8. “Sevgili Peygamberimiz Ramazan günlerinde oruç tutardı. Ve Müslümanları oruç tutmaya teşvik ederdi.”²⁹⁸

9. “Bana satar mısın, buyurdu.”²⁹⁹

10. “Allah (c.c) ’ın buyruğunu getiren vahiy Meleği Cebrail (a.s) gelmiş...”³⁰⁰

Seleme”, Musa Mert, “Minik İmam”, -Yarım Elma-, DÇD 383 (Haziran 2012), 16-17; “Musab”, Ayşe Öztürk, “Söz Peygamberim”, -Sevgili Peygamberim-, DÇD 322 (Mayıs 2007), 14-15.

²⁹² İpek, “Peygamberim Önderim”, -Benim Peygamberim-, DÇD 367 (Şubat 2011), 4-5; “Hz. Ebubekir”, Hatice Demirbağ İpek “Medine Yollarında Candan İki Dost”, - Benim Peygamberim-, DÇD 384 (Temmuz 2012), 16-17.

²⁹³ Hatice Demirbağ, “Reha ve Revaha”, -Sadık Dostlar-, DÇD 341 (Aralık 2008), 28-29.

²⁹⁴ Oklan, “Dilli Düdük”, DÇD 383 (Haziran 2012), 30.

²⁹⁵ Lamia Levent, “İlk Öğretmen Mus’ab b. Umeyr”, *Tatil Arkadaşım* 5 (Haziran 2009), 24; Hayati Otyakmaz, “Anne Rızası”, -Peygamber Efendimiz-, DÇD 262 (Mayıs 2002), 24-25.

²⁹⁶ Fahri Çınar, “Kutsal Kitabımız Kur’an-ı Kerim’i Tanıyalım”, DÇD 272 (Mart 2003), 4.

²⁹⁷ Buhur, “Örnek İnsan Hz. Muhammed (sas)”, 36-37.

²⁹⁸ Uluşan, “Peygamberimizin Ramazan Hayatı”, 11.

²⁹⁹ Musa Mert, “Dost Kara Günde Belli Olur”, - Kutup Yıldızı-, DÇD 466 (Mayıs 2019), 2-3.

³⁰⁰ Değirmenci, “Kutlu Doğum”, 36.

11. “O, Enes’i çok severdi. Çocuklarla şakalaşmayı çok severdi. Enes, Peygamberi canından çok severdi...”³⁰¹

2. İfade Bozuklukları

Dergide hitap ettiği yaş aralığı için gözükmeyen anlatım bozuklukları yanlış ifade kullanımlarının yanı sıra devrik cümlelere bu başlık altında yer verdiğimiz.

1. “Peygamberimizin bu uyarısı, her ağza gelen sözün insanı geveze ve yalancı duruma düşürebileceğini anlatmaktadır.”³⁰²

2. “...münakaşa ve kavga etmemelerini söylerdi.”³⁰³

3. “...ashap (arkadaşları) kendisine inanmıştı. Çünkü hiçbir zaman kendisinden gerçek olmayan (yalan) bir şey duymamışlardı.”³⁰⁴

4. “Hz. Hatice validemiz, çokluğuna ve ağırlığına rağmen evin işlerini yüklenmiş...”³⁰⁵

5. “Kureyşliler’in sana büyük kötülük etmelerinden korkarız. Biz öyle bir adam isteriz ki, hem arkasında büyük kabile desteği bulunsun...”³⁰⁶

6. “Bu sebepten dolayı 15 asırdır... Hz. Muhammed (sas) in doğduğu gecenin yıldönümü olan bu gece hasretle beklenir ve coşkunlukla kutlanır... Hz. Muhammed’i seviyoruz. Öyle ise bu sevgimizi her vesile öne çıkarmalıyız. Mevlid kandili bu vesilelerden biridir.”³⁰⁷

³⁰¹ Damla, “İki Kulaklı Enes”, -Sevgili Peygamberim-, 12-13.

³⁰² Mehmet Zekâi Eryılmaz, “Yalancılık ve İftira”, DÇD 235 (Şubat 2000), 11.

³⁰³ Uluşan, “Peygamberimizin Ramazan Hayatı”, 11.

³⁰⁴ Uluşan, “İsrâ ve Mirac Gecesi”, 4.

³⁰⁵ Otyakmaz, “İslâm’a İlk İnanan Hz. Hatice”, 25.

³⁰⁶ Hayati Otyakmaz, “Abdullah b. Mesud (ra) dan Bir Hatıra”, -Tarihten Sayfalar-, DÇD 281 (Aralık2003) 25.

³⁰⁷ Uluşan, “Mevlit Kandili”, 3.

7. “Örneğin namaz kılarken deve işkembesini mübarek omuzlarına koydular, geçeceği yollara dikenler attılar, taşıyıp mübarek vücudunu yaraladılar, her kabileden birer kişi seçerek yatağında öldürmek istediler.”³⁰⁸

8. “Gözde’nin gözünde Peygamberimiz iyice yücelmişti.”³⁰⁹

9. “...Hem yetimliğin, hem öksüzlüğün acısını yaşamış. Ama dünyaya güzel bakmış hep. Sevgisini ve merhametini yitirmemiş hiç...”³¹⁰

10. “Cebrail (as) daha dün getirmiş gibi Efendimize bu Mushaf’ı. Bu ayet ayet Gülistan’ımızı... Güzellikler ülkesinin iyi kalpli Efendisi: Mushaf yani Kitabımız.”³¹¹

11. “Mekke’nin fethindeki affı, Peygamberimizin en güzel örnek olduğunu ispatlamaya yeter.”³¹²

12. “Ama şunu biliyoruz ki onun peygamberliğine inanan inanmayan herkes Güvenilir Muhammed diyordu ona ve herkesten çok güveniyordu Peygamberimize.”³¹³

13. (Peygamberimizin doğumu) “Bütün bu olaylar bir başka olayın habercisi olabilir diye düşündüm. Ama hangi olayın? Hemen araştırmaya koyuldum. Çok önemli bir olay olmalıydı bu. Ama cevabı bulunca biraz şaşırdım. Niye mi? Çünkü bütün bu olaylar...evet bir bebeğin doğması çok güzel bir olay”³¹⁴

14. “Burası Peygamber Efendimizin evi. Namaz vakitleri her zaman Mescid-i Nebevî’de, toplantı dahi olsa çıkardı hemen mescide. Evi de hemen

³⁰⁸ GaffarTetik, “Merhaba Çocuklar”, DÇD 240 (Temmuz 2000), 1.

³⁰⁹ Demirbağ, “Gözde’nin Gözünde”, -Sadık Dostlar-, 28-29.

³¹⁰ Ayşe Öztürk, “Rahmet Peygamberi”, -Aydın Konusu-, DÇD 345 (Nisan 2009), 2-3.

³¹¹ Kaya, “Hayalimdeki Gülistan”, -Gül Bahçesi-, 2-3.

³¹² “Önemli Günler”, DÇD 354 (Ocak 2010), 20.

³¹³ Elif Arslan, “5N1K”, DÇD 357 (Nisan 2010), 26-27.

³¹⁴ Arslan, “5N1K”, DÇD 369 (Nisan 2011), 26-27.

bitişğinde... Emeviler ve Abbasiler genişlettiler duvarları ki artık her yeri altın yaldızdandı.”³¹⁵

15. “Üç küçük hayvan heyecanlı ve tehlikeli bir yolculuk yapan iki arkadaşına yardım etti. Üç küçük hayvan nasıl yardım etmiş olabilirdi ki iki insana?...Ama hayır bunlar küçük hayvanlarmış.”³¹⁶

16. “Bir insana bu kadar sevgi beslenebilir mi, bugünkü dünyanın aklıyla düşündüğümüzde? Bu insan haddinden fazla mı kutsanmıştı acaba?”³¹⁷

17. “Sevr Dağı eteklerine kadar geldiler. Sevr Dağı’nda bir mağaraya girip gece olunca yola devam etmeye karar verdiler.”³¹⁸

18. “Hangi büyük insan, Peygamber Efendimiz (sas) kadar büyük bir insan olabilir?!”³¹⁹

19. “Mekke sokaklarında dolanan o annenin fakirliğine çareydi kendi sütü, zengin ailenin bebeği bir umut...O kıtlık yılında, Mekke sokaklarında dolaştı, zengin bir aile çocuğu bulamadı o sütanne...”³²⁰

20. “İbrahim’in annesi uzak bir yerde olmasına rağmen Peygamberimiz sık sık oğlunu görmeye gidiyordu....Peygamberimiz birkaç arkadaşıyla beraber hızlı adımlarla İbrahim’in bulunduğu köye gitti.”³²¹

21. “Peygamberimiz, o durumda bile kendisine bu kötü günü yaşatanlara bile beddua etmedi.”³²²

³¹⁵ Seher Özet, “Mescid-i Nebevî”, -Bu Bir Şaheser-, DÇD 369 (Nisan 2011), 22-23.

³¹⁶ Arslan, “5N1K”, DÇD 368 (Mart 2011), 26-27.

³¹⁷ Kaya, “Anam Babam Sana Feda Olsun”, -Gülperi’ye Mektuplar-, 6-7.

³¹⁸ Demirbağ İpek, “Medine Yollarında Candan İki Dost Müjdeli Haber”, -Benim Peygamberim-, 16-17.

³¹⁹ Musa Mert, “Şakalaşma”, -Kutup Yıldızı-, DÇD 408 (Temmuz 2014), 6-7.

³²⁰ Çataloluk, “Hz. Halime”, -Gönlümüze Taht Kuranlar-, 40-41.

³²¹ Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 26.

³²² Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, 45.

22. “Hz. Peygamber, Ebu Ubeyde’yi çok sever, takdir ederdi ahlâk ve şahsiyetini. Ona müjdelemişti cenneti...”³²³

23. “Mekke’de müslümanlar artık yaşayamaz hale gelince, Sa’d b. Ebi Vakkas Medine’ye etti hicret, Hazreti Peygamber ile katıldı bütün gazvelere. Attığı her ok hedefini buluyordu Uhud Gazvesi’nde.”³²⁴

24. “Davet alınca âlemlere rahmet Hz. Muhammed Yüce Allah’tan Hz. Peygamber’i kabre indiren dört sahabî den biri Abdurrahman idi.”³²⁵

25. “...Yani hicretin 7. Yılıının Muharrem’inde verdi aziz mektubunu Hz. Dihye’ye... yollara düştü o zarif kahraman”³²⁶

26. “Hicret’in dördüncü yılında, Şaban ayının üçüncü gününde. İkinci de erkek bebektir gelen, Hz. Ali’nin küçük oğlu Hz. Hüseyin... Adlarını koydu Sevgili Resul, Hasan güzel; Hüseyin küçücük bir güzel demektir. Âlemlere rahmet Sevgili Nebi, kamet getirip okudu ezanı kulaklarına, Kestirip kurban o can parelerine...” (Metnin tamamı devrik cümleler üzerine kurulmuş)³²⁷

27. “Artık dillere destandı o şanlı arslanın Uhud’daki kahramanlığı. Ederken feda İslam için hayatını, eşsiz bir misal oldu kahramanlık bahçesinde...”³²⁸

28. “Sade mi sade bir hayat, zarif, terbiyeden çok zengin davranış, Sevgili Nebi’nin cennetlik buyurduğu, Ammar’dı o...”³²⁹

³²³ Suzan Çataloluk, “Hz. Ebu Ubeyde bin Cerrah (ra)”, -Gönlümüze Taht Kuranlar-, DÇD 449 (Aralık 2017), 40-41.

³²⁴ Suzan Çataloluk, “Hz. Sa’d b. EbîVakkas (ra)”, -Gönlümüze Taht Kuranlar-, DÇD 448 (Kasım 2017), 40-41.

³²⁵ Çataloluk, “Hz. Abdurrahman b. Avf (ra)”, 40-41.

³²⁶ Suzan Çataloluk, “Hz. Dihye b. Halife (ra)”, DÇD 446 (Eylül 2017), 40-41.

³²⁷ Suzan Çataloluk, “Sevgili Resul O İki Gül Goncasını Ne Çok Sevdi”, -Gönlümüze Taht Kuranlar-, DÇD 435 (Ekim 2016), 40-41.

³²⁸ Çataloluk, “Şehitlerin Piri Hz. Hamza (ra)”, -Gönlümüze Taht Kuranlar, 40-41.

29. “Sevgili Peygamberimiz yaptı onu Bedir’de muhacirlerin sancaktarı, Uhud’da bütün Müslümanların. Savaşta sancaktar Mus’ab hiç ayrılmazdı Hz. Peygamber’in yanından. Saldırdı müşrik İbn Kamie, kesti sancak tutan elini Mus’ab’ın...”³³⁰

30. “Yüce Allah ona faydalı olan her şeyi öğretmişti. Henüz dünyaya gelmeden babasını çocuk iken annesini kaybetmişti. Onun Rabbi en güzel bir şekilde terbiye etmiş ve yetiştirmişti.”³³¹

31. “Sevgili Peygamberim sen bizim aşımızda, işimizde, dersimizde, yatarken, yolculuğa çıkarken, eve giderken, evden çıkarken yaptığımız, senden öğrendiğimiz dualarda hep sen varsın.”³³²

3. Orjinalite Kurma Arzusu

Bu başlık altında çeşitli metinlerden dikkat çekici ifadelere yer verilmiştir.

1. Allah, kutsal kitabımız Kur’an’ın... Sevgili Peygamberimizde Kutsal Hadislerinde...”³³³

2. “Bu mübarek gece... dini konuşma yapanlar ...Peygamberimizin yüceliğinden bahsederler. O’nun olgun, bilgin... yüce bir insan oluşunu anlatırlar.”³³⁴

3. “Zaman makinesi gerçekten var olsaydı... gül devrine yani Peygamberimizin hayatta olduğu dönemlere... yolculuk yapmak isterdim.”³³⁵

³²⁹ Suzan Çataloluk, “Kutlu Yolcu Ammar b. Yasir”, - Gönlümüze Taht Kuranlar-, DÇD (Kasım 2016), 40-41.

³³⁰ Çataloluk, “Hz. Mus’ab bin Umeyr”, -Gönlümüze Taht Kuranlar”, 40-41.

³³¹ Uluşan, “Hz. Muhammed’in Üstün Ahlakı”, 4.

³³² Yunus Emre Kamil, “Peygamberime Mektup”, -Ayın Konusu-, 8.

³³³ Mehmed Zekâi Eryalaz, “Özveri ve Hoşgörü”, DÇD 238 (Mayıs 2000), 18.

³³⁴ Uluşan, “Mevlit Kandili”, 3.

4. “...derken Abdullah’ın yanına bir yüce kişi yaklaştı.”³³⁶

5. “Sırtımda kutlu bir kişiyi taşıyordum... O gün gül taşıdım ben. Dünyanın en güzel gülünü Gülüm Muhammed’i.”³³⁷ (Medine ve hicret anlatımı Kusvâ konuşturularak yapılmaktadır.)

6. “Birgün o harika insan... Güzel insan... üstün bilgeliği sayesinde... O harika, o mucize, o güzel insan...”³³⁸

7. “Sıcacık bir güneşti o...İslâm’ın güneşi gönüllere doğmuştu.”³³⁹

8. “Kutlu Hakem”, “Alemlerin Efendisi”, “Efendimiz” gibi ifadelerin Hz. Peygamber için kullanıldığı örnekte “Kutsal Taş” ibaresi Hacerü’l-esved için kullanılmıştır.³⁴⁰

9. “Yandaki kimliğin sahibi güllerin en güzeli...” (Peygamberimizin kimliğinin boşluk doldurma yöntemiyle doldurulması istenmektedir.)³⁴¹

10. “Erdemleri bir gül bahçesinden toplanan güller misali üzerinde toplamıştır... Gönüllerin Sultanı...”³⁴²

11. “Efendimiz’in hikayesini anlatmalısınız.”³⁴³ Efendimiz vurgusunun sık sık yapıldığı örneklerin çokluğu müstağni kalınamayacak sayıdadır.³⁴⁴ Yıllar içerisinde artan bu eğilim 2018 yılında sözlük isimli bölümde

³³⁵ Pektaş, “Gül Devrine Yolculuk”, 10-11.

³³⁶ Hayati Otyakmaz, “Yetim Çocuk”, -Onlar da Çocuktı-, DÇD 299 (Haziran 2005), 24-25.

³³⁷ Öztürk, “İyilik Devesi”, 26-27.

³³⁸ Kılıç, “Bu İnsana İnanılmaz mı?”, -Şaşılacak Şeyler-, 38-39.

³³⁹ Öztürk, “Söz Peygamberim”, 14-15.

³⁴⁰ Ayşe Öztürk, “Kutlu Hakem”, -Sevgili Peygamberim-, DÇD 324 (Temmuz 2007), 16-17.

³⁴¹ Demirbağ, “Güllerden bir gülle, güllerin en güzeline”, -Sevgili Peygamberim-, 6-7.

³⁴² Gülay Sormageç, “Ahlakımız Kur’an Ahlakı Olsun”, DÇD 370 (Mayıs 2011), 34-35.

³⁴³ Vural Kaya, “Ezan Bir Kurtuluş Çağrısı Cami: En Güzel Toplanma Yeri”, -Gülperi’ye Mektuplar-, DÇD 363 (Ekim 2010), 2-3. Aynı sayfada sekiz kez “Efendimiz” ibaresi tekrar etmektedir.

³⁴⁴ Veli Arısoy, “Efendimizin İki Özelliği”, DÇD 381 (Nisan 2012), 32-33; Vural Kaya, “Kur’an’ı Yaşa Ahlakın Güzel Olsun”, -Gülperi’ye Mektuplar-, DÇD 370 (Mayıs 2011), 6-7; Seher Özet, “Kuba Mescidi”, Bu Bir Şaheser-, DÇD 377(Aralık 2011) 22-23.

“Efendimiz: Örneğimiz, öğretmenimiz olan Peygamberimiz’den bahsederken kullandığımız saygı ve sevgi ifadesi” olarak tanımlanmıştır.³⁴⁵

12. “Son Peygamber güneşi Mekke’de doğup ...Gül kokulu bir bebek ...bir müjdeydi Peygamberimizin doğması. Nisan ayında Kutlu Doğum Haftasını kutluyoruz.”³⁴⁶

13. “Anne babalarımızın da gözleri doymuyor. Gözü doymamak nedir, onlardan öğreniyoruz Efendimiz siz gülücük medeniyetini armağan ettiniz idi bize gülücük medeniyetini de yitirdik Efendimiz...”³⁴⁷

14. “Güzelliklerden bir gökkuşağı düşün... Hah tam da onun gibi işte rengarenk. (Peygamberimizin bahsettiği güzellikler) Onun sevdiği çocuklar dünya hayatları boyunca sevidi. Efendimiz sevmese sevilmezlerdi... O güneş kıyamete kadar sönmeyecek...”³⁴⁸

15. “Derken yapıldı Mescid-i Nebevî kubbesi yemyeşil sedef gibi. İçinde incisi pek nadide bir hazine gizli.”³⁴⁹

16. “İyiler yüzerken sevap denizinde ...sırları keşfederken eşsiz sözünde...artık bütün çiçeklerin gönlü aydınlıkmış ...Resulümüzün sözleri gönüllerini nurla doldurmuş.”³⁵⁰

17. “Işık Peygamberimsin...

Seni koklarım gülce ...

Ufka nur yağar nice...”³⁵¹

18. “Bu olayda gül kokulu Peygamberimiz hayattayken gerçekleşmiş.”³⁵²

³⁴⁵ Fatma Nur Yılmaz, “Özlü Sözlük”, DÇD 459 (Ekim 2018), 10-11.

³⁴⁶ Arslan, “5N1K”, DÇD 369 (Nisan 2011), 26-27.

³⁴⁷ Vural Kaya, “Yitirdik Gülücük Medeniyetini”, -Deneme-, DÇD 393 (Nisan 2013), 16-17.

³⁴⁸ Kaya, “Anam Babam Sana Feda Olsun”, -Gülperi’ye Mektuplar-, 6-7.

³⁴⁹ Özet, “Mescid-i Nebevî”, -Bu Bir Şaheser-, 22-23.

³⁵⁰ Suzan Çataloluk, “Peygamberin Sevgili Torunları”, -Mim’in Çiçek Bahçesi-, DÇD 381 (Nisan 2012) 28-29. Bu ibarede aynı zamanda abartılı anlatım yapılmaktadır.

³⁵¹ Hasan Yıldırım, “Çocuk Kalbimde Nebi”, DÇD 357 (Nisan 2010), Arka Kapak.

19. Peygamber sevgisi “Canım Peygamberimi çok seviyorum. Gülleri de...”³⁵³

Hız. Peygamberin simgesel anlatımında gül imgesi ona duyulan sevginin bir göstergesi olarak kokusu, güzelliği gibi pek çok özelliği ile beraber tarihimizden bugüne çeşitli şekiller de ifade edilmiştir. Hayatı ve risalet görevi goncadan güle pek çok benzetme yapılarak aktarılmıştır.³⁵⁴

20. “Dünyanın doğacak bütün bebeklerine, renk renk gül bırakır melekler senin yerine ...”³⁵⁵

21. “Hz. Muhammedi özleyene gül koklatılır.

Gülün kokusu onu hatırlatır...”³⁵⁶

22. “Gül gelir Peygamberden,

Gül gider Peygambere.”³⁵⁷

23. “Nurun doğdu evimize...

Bir gül alırsız elimize

Gönül seni özledikçe...”³⁵⁸

24. “Sevgili Peygamberim dün gece rüya gördüm.

Gökten nurla dolu güller yağıyordu.”³⁵⁹

³⁵² Elif Arslan, “5N1K”, *DÇD* 370 (Mayıs 2011), 26-27.

³⁵³ Suzan Çataloluk, “Cennet ve Gül”, -Aydın Konusu-, *DÇD* 321 (Nisan 2007), 4-5.

³⁵⁴ Bilal Kemikli, “Türk Kültüründe Hz. Peygamber ve Gül İmajı” (Erişim 28. 06. 2019)

³⁵⁵ Mustafa Ruhi Şirin, “Küçük Na’t Çocuklarında Peygamberi”, *DÇD* 389 (Aralık 2012), Arka Kapak.

³⁵⁶ Gülşah Gülcan, “Gül Kokulu Muhammed (sas)”, *DÇD* 254 (Ekim 2001), 13.

³⁵⁷ Yazgan, “Rahmet Gülistanı”, 6. İbarenin yanı sıra şiirde cezbeyle gelmek, fezâ, nur-u beyza kelimeleri gibi çocukların anlam dünyasında karşılığı bulunmayan pek çok anlatıma yer verilmiştir.

³⁵⁸ Yusuf Karakoç, “Gönül Seni Özledikçe”, *DÇD* 393 (Nisan 2013), 37.

³⁵⁹ Suzan Çataloluk, “Sevgilerin En Yücesi Sevgili Rasulümüze”, -Evvel Zaman İçinde-, *DÇD* 393 (Nisan 2013), 30.

25. “Baharda canlanan ağaçlar gibi...

Sevgili Peygamberimin yanına ...

Gül vereceğim ona...”³⁶⁰

Bu anlatımların, kültürel ve edebî alanda yansımaları görülmektedir ancak dinî açıdan sahih rivayetlere dayandığına dair bir delil bulunmamaktadır.³⁶¹ Dergilerde Peygamberimiz gül, inci, güneşe benzetilmektedir. Dergide söz sanatlarıyla süslenmeye çalışılan farklı bir anlatım tarzı benimsenmiştir. Kanaatimizce Hz. Peygamber’in siretine dair konular işlenirken çocuklara tasavvur oluşturabilecekleri bilgilere odaklanma imkanı tanınmalıdır. Bu hususta hedeflenen kazanıma yönelik içeriklere fazlasıyla ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

D. Görsel Hatalar

Görsellerin çocuğun dünyasında yetişkinlerden daha fazla iz bıraktığı muhakkaktır. Muhatapı olan yaş aralığının gelişim evrelerine uygun olarak resimlerle görsel bir iletişim kurması beklenen çocuk dergilerinin yazılı metne paralel olan, onu destekleyici, açıklayıcı görseller ihtiva etmesi gerekmektedir. Görsel okuma renk ve çizgilerin oluşturduğu ahenk içerisindeki anlamı okuma becerisi olarak tanımlanabilir. Okuma kültürünün ilk basamağı olarak görülen bu süreç aynı zamanda okuma yoluyla edinilen bilgilerin toplumda yaşama biçimine dönüşmesine yönelik de önemli bir adımdır.³⁶² Öte yandan bilimsel açıdan görüntülerin algılanma ve hatırlanma oranları yazıya kıyasla daha fazladır. Tüm bunlar bir araya geldiğinde dergilerde yer verilecek görsellerin seçiminde titiz olunması

³⁶⁰ Mustafa Oğuz, “Gül Vereceğim”, *DÇD* 369 (Nisan 2011), Arka Kapak.

³⁶¹ Yusuf Açikel, “Hz. Peygamber ve Gül İlişkisi ve İlgili Rivayetlerin Değerlendirilmesi”, *Süleyman Demirel Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 30 (2018), 71-103.

³⁶² Sedat Sever, “Okuma Kültürü Edindirme Sürecinde Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Okul Öncesi Çocuk Edebiyatı Kataloğu* (Ankara: Eğitim Sen Yay. 2011), 20-28.

gereği ortaya çıkmaktadır. Biz de konunun önemine binaen çalışmamızın son kısmını çocuk dergilerinin Siyer konularında kullanılan görsellere ayırdık.

Görsel seçiminde dikkat edilmesi gereken hususları ise şu şekilde belirtmek mümkündür:

- Resimler didaktik olmayan hayal dünyalarını geliştirici renk ve stillerle çocuk ruhuna ve duygularına zenginlik katmalıdır.

- Yaşanılan duygu değişimlerini ve kurguları en doğru biçimde çocuğa yansıtabilmelidir.

- Çocuğun bilişsel ve dilsel gelişimi açısından etkili öğrenme becerisi kazandırmalıdır.

- Görsel okumalarla çocuk daha zengin bir anlamlandırma sürecine girebilmelidir.

- Metin üzerinde düşünme, araştırma duygularını harekete geçirebilmelidir.³⁶³

Görsel Hatalar başlığı altında Diyanet Çocuk Dergisi'nin incelediğimiz sayılarında çocuk psikolojisine uygun olmayan, dönemi yansıtmayan, içerikle uyumlu olmayan ve çocuklarla iletişim sağlamada olumsuz unsur olabilecek örneklere, çizer isimleri bulunmadığından sadece yazar bilgileri ve ilgili konuyla beraber yer vereceğiz.

³⁶³ Mehmet Kaya, "Çocuk Edebiyatında Resim", *Okul Öncesi Çocuk Edebiyatı Kataloğu* (Ankara:Eğitim Sen Yay. 2011), 17-19.

1. Çocuk Psikolojisine Uygun Olmayan Görseller

Şekil 4.4.1.1. Arslantaş, Murat Kuddusi, “Mekke’nin Fethi”, DÇD, Ocak/234, (2000), 4.

Şekil 4.4.1.2. Gürler, Afşin, “Tarihde Bu Ay”, DÇD, Ocak/234, (2000), 2.
(Mekke’nin Fethi hakkında içeriğin görseli)

Şekil 4.4.1.3. Levent, Lamia, “İlk Öğretmen Mus’ab b. Umeyr”, Tatil Arkadaşım 5, (2009), 24-25. (İlk Öğretmen Mu’sab b. Umeyr)

Şekil 4.4.1.4. Levent, Lamia, “Zaman Makinesi”, DÇD, Temmuz/348, (2009), 42-43. (Mekke sokaklarında heyecanla konuşan insanlar, Miraç sonrası)

Şekil 4.4.1.5. Arslan, Elif, “5N1K”, DÇD, Temmuz/360, (2010), 26-27.(Hicret gecesi)

Şekil 4.4.1.6. “Evvel Zaman İçinde”, DÇD, Mart/380, (2012), 20-21.
(Bedir Savaşı)

Şekil 4.4.1.7. Tuna, Selman, “Tarihten Bir Sayfa”, DÇD, Ocak/450, (2018), 28-29.

(Kudüs’ün Fethi)

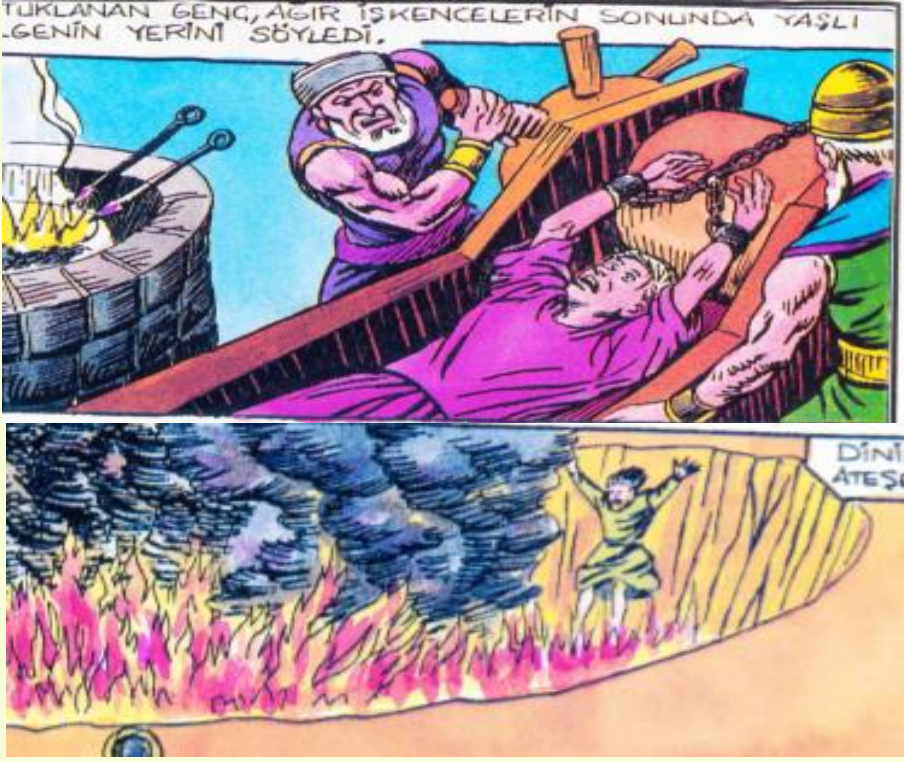
Şekil 4.4.1.8. Mertoğlu, Hilal, “Oku-Düşün-Yaz”, DÇD, Mayıs/406, (2014), 14.

(Tebük Seferi içeriğın görseli)

Şekil 4.4.1.9. Mert, Musa, “KutupYıldızı”, DÇD, Ocak/450, (2018), 2-3.

(Hz. Ebû Bekir’in “es- Sıddık” lakabını alması)

Şekil 4.4.1.10. Gürler, M. Afşin, “Peygamberimiz Anlatıyor”, DÇD, Mayıs/262, (2002), 6-9.

(Allah’a inanan gence yapılanlar)

Şekil 4.4.1.11. Akgül, Hüseyin, “Peygamberlere ve Kitaplara İman”, - Çocuklarla Dinî Sohbetler-, DÇD, Haziran/263, (2002), 14-15.

Şekil 4.4.1.12. Çe, Melek, “Kardeş Bir Beldeye Doğru Hicret”, -Ayın Konusu-, DÇD, Ocak/306, (2006), 4-5.

(Hicret)

Şekil 4.4.1.13. Demirbağ, “Mucit Sacit ile Asr-ı Saadette...”, - Sevgili Peygamberim”, DÇD, Şubat/355, (2010), 7.

(Peygamberimiz ve Efendisinin verdiği gümüş dirhemi kaybeden çocuk hizmetçi arasında geçen olayın görseli)

Şekil 4.4.1.14. Arslan, “5N1K”, DÇD, Şubat/355, (2010), 26-27. (İlk Ezan)

Şekil 4.4.1.15. Oklan, “Dilli Düdük”, DÇD, Şubat/355, (2010), 30.

(Peygamberimizi görmeye gelen insanlar)

Şekil 4.4.1.16. Damla, Nurdan, “Çocuklara Hiç Kızmayan Peygamber”, - Sevgili Peygamberim-, DÇD, Mayıs/334, (2008), 12-13. (Efendisi ve çocuk köle)

Şekil 4.4.1.17. Başar, Pınar, “Koca Fil Yılı”, Tatil Arkadaşım-5, (Haziran 2009), 8-9. (Ebrehe ve fil)

2. Dönemi Yansıtmayan Görseller

Şekil 4.4.2.1. Otyakmaz, Hayati, “Küçük Kızın Gözyaşları”, DÇD, Haziran/ 239, (2000), 24-25.

(Peygamberimiz ve Efendisinin verdiği iki dirhemi kaybeden hizmetçi arasında geçen olayın görseli)

Şekil 4.4.2.2. Genç, Yusuf, “Asr-ı Saadette Çocuk Olmak”, DÇD, Nisan/309, (2006), 7.

Şekil 4.4.2.3. Öztürk, Ayşe, “Engelim Yok Benim”, DÇD, Haziran/311, (2006), 26-27. (Ümmü Mektum sabah ezanı okurken)

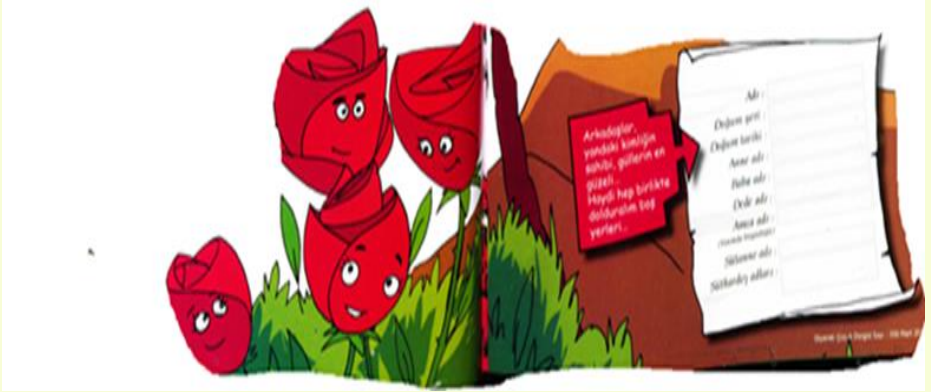
Şekil 4.4.2.4. Öztürk, Ayşe, “Hz. Peygamber’in Yatağında”, DÇD, Ağustos/313, (2006), 26-27.(Hicret gecesinin anlatıldığı konu görseli)

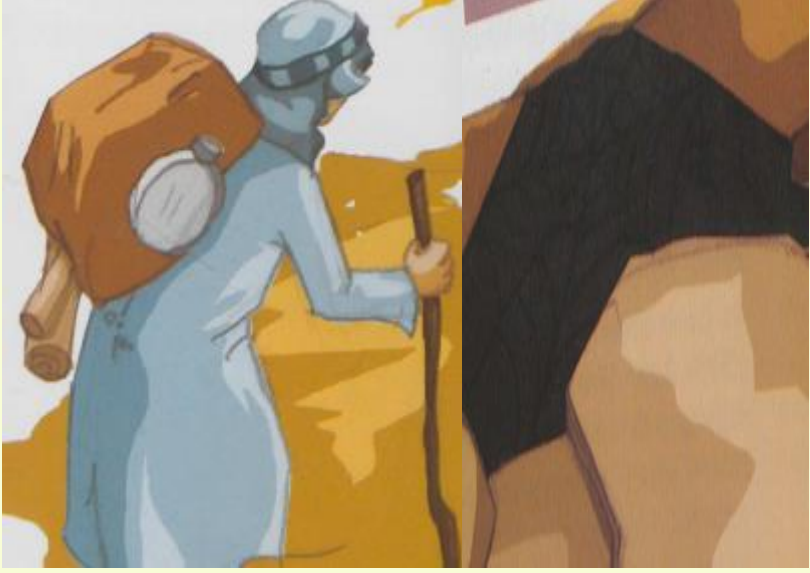
Şekil 4.4.2.5. Levent, Lâmia, “Sevgili Peygamberim”, DÇD, Tatil Arkadaşım-3, (2007), 16-17. (Peygamberimiz dönemi bayram sabahı anlatımında dönemi yansıtmayan ev ve çocuklar)

Şekil 4.4.2.6. Ardoğan, Arzu, “Güvenilir Olmak”, -Sevgili Peygamberim-, Aralık/329, (2007), 12-13. (Peygamberimizin Kâbe hakemliği)

Şekil 4.4.2.7. Demirbağ, “Güllerden Bir Gülle Güllerin En Güzeline ”, - Sevgili Peygamberim, DÇD, Mart/356, (2010), 6-7. (Peygamberimiz için kimlik kartı)

Şekil 4.4.2.8. Çakmak, Serap “Ayetlerde hicret her çağa her yöne”, - Benim Kitabım-, DÇD, Temmuz/384, (2012), 10-11. (Hicret)

Şekil 4.4.2.9. Sormageç, Gülay, “Hicret Bir Kutlu Sefer”, DÇD, Temmuz/384, (2012), 28-29.

Şekil 4.4.2.10. Erkuş, Cemile, “Peygamberimi Anlamalıyım”, DÇD, Kasım/304, (2005), 23. (Peygamberimiz zamanında bayram günleriyle ilgili metnin görseli)

Şekil 4.4.2.11. Ünal, İbrahim “Sevgili Peygamberimiz Çocuklarla”, -Aydın Konusu-, DÇD, Nisan/309, (2006), 4-5. (Peygamberimiz ve çocuklarla olan ilişkisiyle ilgili konu görseli)

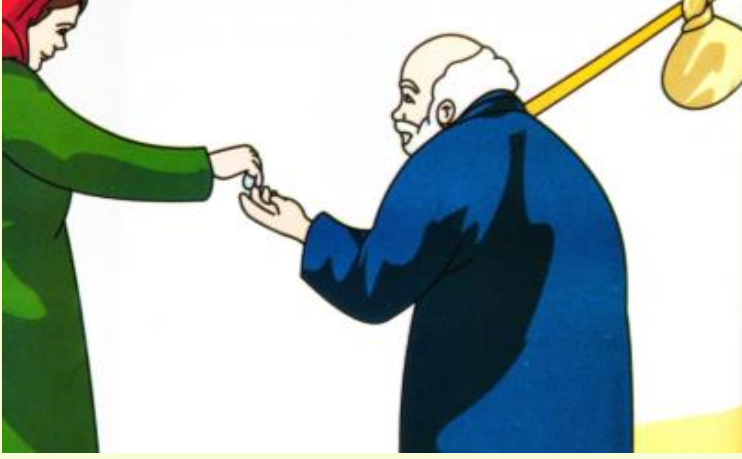
3. İçerikle Uyumlu Olmayan Görseller

Şekil 4.4.3.1. Oklan, “Dilli Düdük”, DÇD, Eylül/386, (2012), 21. (Parayla değil sırayla başlığı altında Peygamberimizin bardağı sağında bulunan bedeviye vermesi)

Şekil 4.4.3.2. Oklan, “Dilli Düdük”, DÇD, Eylül/386, (2012), 20. (Zübeyr b. Avvam’ın Kureyzaoğullarından haber getirmesi)

Şekil 4.4.3.3. Ardoğan, Arzu, “Sevgili Peygamberim” -, Emin İnsan, DÇD, Aralık/329, (2007), 12-13. (Peygamberimizin güvenilirliği, yalan söylememesiyle ilgili kullanılan görsel)

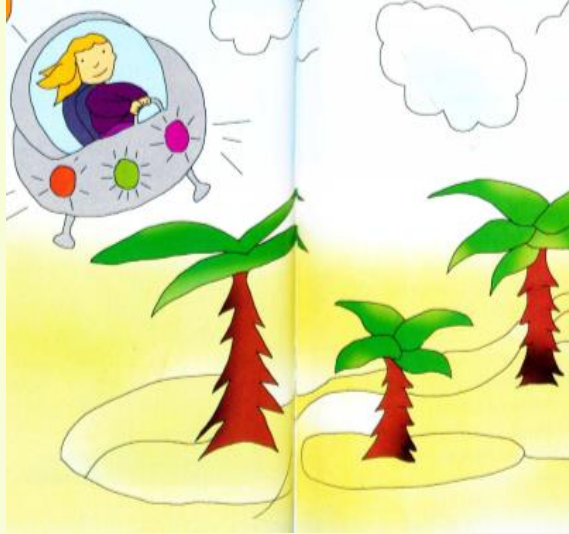
Şekil 4.4.3.4. Gündüz, Üzeyir, “Yağmur Duası ve Törenleri”, DÇD, Haziran/239, (2000), 12. (Peygamberimizin de zaman zaman başvurduğu yağmur duasına giden halk)

Şekil 4.4.3.5. Yolcu, Gülnihal, “Peygamberlerde Bulunan Özellikler”, DÇD, Eylül/386, (2012), 42-43. (Peygamberlik özellikleri yağmur damlalarıyla şemsiyeli insanların üzerine yağmakta)

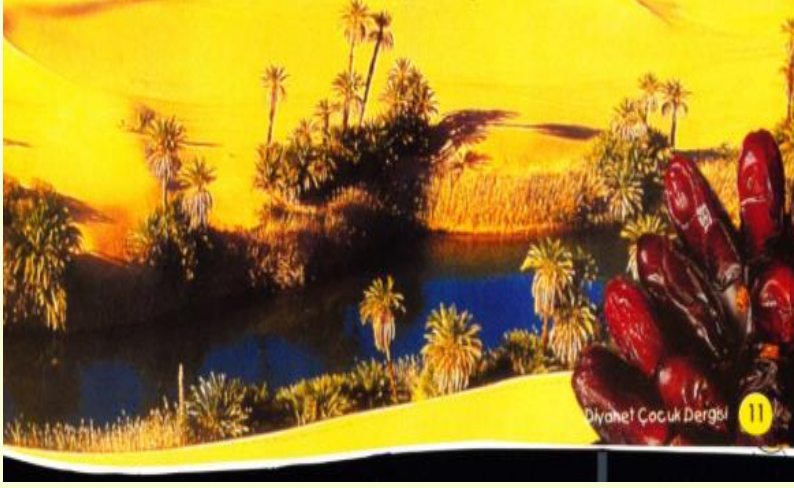
Şekil 4.4.3.6. Bayır, Mertoglu, Hilâl “Hicret Et”, DÇD, Ağustos/385, (2012), Arka Kapak. (Çocuklardan da hicret etmeleri istenilen şiirin görseli)

Şekil 4.4.3.7. Pektaş, Pelin, “Gül DevrineYolculuk”, -Güzel Dinimiz-, Haziran/299, (2005), 10-11. (Peygamberimiz ve Mekke dönemine yolculuk)

Şekil 4.4.3.8. İpek, Hatice, “Peygamberimizin En Sevdığı Davranışlardan Biri Hediyeleşmek”, -Benim Peygamberim, DÇD, Mart/380, (2012), 4-5.

Şekil 4.4.3.9. Uluşan, Talip, “Peygamberimizin Ramazan Hayatı”, DÇD, Kasım/268, (2002), 11.

Şekil 4.4.3.10. Oklan, “Dilli Düdük”, DÇD, Ağustos/373, 30.
(Peygamberimize yaklaştırmaya çalışan yaşlıya yol vermek istemeyen sahabi)

4. Tarihi Gerçekliğe Sahip Olmayan Görseller

Şekil 4.4.4.1. Damla, Nurdan, “Sevgili Peyganberim”, DÇD, Şubat/331, (2003), 12-13. (Peygamberimiz Yahudi çocuğu ziyaret ediyor)

Şekil 4.4.4.2. Nurcan Elif “Hicret”, DÇD, Temmuz/384, (2012), 32-33.

Şekil 4.4.4.3. “Sevginin Zirvedeki Mucidi”, -Nereden İcat Ettin Bunu-, Kardeş, Gülcan Rabia, DÇD, Aralık/377, (2011), 20-21. (Peygamberimizin karantina uygulamasının anlatıldığı içerik görseli)

Şekil 4.4.4.4. Çataloluk, “Hz. Halime”, -Gönlümüze Taht Kuranlar-,
DÇD, Ağustos/445, (2017), 40-41.

Şekil 4.4.4.5. Çoban, Zekiye, “Kutlu Misafirlerim Vardı Benim”, -
Konuşan Eşyalar-, Temmuz/384, (2012), 22-23. (Sevr Mağarası)

Şekil 4.4.4.6. İpek Demirbağ, Hatice, “Medine Yollarında Candan İki Dost”, -Benim Peygamberim-, DÇD, Temmuz/384, (2012), 16-17.

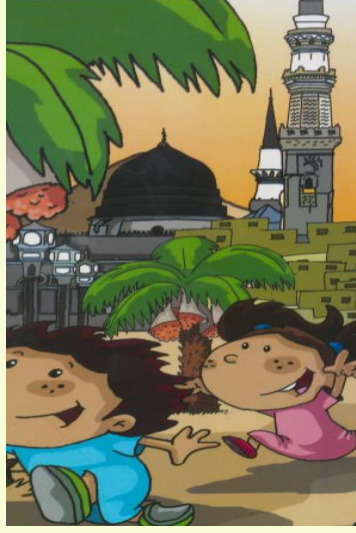
Şekil 4.4.4.7. Yöney, Derya, “Hz. İsmâil (a.s)”, -Peygamberler Yolu-, DÇD, Mayıs/430, (2016), 10-11.

Şekil 4.4.4.8. Ön Kapak, DÇD, Temmuz/384, (2012).

Şekil 4.4.4.9. “Hicri Yılbaşı”, -Önemli Günler-, DÇD, Ocak/330, (2008), 42-43. (Peygamberimiz ve bir grup Müslümanın Mekke’den Medine’ye hicret etmesi)

Şekil 4.4.4.10. Çarboğa, Kenan, “Muhammed Mustafa’ya”, DÇD, Ocak/378, (2012), Arka Kapak.

Şekil 4.4.4.11. Otyakmaz, Hayati “Nil’deki Sandık”, DÇD, Ocak/294, (2005), 24-25.

Şekil 4.4.4.12. Mert, Musa “Çöl ve Şehir”, -KutupYıldızı-, DÇD, Nisan/429, (2016), 2-3. (Medine çarşısında Zâhir yetiştirdiği bazı malları satarken).

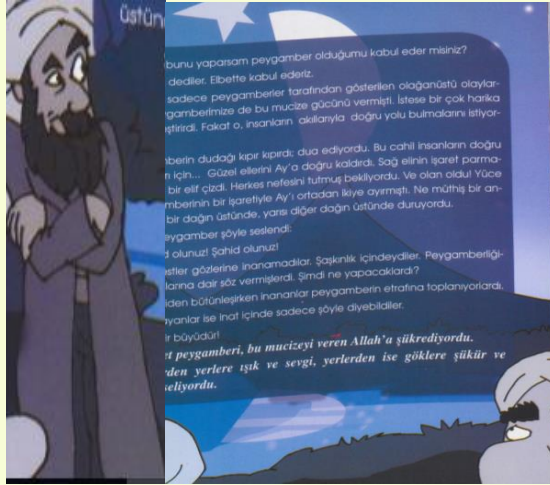

Şekil 4.4.4.13. Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, DİB Yay., Ankara 2013, 54. (Medine’de ilk iş olarak yapılan cami)

5. Çocukların Anlam Dünyasında Karşılığı Olmayan Görseller

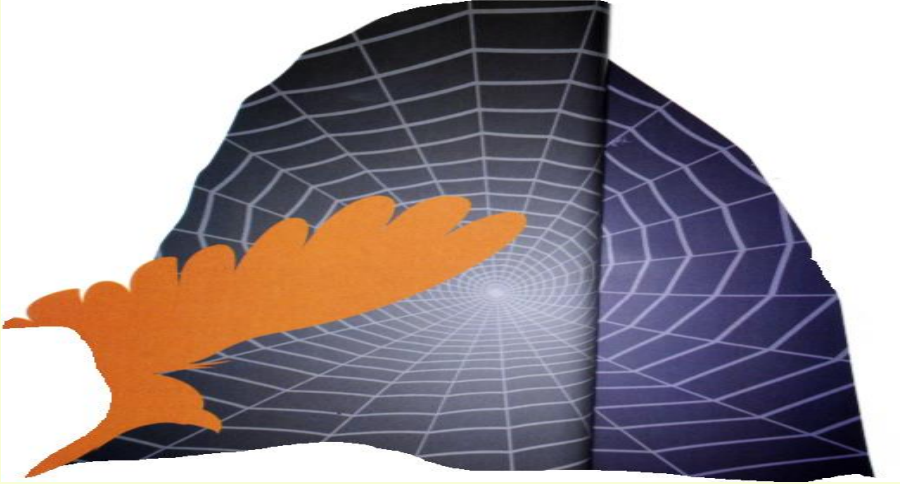
Şekil 4.4.5.1. Mert, Musa, “Mutluluk Yuvası”, -Kutup Yıldızı-, DÇD, Kasım/472, (2019), 2-3.

Şekil 4.4.5.2. Damla, Nurdan, “Sevgili Peygamberim”, DÇD, Temmuz/336, (2008), 12-13.

Şekil 4.4.5.3. Çarboğa, Kenan, “Efendimize...”, Aydın Şiiri-, DÇD, Ocak/402, (2014), 22-23. (Peygamberimizin doğduğu gece)

Şekil 4.4.5.4. Arslan, Elif, “5N1K”, DÇD, Mart/368, (2011), 26-27. (Sevr Mağarası)

Şekil 4.4.5.5. Yıldırım, Hasan, “Dolunay Gibi”, Yıldırım, Hasan, DÇD, Aralık/437, (2016), 16-17. (Peygamberimizin doğduğu gece)

Şekil 4.4.5.6. Çataloluk, Suzan, “Hz. Hatice (r.a)”, -Gönlümüze That Kuranlar-, DÇD, Haziran/443, (2017), 40-41. (Hz. Hatice’nin mezarı)

Şekil 4.4.5.7. Çataloluk, Suzan “Hz. Peygamber’in Annesi Hz. Âmine Bizim de Annemiz...”, -Gönlümüze Taht Kuranlar -, DÇD, Temmuz/444, (2017), 40-41. (Hz. Amine’nin kabri, Peygamberimizin doğumu)

Şekil 4.4.5.8. Çankaya, Ş. Gül, “Eğitimin Önemi”, -AydınKonusu-, DÇD, Şubat/307, 6-7. (İlk Vahiy)

Şekil 4.4.5.9. “Deveyi Yardan Uçuran Bir Tutam Ottur”, -Dilli Düdük-, Oklan, Rukiye, DÇD, Nisan/357, (2010), 30. (Uhud, okçular)

Şekil 4.4.5.10. Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, DİB Yay., Ankara 2013, 8. (Peygamberimizin doğumu)

Şekil 4.4.5.11. Komisyon, *Peygamberimi Öğreniyorum*, DİB Yay., Ankara 2013, 30. (Hira mağarası ve ilk vahiy)

Şekil 4.4.5.12. *Peygamberimi Öğreniyorum*, DİB Yay., Ankara 2013, 68.

E. Tablolar

Tablo 1. 2000 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Siyer İçerikli Kapak Görseli, Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK GÖRSEL DİJİTAL ÇİZİM	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİĞİ OLAN KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak			Mekke'nin Fethi	M.Kuddusi Arslantaş	Atlı süvariler, çizim
			Tarihde Bu Ay	Nuh Arslantaş	Kâbe, çizim
Şubat					
Mart					
Nisan			Âlemlere Rahmet Olan Peygamber Efendimiz	Hayati Otyakmaz	Gül resmi, dij.

Mayıs					
Haziran			Küçük Kızın Gözyaşları	Hayati Otyakmaz	Ağlayan bir kız çocuğu resmi, çizim
Temmuz			Örnek Bir Zengin	Hayati Otyakmaz	Çarşı, çizim
Ağustos					
Eylül					
Ekim			İsra ve Miraç	Talip Uluşan	Mescid-i Aksâ Mescid-i, Nebevi Kâbe çizim
Kasım					
Aralık			Çocuk Allah'ın Emanetidir	Hayati Otyakmaz	Çocuk fotoğrafları

Tablo 2. 2001 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK GÖRSEL DİJİTAL ÇİZİM	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak					
Şubat					
Mart			Hz. Hubeyb’in imanı	Hayati Otyakmaz	Gül bahçesi Lirik, dij.
Nisan					
Mayıs					
Haziran			Dostluk örneği	Hayati Otyakmaz	Mağara, güvercin, örümcek, çizim

Temmuz			Örnek İnsanlar Hz. Osman	Hayati Otyakmaz	İçinden ıslık çıkan insan figürü
Ağustos					
Eylül					
Ekim			Gül Kokulu Muhammed	Gülşah Gülcan	Mescid-i Nebevî, gül dij.
Kasım					
Aralık					

Tablo 3. 2002 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK RESMİ DİJ ÇİZİM	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak			Tarihte Bu Ay Mekke’nin Fethi	Orhan Akcan	Kâbe ve atlı ordu resmi
Şubat					
Mart					
Nisan					
Mayıs			Sevgili Peygamberimizin Doğumu	Talip Uluşan	Gül resmi, dij.
			Peygamberimiz Anlatıyor Tarihten Sayfalar	M.Afşin Gürler	Çizgi roman

			Peygamber Efendimiz (s.a.s)	Hayati Otyakmaz	Hurma ağaçları, evler, çöl, dij.
Haziran					
Temmuz					
Ağustos			Tarihten Sayfalar Peygamber Sevgisinin Üstünlüğü	Hayati Otyakmaz	Sakallı figürler, çizim
Eylül					
Ekim			Mirac Kandili Berat Kandili	Talip Uluşan	Mescid’i Aksâ, gül
Kasım			Peygamberimizin Ramazan Hayatı	Talip Uluşan	Çöl, Hurma, dij.
Aralık			Kadir Gecesi	Ahmet Er	Gül ve yıldızlar, dij.

Tablo 4. 2003 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK RESMİ DİJ- ÇİZİM	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak					
Şubat					
Mart			İlk Ezan	Hayati Otyakmaz	Mescid-i Nebevî
Nisan			Mekke’de Doğan Güneş	Meliha Aydın	Deve ve Güneş
			Tarihten Sayfalar İlk Ezan	Hayati Otyakmaz	Beyaz sayfalar ve Mescid-i Nebevî, dij.
Mayıs					
Haziran			Hz. Muhammed’in Üstün Ahlâkı	Talip Uluşan	Güller, dij.

			Tarihten Sayfalar Peygamberimizin Hastalığı ve vefatı İslam’a ilk inanan Hz. Hatice	Hayati Otyakmaz	Divit, boş sayfalar, çizim
Temmuz			Tarihten Sayfalar Peygamberimiz ve Çocuk -Orduya Emir	Hayati Otyakmaz	Divit, boş sayfalar, çizim
Ağustos					
Eylül			İsrâ ve Mirac Gecesi	Talip Uluşan	Mesid-i Aksâ
			Gönlümüzün Sultanı	Mahir Duman	Mescid-i Nebevî
Ekim					
Kasım			Kadir Gecesi	Fahri Çınar	Kur’an-ı Kerim
			Peygamberimiz’in Güzel Ahlâkı	Rukiye Kartal	Güller, dij.

Aralık			Asrı Saadete Mektup	Sevil Dip	Mektup yazan kız çocuğu, çizim
			Sabır	Elif Arslan	Bayraklar Milli Mücadele Dönemi
			Tarihten Sayfalar Denize de dalsan senden ayrılmayız Abdullah b. Mes’ud (r.a)’dan bir hatıra	Hayati Otyakmaz	Kabe, gül, dij.

Tablo 5. 2004 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK RESMİ DİJ- ÇİZİM	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak					
Şubat			Tarihte Bu Ay Veda Hutbesi	Erhan Dünder	Arafat'ta Hacılar, çizim
Mart					
Nisan					
Mayıs					

– Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları –

Haziran			Tarihte Bu Ay Hz. Muhammed’in Vefatı 8 Haziran 634	Erhan Dünder	Kâbe, çizim
Temmuz			Tarihten Sayfalar Mü’minlerin annesi Hz. Âişe’nin Örnek Hayatı	Hayati Otyakmaz	Orkide çiçekleri, dij.
Ağustos					
Eylül			Kutlu Bir Gece Miraç kandili	Fahri Çınar	Güller, dij.

			Tarihten Sayfalar Ebû Talhâ'nın Bahçesi	Hayati Otyakmaz	Hurma ağaçları, dij.
Ekim					
Kasım			Kadir Gecesi	Erhan Dünder	Cami, güneş, dij.
Aralık			Asırlara Doğan Güneş	Tuğba Kılıç İmam Hatip Lisesi öğrencisi	Mağara, güvercin, örümcek ağı, çizim
			İslâm Barış Dinidir	Turgay Baş Lise Öğrencisi	Eller, dij.

Tablo 6. 2005 Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK RESMİ DİJ- ÇİZİM	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak			Örnek İnsan Hz. Muhammed (s.a.s)	Nurten Buhur	Gül, Mescid-i Nebevî, dij.
Şubat					
Mart			Güzel Dinimiz Sevgili Peygamberim	Elif Arslan	Güller Mescid-i Nebevî, dij.
Nisan		Kutlu Doğum	Mevlit Kandili	Talip Uluşan	Kâbe, dij.

Nisan	Mescid-i Nebevî ve Güller, dij.		Kâinatın Merhemi	Enes Çakıroğlu	Kâbe, dij.
			Onlar da Çocuktuk Peygamberimizin Çocuklara Şefkati	Hayati Otyakmaz	Lale, bebek, dij.
			Kutlu Doğum	Veli Değirmenci	Gül, dij.
Mayıs		Hediye Kitap Peygamberimi Öğreniyorum			
Haziran			Güzel Dinimiz Gül Devrine Yolculuk	Pelin Pektaş	Güneş, uzay aracı, hurma ağacı
Temmuz					

Ağustos			Önemli Günler Miraç Kandili		Çiçek, dij.
Eylül			Peygamberimi Anlamalıyım	Cemile Erkuş	Anne ve kızı, çizim
Ekim					
Kasım			Peygamberimi Anlamalıyım	Cemile Erkuş	Bayram günü, çizim
			Çocuk Muhammed’in Güzel Ahlakı	Gökçen Ceceli	Kafeste kuş, anne ve çocuk, çizim
Aralık			Peygamberimi Anlamalıyım	Cemile Erkuş	Aile, çizim

Tablo 7. 2006 Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK RESMİ DİJ- ÇİZİM	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak			Önemli Günler Hicri Yılbaşı	Hayati Otyakmaz	Sancak, çizim
			Ayın Konusu Kardeş Bir Beldeye Doğru Hicret	Melek ÇE	Kervan, çizim
			Ayın Konusu Sevgi İsimli Patika	Ayşe Sevim	Çocuklar, çizim
			Peygamberimi Anlamalıyım	Cemile Erkuş	Gül, dij.

			İyilik Devesi	Ayşe Öztürk	Deve, çizim
Şubat			Önemli Günler Hz. Peygamber’in Mekke’de Vedâ Hutbesini İradı	Hayati Otyakmaz	Kâbe, çizim
			Ayın konusu Eğitimin önemi	Ş. Gül Çankaya	Mağara ve gül, çizim
			Çalışkan Örümceğin Ağları	Ayşe Öztürk	Örümcek ağı, çizim
Mart					
Nisan	Dünya, çocuklar, gül	Sevgili Peygamberi miz seni çok seviyoruz	Önemli Günler Mevlid Kandili Kutlu --Doğum Haftası	Hayati Otyakmaz	Mescid-i Nebevî, dij.

			Ayın Konusu Sevgili Peygamberimiz Çocuklarla	İbrahim Ünal	Çocuklar, çizim
			Ayın Konusu Asr-ı Saadet’te çocuk olmak	Yusuf Genç	Çocuklar, çizim
			Ayın Konusu Peygamberime Mektup	Yunus Emre Kamil	Sütun, çizim
			Mevlit Kitabı	Mehmet Zeki Aydın	Mevlit, çizim
Mayıs					
Haziran			Önemli Günler Sevgili Peygamber Efendimizin Vefatları	Hayati Otyakmaz	Mescid-i Nebevî dij.

– Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları –

			Engelim Yok Benim	Ayşe Öztürk	Minare, çizim
Tatil Arkadaşım			Çocuk Muhammed		Mescid-i Nebevi
Temmuz			Peygamberimi Anlamalıyım	Cemile Erkuş	Çocuk, çizim
			Kutlu Bebek	Ayşe Öztürk	Mescid-i Nebevî ve çiçekler, çizim
Ağustos			Peygamberimi Anlamalıyım	Cemile Erkuş	Mekke, çizim
			Hz. Peygamberin Yatağında	Ayşe Öztürk	Sandık, küp, çanta, çizim
			Bul Öğren İnanırsan Başarırsın	Hatice Demirbağ	Çocuk, çizim
Eylül			Peygamberimi Anlamalıyım	Rıfkı Kaymaz	Çocuk, dij.

			Şimdi Okullu Olduk	Ayşe Öztürk	Çöl, çizim
Ekim			Peygamberimi Anlamalıyım	Cemile Erkuş	Çocuk, çizim
Kasım					
Aralık			Peygamberimi Anlamalıyım	Cemile Erkuş	Kâbe ve Çocuklar, çizim

Tablo 8. 2007 Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK GÖRSELİ	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak			Sevgili Peygamberim Peygamberimin Kucağında	Ayşe Öztürk	Mescid-i Nebevî, güller, çizim
Şubat			Sevgili Peygamberim Ay Doğdu Üzerimize	Ayşe Öztürk	Ay, çiçekler, çizim
Mart			Sevgili Peygamberim Güneşim Peygamberim	Ayşe Öztürk	Çöl, taş ev, çizim
			Şaşılasi Şeyler Bu İnsana İnanılmaz mı?	Ahmet Faruk Kılıç	Kâbe, güneş, çizim

Nisan	Ay, Kâbe yolunda çocuklar	Doğumun Kutlu Olsun Gül Yüzlü Peygamberim	Önemli Günler Kutlu Doğum Haftası	Hayati Otyakmaz	Gül, dij.
			Ayın konusu Cennet ve Gül	Suzan Çataloluk	Anne ve kızı, çizim
			Ayın Konusu Emin İnsan	Rıfkı Kaymaz	Trafik lambası, çizim
			Sevgili Peygamberim Rahmet Peygamberi	Ayşe Öztürk	Üzüm, çizim
			Gül Peygamberim	Hatice Demirbağ	Ağlayan çocuk, çizim
			Güzel Yüzlü	Bülent Ata	Ay, çocuklar, çizim
			Yağmura Özlem	Halûk Zahid Kızılyer	Çöl, çizim
Mayıs			Sevgili Peygamberim	Ayşe Öztürk	Ay, çizim

– Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları –

			Söz Peygamberim		
Haziran			Sevgili Peygamberim Adı Güzel Muhammed	Ayşe Öztürk	Güller, çizim
			Sütten Beyaz Baldan Tatlı Kevser	Hatice Demirbağ	Çiçekler, nehir, çizim
Tatil Arkadaşım			Sevgili Peygamberim	Lâmia Levent	Çocuklar, çizim
			Peygamberimizi ve İslâm Tarihi’ni Öğrenelim	Serap Çakmak	Boşluk Doldurma
Temmuz			Sevgili Peygamberim Medineli Çocukların Şarkısı	Gülender Zeyneb Dinler	Çocuklar, çizim

			Sevgili Peygamberim Kutlu Hakem	Ayşe Öztürk	Hacerülesved, çizim
Ağustos			Sevgili Peygamberim İnsanlar el ele tutuşsa kardeş olsa	Zekiye Demir	Dünya, çocuklar, çizim
			Sevgili Peygamberim Dosta Yolculuk Hicret	Ayşe Öztürk	Mağara, örümcek, güvercin, çizim
Eylül			Tebbet Sûresi	Hatice Demirbağ	Taş evler, çizim
			Karışık Fakat Kalbe Işık	Hatice Demirbağ	Çöl, çizim
Ekim					
Kasım					

– Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları –

Aralık			Sevgili Peygamberim Güvenilir olmak	Arzu Ardoğan	Hacerülesved, çizim
			Sevgili Peygamberim Hira’dan Gelen Müjde	Ayşe Öztürk	Güneş ve dağ, çizim

Tablo 9. 2008 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK GÖRSELİ	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak			Sevgili Peygamberim Küçük Kızın Sevinci	Nurdan Damla	Kız çocuk, çizim
			Önemli Günler Hicri Yılbaşı		Hicret, çizim
Şubat			Sevgili Peygamberim Hasta Çocuğun Sevinci	Nurdan Damla	Kıpalı çocuk, çizim
Mart			Sevgili Peygamberim İki kulaklı Enes	Nurdan Damla	Abdest alan çocuk, çizim
Nisan			Söyleyin Bakalım Şimdi Kimlere Benliyoruz	Rabia Gülcan	Araçlar ve aileler, çizim

			Sevgili Peygamberim İki Güzel Çocuk	Nurdan Damla	Çocuklar, çizim
Mayıs			Sevgili Peygamberim Çocuklara Hiç Kızmayan Peygamber	Nurdan Damla	Çocuk ve bahçe sahibi, çizim
Haziran			Sevgili Peygamberim Altın Öğütler	Nurdan Damla	Gül, çizim
Tatil Arkadaşım			Sevgili Peygamberimizin Arkadaşları	Lamia Levent	Kâbe, çizim
Temmuz			Sevgili Peygamberim Ay’a Çizilen Elif	Nurdan Damla	Ay, çizim
Ağustos			Sevgili Peygamberim Yere Serilen Pehlivan	Nurdan Damla	Ağaç, çizim
Eylül			Sevgili Peygamberim Kevser’in Öyküsü	Nurdan Damla	Çöl, nehir, çizim

Ekim			Sevgili Peygamberim Gözlerden Saklı Yürüyüş	Nurdan Damla	Ay, çöl, kuşatılmış ev, çizim
Kasım			Sevgili Peygamberim Gavres'in itirafı	Nurdan Damla	Kılıç, çizim
Aralık			Sevgili Peygamberim Bir Bayram Sabahında O	Nurdan Damla	Çocuklar, çizim
			Sadık Dostlar Reha ve Revaha	Hatice Demirbağ	Çocuk, çizim

Tablo 10. 2009 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK GÖRSELİ	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak					
Şubat			Son peygamber. İnfo-çocuk Sayfası Editörü Hatice Uğur ile yapılan röportaj		Site görselleri
Mart					
Nisan	Balonda çocuklar Mescid-i Nebevî gezisi, kuş ve güller	Canım Peygamberim Seni Çok Özledik...	Ayin Konusu Rahmet Peygamberi	Ayşe Öztürk	Anne, çocuk, güller, çizim
Mayıs					
Haziran					

Tatil Arkadaşım			Koca Fil Yılı	Pınar Başar	Fil, çizim
			Sevgili Peygamberimizi ne kadar tanıyoruz?	Hayati Otyakmaz	Test şeklinde sorular
			Kahraman bir yiğit Hz. Hamza İlk öğretmen Mus'ab bin Umeyr	Lamia Levent	Erkek figürler, çizim
Temmuz			Dilli Düdük	Rukiye Oklan	Ordu, çizim
			Zaman Makinesi Şehirlerin Anası Mekke'deyiz!	Lamia Levent	Erkek figürler, çizim
Ağustos					
Eylül					
Ekim			Dilli Düdük	Rukiye Oklan	Düşünen erkek

– Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları –

					figür, çizim
Kasım					
Aralık					

Tablo 11. 2010 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK GÖRSELİ	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak			Gül Bahçesi Hayalimdeki Gülistan	Vural Kaya	Kız çocuğu ve güller, çizim
			Sevgili Peygamberim Güllerden Bir Gül'den “Günlerden bir gün”	Hatice Demirbağ	Kız çocuğu ve güller, çizim
Şubat			Sevgili Peygamberim Mucit Sacit ile Asr-ı Saadette...	Hatice Demirbağ	Çocuklar, çizim

– Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları –

			5N 1K İlk Ezan Okundu!	Elif Arslan	Çocuk, çizim
			Dilli Düdük	Rukiye Oklan	Kâbe, çizim
Mart			Sevgili Peygamberim Güllerden Bir Gülle Güllerin en Güzeline...	Hatice Demirbağ	Güller, çizim Kimlik kartı doldurma
			Önemli Günler 13 Mart 624 Bedir Gazvesi	Esra Gani	Çocuklar, çizim

Nisan	Uyuyan çocuk	Bir gül alıyoruz elimize seni özledikçe...	Gülperi'ye Mektuplar Peygamberin Küçük Sahabileri Biz çocuklar	Vural Kaya	Kız çocuğu, çizim
			Sevgili Peygamberim Mucit Sacit ile Minik Arkadaşı Halit	Hatice Demirbağ	Peygamberimiz doğduğu gece meydana gelen olaylar boşluk doldurma, çocuklar, çizim
			Önemli Günler Kutlu Doğum Haftası	Esra Gani	Gül ve kız çocuğu, çizim
			5N1K	Elif Arslan	Çocuklar, çizim

			Rüzgâr Gülü Çocuktan Peygamberine Şiir Mektubu	Ayla Abak	Mescid-i Nebî, dij.
			Çocuk Kalbimde Nebi	Hasan Yıldırım	Erkek çocuk
			Dilli Düdük	Rukiye Oklan	Ordu, çizim
			Gülperi’ye Mektuplar Ümmetinin Babası	Vural Kaya	Kâbe, hurma ağaçları, çizim
			Sevgili Peygamberim Gülben ve Gülay Annesini Düşünüyor Bu Ay	Hatice Demirbağ	Çocuklar, güller, boşluk doldurma sorular

Haziran			Sevgili Peygamberim Yetimlerin Babası Dertlilerin Devası	Hatice Demirbağ	Zaman makinesi güller, boşluk doldurma, çizim
Tatil Arkadaşım			Peygamberim Canım Benim	Hatice Demirbağ	Gül ve kız çocuğu, bulmaca
Temmuz			Sevgili Peygamberim Güller diyarında, gülümsüyor güller Peygamberimizin şakalarıyla mutlu oluyor kalpler	Hatice Demirbağ	İki kız çocuğu, Türk bayraklı gemi, çizim
			5N1K	Elif Arslan	Gece, çizim

Ağustos			Sevgili Peygamberim Sacit ile Halit Geçiriyor Mucizeler içinde vakit	Hatice Demirbağ	Zaman makinesi, çocuklar, çizim
			5N1K	Elif Arslan	Aile, çizim
			Dilli Düdük	Rukiye Oklan	Dede ve çocuk, çizim
Eylül			Sevgili Peygamberim Kim Acaba Hz. Hatice?	Hatice Demirbağ	Çocuklar, çizim
			5N1K	Elif Arslan	Kitap okuyan kız çocuğu, çizim

Ekim			Gülperi'ye Mektuplar	Vural Kaya	Ezan okuyan çocuk, çizim
			5N1K	Elif Arslan	İnşaat çalışmaları, çizim
Kasım			5N1K	Elif Arslan	Çocuklar, çizim
			Dilli Düdük	Rukiye Oklan	Ordu, çizim
Aralık			Sevgili Peygamberim Şanslı Bir Çocuk Cafer'in Oğlu Abdullah	Hatice Demirbağ İpek	Çocuklar, çöl çizim
			Dostlarımız HayvanlarÂlemlere Rahmet Biri	Rabia Gülcan Kardaş	Hayvan resimleri
			5N1K	Elif Arslan	Çocuk ve Mescid-i Nebevî

Tablo 12. 2011 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK GÖRSELİ	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak			Benim Peygamberim	Hatice İpek	Çocuklar, çizim
			5N1K	Elif Arslan	Pazar yeri, çizim
Şubat			Benim Peygamberim	Hatice İpek	Çocuklar, çizim
			5N1K	Elif Arslan	Mevlid, çizim
Mart			Benim Peygamberim	Hatice İpek	Ay, çizim

			5N1K	Elif Arslan	Güvercin ve örümcek ağı, çizim
Nisan			Benim Peygamberim	Hatice İpek	Çocuk ve güller, çizim
			Merhametin Adı: Hz. Muhammed	Veli Değirmenci	Ağlayan kız çocuğu ve kuşlar, çizim
			Bir Çocuğun Günlüğü	Fatma Bayraktar	Ağaçta çocuk, çizim
			Bu Bir Şaheser Mescid-i Nebevî	Seher Özet	Mescid-i Nebevî, dij.
			Bakkal Dükkanı Peygamberimizin en güzel isimleri	Serap Çakmak	Bulmaca, hurma, deve çizim

– Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları –

Mayıs			Gülperi’ye Mektuplar Kur’an’ı Yaşa Ahlakın Güzel Olsun	Vural Kaya	Kız çocuğu, çizim
			Ahlakımız Kur’an ahlakı olsun	Gülay Sormageç	Çocuklar, çizim
			5N1K	Elif Arslan	Mescid-i Nebevi ve çocuk, dij.
Haziran			Benim Peygamberim Peygamberim Önderim	Hatice İpek	Cami, çocuk, gül, çizim
			5N1K	Elif Arslan	Çocuklar, şadırvan, çizim

Tatil Arkadaşım			Peygamberimizin Gününde Çocuk Olmak	Vural Kaya	Çocuklar, çizim
Temmuz			Benim Kitabım Kur'an da Adı Geçen Mekânlar-1	Kübra Akbey Çetin	Kâbe, Mescid-i Nebevî, dij.
			5N1K	Elif Arslan	Hurma bahçesi, çocuk, çizim
Ağustos			Benim Peygamberim	Hatice İpek	Cami, çocuk, gül, çizim
			Benim Kitabım Kur'an da Adı Geçen Mekanlar-2	Kübra Akbey Çetin	Kâbe, dij.
Eylül					

– Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları –

Ekim			Benim Peygamberim	Hatice İpek	Cami, çocuk, gül, çizim
			5N1K	Elif Arslan	İnşaat çalışmaları, çizim
Kasım			Benim Peygamberim	Hatice İpek	Cami, çocuk, gül, çizim
Aralık			Nereden icat ettin bunu? Sevginin Zirvedeki Mucidi	Rabia Gülcan Kardaş	Kız çocuğu, çizim
			Bu Bir Şaheser	Seher Özet	Kuba Mescidi, dij.

Tablo 4.4.13. 2012 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK GÖRSELİ	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak			Benim Peygamberim	Hatice İpek	Çocuklar, çizim
			Muhammed Mustafa'ya (sav)	Kenan Çarboğa	Mescid-i Nebevî
			Benim Peygamberim İlim ve Sevgili Peygamberim	Hatice İpek	Çocuklar, çizim
Mart			Benim Kitabım Evvel Zaman İçinde	Serap Çakmak	Çocuklar, çizim Savaş, çizim

Nisan	Mescid-i Nebevî, Çocuklar ve kuşlar	Sensin Rehberim Sevgili Peygamberim	Benim Kitabım	Serap Çakmak	Çocuklar, çizim
			Ahmet Meriç’in Günlüğü	Vural Kaya	Çocuk, çizim
			Yarım Elma Peygamber Efendimiz gibi olmak	Musa Mert	Sınıf, çizim
			Mim’in Çiçek Bahçesi Peygamberimizin Sevgili Torunları	Suzan Çataloluk	Çiçekler, çizim
			Efendimizin iki özelliği	Veli Arısoy	Çocuklarıyla oyun oynayan ebeveyn, çizim
			Bulmaca	Serap Çakmak	Sevr Dağı, dij.

			Gül öğretmenim	Kenan Çarboğa	Güneş ve kuşlar
Mayıs			Güzel Davranışlar Güzel Güzel Sonuçlar	Mehmet Nezir Gül	Çocuklar, çizim
			Benim Peygamberim Peygamberimiz ve Annelerimiz	Hatice İpek	Anne ve Çocuklar, çizim
Haziran			Yarım Elma Minik İmam	Musa Mert	Çocuk, çizim
			Dilli Düdük	Rukiye Oklan	Kapı, çizim
Tatil Arkadaşım					
Temmuz	Sevinçli Kalabalık	Hicret, kutlu bir yolculuk	Benim Kitabım	Serap Çakmak	Mağara ve iki kişi

			Hicret ve Yiğit	Ayşe Serra Kara	Çocuklar, çizim
			Benim Peygamberim Medine Yollarında Candan İki Dost	Hatice Demirbağ	Mağara, örümcek güvercinler, çizim
			Konuşan Eşyalar Kutlu Misafirlerim Vardı Benim	Zekiye Çoban	Mağara, güvercin, yumurta, örümcek çizim
			Hicret Bir Kutlu Sefer	Gülay Sormageç	Çocuklar, çizim
			Hicret	Gülnihal Yolcu	Çizgi hikaye güvercinler
			Hicret et	Hilâl Mertoğlu Bayır	Deve, çöl, çocuk
			Hicret	Elif Nurcan	Çizgi hikaye

			Mim'in Çiçek Bahçesi Hicret nedir sevgili dedem?	Suzan Çataloluk	Çiçekler, çizim
			Hicret	Muhammed Erinç	Bulmaca
			Bulmaca	Serap Çakmak	Doğru yanlış
Ağustos					
Eylül	Mescid-i Nebevi	Çocuklardan Hz. Peygamber'e mektup var...	Peygamberimize Mektuplar	Mustafa Özçelik	Çocuklar, çizim
			Mim'in Çiçek Bahçesi Sevgili Peygamberime Gözyaşından İnciler	Suzan Çataloluk	Çiçekler, dede, çocuk, çizim
			İnsanlığın Sultanına	Duran Çetin	Çocuk ve nine, çizim

– Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları –

			Dilli Düdük	Rukiye Oklan	Çadır, çizim
			Mektubum Sanadır Ya Rasulallah	Hilal Mertoğlu Bayır	Çocuklar, çizim
			Peygamberlerde Bulunan Özellikler	Gülnehal Yolcu	Yağmur damlaları, şemsiye çizim
Ekim					
Kasım			Küçük Na’t	Mustafa Ruhi Şirin	Gül, çocuk, çizim
Aralık					

Tablo 14. 2013 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK GÖRSELİ	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak					
Şubat			Peygamberimiz ve küçük ümmeti Merhaba ben düşünceli Kerim	Hatice İpek	İki erkek çocuk, çizim
			Peygamberimiz ve küçük ümmeti Canım Peygamberim sabrı senden öğrendim	Hatice İpek	Taş atan erkek ve hanımı, çöl, çizim

Mart					
Nisan	Mescid-i Nebevî ve çocuklar	İnsanca yaşamayı senden öğrendim	Kur’an Hazinesini Keşfe Çıkıyoruz O Bize Düşkündü	Fatma Bayraktar Karahan	Örümcek ve ağ, çizim
			Rahmet Gülistanı	Bestami Yazgan	Gül yaprakları, Mescid-i Nebevî, çizim
			Bizim Güzelliğimiz Onun Nurundandır	Mustafa Akgün	Doğa ve çoban
			Bir ayet bir hikâye Selam Yolculuğu	Mustafa Oğuz	Uçakta çocuk Mescid-i Nebevî, çizim
			Deneme Yitirdik	Vural Kaya	Kuşlar ve evler, çizim

			Gülücük Medeniyetini		
			Anlaşmazlıklar dostluğu büyütür	Musa Mert	İki kişi, çizim
			Konuşan Eşyalar	Zekiye Çoban	Hırka-i Şerif
			Ayın Şiiri Sevgili Peygamberim	Kenan Çarboğa	Güller, çizim
Mayıs					
Haziran					
Tatil Arkadaşım					
Temmuz			Yarım Elma Komşuların En Güzeli	Musa Mert	Gül, çocuklar, evler, çizim

– Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları –

Ağustos			Evvel Zaman İçinde Bin Aydan Hayırlı Bir Gece	Suzan Çataloluk	Çiçekler, çizim
Eylül					
Ekim					
Kasım					
Aralık			Yarım Elma Yüzünü dahi ekşitme	Musa Mert	Deve, ev, çizim

Tablo 15. 2014 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK GÖRSELİ	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak			Kalp Aynası Canım Peygamberim	Mustafa Oğuz	Gül, çizim
			Ayın Şiiri Efendimize...	Kenan Çarboğa	Işık saçan ev, çizim
Şubat					
Mart			Kutup Yıldızı Çocuklar Unutmaz	Musa Mert	Ev, çocuk, çizim
Nisan	Gül, çocuklar, Mescid-i Nebevî	Samimiyetle Açılır Gönül Goncası			

Mayıs			Oku Düşün Yaz Hz. Kâ'b b. Mâlik “Ben doğruluğumla kurtuldum.”	Hilal Mertoğlu	Sokak, ordu, çizim Soru cevap
Haziran					
Tatil Arkadaşım					
Temmuz					
Ağustos					
Eylül					
Ekim			Hicret ile Başlayan Zaman	Pınar Melike Demiralay	Çöl, kervan, çizim
Kasım			Kutup Yıldızı Dedesinin Torunu	Musa Mert	Ev, çizim
Aralık					

Tablo 16. 2015 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK GÖRSELİ	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak			Kutup Yıldızı Yaşlı Baba ile Allah Rasulü	Musa Mert	Evler, figürler, çizim
			Şiir Selam Olsun	Gülay Sormageç	Güller, çizim
Şubat					
Mart					
Nisan			Kutup Yıldızı Vefa	Musa Mert	Deve, koyunlar, çizim
Mayıs			Kutup Yıldızı En Emin	Musa Mert	Çarşı, çizim

– Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları –

Haziran					
Tatil Arkadaşım					
Temmuz					
Ağustos					
Eylül			Kur’an Hazinesini Keşfe Çıkıyoruz Kocaman Filler Minicik Kuşlar	Fatma Bayraktar Karahan	Ev, çizim
Ekim			Medine’de Bayram	Şerife Nihal Zeybek	Hurma ağaçları, evler, çizim
Kasım					
Aralık					

Tablo 17. 2016 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK GÖRSELİ	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak			Can Dost Hz. Ebu Bekir	Suzan Çataloluk	Hurma ağaçları, çizim
Şubat			Kutup Yıldızı İyilik Zinciri	Musa Mert	Habeşistan hicret yolu, çizim
Mart			Kutup Yıldızı Sevgi Engel Tanımaz	Musa Mert	Hurma ağaçları, çizim
Nisan			Kutup Yıldızı Çöl ve Şehir	Musa Mert	Çarşı, çizim
Mayıs			Kutup Yıldızı Bizden Biri	Musa Mert	Çöl, çizim
Haziran			Gönlümüze Taht Kuranlar Hz. Osman'ın Merhameti	Suzan Çataloluk	Topluluk, çizim
Tatil Arkadaşım			Bazı Sahabîler ve Meşhur Özellikleri	Ayşegül Şahin Gülbüz	Çocuklar, çizim
Temmuz			Kutup Yıldızı Kim En Yakın?	Musa Mert	Çarşı, çizim

– Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları –

			Gönlümüze Taht Kuranlar Emanet...	Suzan Çataloluk	Çöl, çizim
Ağustos			Kutup Yıldızı Adbâ	Musa Mert	Çöl, deve, çizim
Eylül					
Ekim			Gönlümüze Taht Kuranlar Sevgili Resul O İki Gül Goncasını Ne Çok Sevdı...	Suzan Çataloluk	Çöl, çizim
Kasım			Gönlümüze Taht Kuranlar Kutlu Yolcu Ammar Bin Yasir...	Suzan Çataloluk	Çöl, çizim
Aralık			Dolunay Gibi	Hasan Yıldırım	Işık saçan ev, çizim

Tablo 18. 2017 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK GÖRSELİ	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak			Kutup Yıldızı Çadır Küçük Olunca	Musa Mert	Ay, çöl, çizim
Şubat			Gökkuşağı Mutluluğun Kokusu	Rukiye Aydoğdu Demir	Çöl, çocuk, çizim
Mart			Kutup Yıldızı Son Veda	Musa Mert	Çöl, çizim

			Gönlümüze Taht Kuranlar Şehitlerin Piri Hz. Hamza (r.a)	Suzan Çataloluk	Elinde miğfer, figür, çizim
Nisan	Mescid-i Nebevi, çocuklar, bahar dalı	Teşekkür ederiz Son Nebi’ye Güveni Öğretti Hepimize	Kutup Yıldızı Cennete Atılan Adımlar	Musa Mert	Sokaklar, insanlar, çizim
			“Esselamü Aleyke Eyyühe’n- Nebiyü” Müzesi	Süreyya Soylu Arslan	Müze görselleri
			Şiir Ben Mekkeli bir kız çocuğuyum	Güleşan Dağ	Kız çocuğu, çizim

			Şiir Seni Hatırlattı Muhammedim	Yusuf Karakoç	Kâbe, bahar dalları, çizim
			Gönlümüze Taht Kuranlar Bilâl-i Hâbeşi ve Ezan	Suzan Çataloluk	Evler, ezan okuyan figür, çizim
			Na't	Arif Nihat Asya	Ay, cami, insanlar, çizim
Mayıs					
Haziran			Kalp Aynası Peygamberimiz (s.a.s) 'in Vefatı	Hale Şahin	İnsan topluluğu, çöl, çizim
			Gönlümüze Taht Kuranlar Hz. Hatice (r.a)	Suzan Çataloluk	Kabir, çizim

Tatil Arkadaşım					
Temmuz			Kutup Yıldızı Yağmur Gözlüler	Musa Mert	Ordu, çöl, çizim
			Gönlümüze Taht Kuranlar Hz. Peygamber’in annesi Hz. Âmine bizim de annemiz...	Suzan Çataloluk	Kabir, çizim
Ağustos			Kutup Yıldızı Her Zaman Her Yerde	Musa Mert	Çoban, çizim
			Gönlümüze Taht Kuranlar Hazreti Halime	Suzan Çataloluk	Beşik, ev, çizim

Eylül			Gönlümüze Taht Kuranlar Hazreti Dihye b. Halife (r.a)	Suzan Çataloluk	Hükümdar, elçi, çizim
Ekim					
Kasım			Gönlümüze Taht Kuranlar Hazreti Sa'd Bin Ebî Vakkas (r.a)	Suzan Çataloluk	Savaş, çizim
			Mevlid Kandili	Hafsa Boynukalın	Mescid-i Nebevî, güller, çizim
			Peygamberim Uludur	M. Asım Köksal	Ev, çizim
Aralık			Kutup Yıldızı Her Çocuk Güzeldir	Musa Mert	Çöl, çocuklar, çizim

– Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları –

			Gönlümüze Taht Kuranlar Hazreti Ebu Ubeyde bin Cerrah (r.a)	Suzan Çataloluk	Topluluk, çöl, çizim
--	--	--	---	--------------------	-------------------------

Tablo 19. 2018 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK GÖRSELİ	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak			Kutup Yıldızı O Söylüyorsa Doğrudur	Musa Mert	Topluluk, çizim
			Tarihten Bir Sayfa Huzur Beldesi	Selman Tuna	Topluluk, çizim
Şubat					
Mart					
Nisan					
Mayıs					

Haziran			Kutup Yıldızı Anlaşmazlığın Böylesi	Musa Mert	Çöl, çizim
Tatil Arkadaşım					
Temmuz					
Ağustos			Kutup Yıldızı Bayram Sevinci	Musa Mert	Bayramlaşma, çizim
Eylül	Hilâl, kervan, güvercin	Kutlu Yolculuk Medine’ye Hicret	Kutup Yıldızı Şehir Anlar	Musa Mert	Evler, topluluk, çizim
			Hareketli Test Hicret Kervanı	Yaşar Koca	Boşluk doldurma
			Bunları Biliyor musunuz? Medine-i Münevvere’yi Tanıyalım	Betül Altun Erincik	Çocuklar, çizim

			Çengel Bulmaca	Muhammed Kâmil Yaykan	Çocuklar, çizim
			Gökkuşağı Ensar Muhacir Kardeşliği	Receb Karataşoğlu	Çocuklar, çizim
			Medine-i Münevvere		Medine tarihi mekanları
Ekim					
Kasım	Mescid-i Nebevi, gül	Seni Seviyoruz Yâ Rasulallah	Hareketli Test Mekke ve Medine'yi ne kadar tanıyoruz?	Yaşar Koca	Kâbe, çocuk, çizim
			Bunları Biliyormusunuz? Mekke-i Mükerreme'yi Tanıyalım	Betül Altun Erincik	Kâbe, çizim
			Peygamberim Uludur	M. Asım Köksal	Evler, çizim
			Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v) Tarih Şeridi 571-632	Hafsa Boynukalın	Hilye, dij. Güller, çizim

– Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları –

			Peygamberimizin Şemaii ve Hilye	Hasan Yıldırım	Çocuk ve hilye-i şerif
			Peygamberimiz (s.a.s) ’in Akrabaları	Receb Karataşoğlu	Güller, çizim
Aralık					

Tablo 4.4.20. 2019 Yılı Aylık Diyanet Çocuk Dergisi Kapak Görseli, Kapak Mesajı, Siyer İçerikli Konu Başlığı ve Yazarları

AY	KAPAK GÖRSELİ	KAPAK MESAJ	SİYER İÇERİKLİ KONU BAŞLIĞI	YAZAR	GÖRSEL
Ocak					
Şubat			Kutup Yıldızı Yoldaki Sürpriz	Musa Mert	Köpekler, çizim
Mart					
Nisan					
Mayıs					
Haziran					
Tatil Arkadaşım					

– Türkiye’de Çocuklar için Siyer Çalışmaları –

Temmuz			Kutup Yıldızı Öne Kim Binecek	Musa Mert	Çocuklar, çizim
Ağustos					
Eylül			Kalemlik Peygamber Gülleri Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin	Neşe Özgün	Mescid-i Nebevî, çizim
Ekim					
Kasım	Mescid-i Nebevî	Peygamberimi Seviyorum	Kutup Yıldızı MutlulukYuvası	Musa Mert	Evler, çizim
Aralık					

– SONUÇ –

Ülkemizde özellikle son on yılı aşkın bir süredir artış göstermekte olan Siyer çalışmalarının geniş bir perspektifle ve farklı ilim dallarıyla birlikte ele alınması gerekmektedir. Siyer neşriyatının içeriğindeki bilgilerin, faydalanılan kaynakların doğru seçiminin yanında sunumu da büyük önem arz etmektedir. Alanının uzmanlarına bırakılması gereken yazım sürecinde ise Siyer ilminin metodolojik yaklaşımının yanı sıra hedef kitlenin fiziksel, ruhsal ve zihinsel gelişim özelliklerinden ayrı tutulmaması toplumun büyük bir kesimine ulaşılmasına olanak sağlayacaktır. Bu sahada Hz. Peygamber (sav)'in hayatını doğru anlamak, anlatmak, yorumlamak, hayata katmak gayesinde yetişkinlere yönelik yayınlar kadar çocuklar içinde çok çeşitli nitelikte kitaplara ve dergilere ulaşılabilir.

Çocukların severek okuduğu dergilerden birisi de Diyanet Çocuk Dergisi'dir. Uzun soluklu yayın hayatına 1979 yılında başlayan dergi çocukların dini ve manevi değerlerimizi öğrenmesi konusunda hikayeler, şiirler, yazıları dolayısıyla öne çıkmaktadır. Üstlenmiş olduğu misyonu bakımından Hz. Muhammed(sav)'in müslümanlara yaşamın her alanında örnek teşkil eden hayatına dair bilgilerin çocuklara kazandırılması hususunda da son derece önemlidir. Ana hedef kitlesi çocuklar olan dergide özellikle soyut kavramların sıkça yer alması yayın politikasında farklı hassasiyetler gözetilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Dergi, farklı bilimsel alanlarda araştırma konusu olurken tespit edebildiğimiz kadarıyla Siyer alanında değerlendirmeye tabi tutulmamıştır. Hz. Peygamber.(sav)'in bütünlük arz eden hayatını çocuklara anlatma gayesinde kapsamlı bir

literatürle karşılaşacağımız yönündeki beklentilerimiz çalışmamızın çıkış noktasını belirlemiştir.

Diyanet Çocuk Dergisi muhatap kitlesi kabul edilen 7-14 yaş aralığının değişen beklentilerine hitap etmektedir Bu durumun doğrudan yansıması muhteviyatta çeşitlilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırma konumuz olan 2000-2019 tarihleri arasında yayınlanmış sayılarının genelinde çocuklara dinî geceler, kutsal mekanlar, milli ve dini bayramlarla ilgili bilgilere eğlendirici ve öğretici öğelere daimi olarak yer verilmektedir. Zengin bir içeriğe sahip olan dergide 2000’li yılların başında Siyer temalarının ihmal edildiği; konu seçimi, içerik belirleme, kullanılan görseller, anlatım üslubu, işlenen kavramlar gibi pek çok hususun toplumsal olaylardan etkilendiği ve içerisinde bulunduğu siyasi atmosfere göre şekillendiği görülmektedir “Kutlu Doğum” ibaresi ilk kez 2005 yılı kapağında yer bulmuş aynı yıl *Peygamberimi Öğreniyorum* kitabı hediye edilmiştir. Dergilerde görsel kullanımına önem verilirken, çocukların ilgilerini çekebilecek resim ve figürlerin sayısında ve kalitesinde 2000-2006 yılları arasında tercih edilen yöntemde değişim ve dönüşüm sonrasında hızlanmıştır. Dini hassasiyete sahip okuyucu kitlesinin ilgisi dikkate alınarak görsel malzeme, şiir, soru cevap, bilgi kartlarının, mini test, ayet ve hadislerin bu dönem sonrası sıklıkla kullanıldığı görülmektedir Hz. Peygamber’in hayatıyla bağlantılı kavramları kolay kavramalarına yardımcı olması noktasında ilgili yıllar içerisinde yazınsal ürünler ivme kazanmıştır. Ancak Peygamberimiz ve sahabe döneminden kıssalar işlenirken bir sıralama gözetilmemiştir. Hz. Peygamber tasavvuru çeşitli mucizelerle birlikte verilirken 2006’dan itibaren dergide ağırlıklı olarak çocukların iç dünyasına seslenen mistik algı öne çıkarılmıştır. Bunun yanında rüyalar, alimlere saygısızlık yapılmaması ve edepli olunması gibi didaktik bilgiler vurgulanmıştır. Hz. Peygamber’in hayatına dair ele alınması gereken konuların dağılımına bakıldığında bazı konu başlıkları bizde Hz. Peygamberin hayatına dair merviyata başvurulduğu izlenimi uyandırmıştır. Bu dönemde güzel ahlak, komşuluk ilişkileri gibi Peygamberimizin

hayatıyla doğrudan ilgili konularda siyere başvurulmaması gibi tenakuzlar bulunmaktadır. Diğer taraftan daha ilgi çekici köşelerin ilave edilmesiyle Siyerle ilgili anlatımlarda üslup değişikliğine gidilmiş ve kronolojik sıralamalar, boşluk doldurmalı sorular, atasözlerimizin Hz. Peygamber'in hayatından örneklerle açıklanması, bilgi kartları, Tatil Kitapları, Peygamberimize çocuklardan mektuplar köşeleri dergiye eklenmiştir. Bu başlıkların yanı sıra özellikle çocukların dünyalarında yeri olmayan ve ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak sır saklamanın önemi, kriptoloji benzeri gereksiz bulduğumuz hususların üzerinde durulduğunu ifade etmemiz gerekmektedir. Dergide Hz. Peygamber'in doğumundan önce Arabistan'ın durumu, doğumu, çocukluğu yaşantısının iç dünyasını nasıl şekillendirdiği, kişiliği, karakteri, uygulamaları, Mekke, Medine dönemleri coğrafi faktörler, sosyal yapı ve nübüvvetin yansımasıyla oluşan ümmet bilinciyle ilgili anlatımların mevcudiyeti kifayetsiz seviyededir. Üzerinde durulması gereken bir diğer husus Hz. Peygamber'in risalet öncesi ve sonrası hayatının ayrılmamasıdır. Cahiliye Dönemi Arap toplumu, müşrikler ve günahların anlatımında çocuk psikolojisine aykırı yorumlara yer verilirken indirgemeci bakış açısı dikkat çekmektedir. İçerikteki konuların sıralaması ise kalıcı öğrenme ve bilinçlenme sağlayıcı nitelikten uzak görünmektedir. *Peygamberi Öğretme* yaklaşımının hadis formunda yoğunlaştığını söylemek mümkündür. Çocuklara yönelik Siyer'e bağlı anlatımlarda 2010 yılı sonrası daha ilgi çekici bir üslup geliştirilmiştir Her ay güncellenebilme avantajına sahip olan dergi yayıncılığının zengin imkanlarına rağmen aynı görseller ve içerikler kullanılarak dergilerde tekrara düşülmesi kısır bir döngü meydana getirmiştir. Bir kısmının kapak mesajları ve resim kullanımında estetikten ve öğreticilikten uzak bir yol izlenmiştir.

Ülkemizde çocuklara özgü Siyer çalışmalarını araştırmak üzere Diyanet Çocuk Dergisi 2000-2019 tarihleri incelemelerimize göre; Siyer'e dair ileri okumalar için motivasyon sağlayabilecek, çocuklara hitaben verilen olumlu mesajların varlığı asla yadsınamaz bir gerçektir. Nitekim tespitimiz dergilerde Hz. Peygamber'in hayatına dair konuların toplumsal ve siyasal

yaşamla bağlantılı olarak ele alındığı, nicelik ve niteliklerinde farklılaşmalar olduğu yönündedir. Netice itibariyle Diyanet Çocuk Dergisi özelinde elde ettiğimiz verilere dair değerlendirmelerimiz şunlardır:

1. Siyer ilminin kaynak ve yöntemleri rehberliğinde ihtiyaç duyulan bilgilere doğru şekilde ulaşılması her çalışmanın misyonu olmalıdır.

2. Derginin tecrübeli Siyer kadrosunun geçmişe kıyasla günümüzde Hz. Peygamber (sav)'in öne çıkarılan, sık tekrarlanan veya hiç değinilmeyen yönlerinin neler olduğu konuları üzerinde fikir ve önerileri yayına hazırlık aşamasında çok önemlidir.

3. Çocuk dergileri süreli yayınlar arasında her ay güncellenebilme özelliğine sahip olduğundan yeniliklere, değişen sosyo-kültürel şartlara uygun olarak konumlanabilmelidir. Hz. Peygamber'in hayatı yaşadığı toplumun değer yargıları, olay olgu ve objeleri bugüne ve gerçeğe uygun olarak işlenmelidir.

4. Çocuklarla diğer edebi ürünlerden farklı olarak birçok türde iletişim kurabilen dergiler onların çeşitli ilgi alanlarına hitap ederken Peygamberimizi anlatma bağlamında değişik etkinliklere yer verebilmelidir.

5. Görseller konuya uygun seçilirken, sayfalara dağılımı renk tercihleri orantılı olmalı ve sanatsal açıdan çocukların ilgisini çekebilmelidir. Kapak resim ve mesajları da Siyer konularının kalıcı anlatımında yardımcı birer unsur olarak görülmelidir.

6. Dergilerdeki metinler çocuğa, Peygamberimizin hayatını okuma, araştırma zevki kazandırmalı ve günlük yaşamında uygulayabileceği örnekler uyumlu , birbirini tamamlayıcı bir sıralamayla sunulmalıdır.

7. Hz. Peygamber'i anlatım metodunda çocukların yaş ve seviyelerine göre fiziksel, zihinsel, duygusal gelişimleri göz önünde tutulmalı Siyer, Psikoloji, Pedagoji, Çocuk Edebiyatı, Görsel Sanatlar hatta Sosyoloji gibi disiplinler arası bir işbirliğiyle hedefe yönelik bir yol izlenmelidir.

8. Redaksiyon aşaması aceleye getirilmemelidir.

9. Okurların dergide özgün paylaşımlarını sergiledikleri köşeler, dergiyle kurdukları bağın daha da güçlenmesini sağlamaktadır. Diyanet Çocuk Dergisi çocuklara duygu ve düşüncelerini anlatma fırsatını her sayıda tanımaktadır. Bu bağlamda ülkemizden ve yurt dışından resimler, şiirler, denemeler gönderen çocukların Hz. Peygamber'e dair hissiyatlarına daha sık yer verilmesi son derece ehemmiyet arz etmektedir.

10.Hz. Peygamber'in hayatına dair bilgilerin çocukların zamanımızda değişen ihtiyaçlarına yönelik yeni gelişmeler takip edilmelidir. Çocuklara verdiği önemin bir diğer göstergesi olarak Diyanet İşleri Başkanlığı bu dinamik süreçte okuyucularına rehberlik ederek elektronik dergicilikte hizmet sunmaktadır. Diyanet Çocuk Dergisi bu alanda da kaliteli çizgisiyle büyük bir boşluğu doldurmaktadır. Tüm engel gruplarını kapsayacak şekilde çalışmalar yürüterek toplumun her kesimini kuşatan vizyonu ile yenilikçi ve öncü bir rol üstlenmektedir.

Diyanet Çocuk Dergisi özelinde yapılan araştırmamız Siyer alanında çocuklara yönelik hazırlanan çağdaş yayınlarda verilen olumsuz mesajların temelinde yatan problemleri görünür kılmak adına sadece bir başlangıç mahiyetinde kabul edilebilir.

– KAYNAKÇA –

- Arslan, Şeyma-Yılmaz, Muhammet-Erdoğan, Ali. *Hız. Peygamber'i Nasıl Öğretelim*. İstanbul: Dem Yay., 2014.
- Açıkel, Yusuf. "Hız. Peygamber ve Gül İlişkisi ve İlgili Rivayetlerin Değerlendirilmesi". *Isparta Süleyman Demirel Üniv. Sosyal Bilimler Enst. Dergisi* 30 (2018), 71-103.
- Akyürek, Süleyman. *Din Öğretiminde Kavram Öğretimi*. İstanbul: Dem Yay., 1. Baskı, 2004.
- Alpay, Meral. "Türk Çocuk Edebiyatı". *Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi* (Mart 2012), 167-172.
- Arı, Ramazan-Üre, Ömer-Yılmaz, Hasan. *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi (Eğitimin Psikolojik Temelleri)*. Konya: Damla Yay. 2.Baskı, 2016.
- Arıcı, A. Fuat. *Çocuk Edebiyatı ve Kültür*. Ankara: Pegem Yay., 2016.
- Armaner, Neda. *İnanç ve Hareket Bütünlüğü Bakımından Din Terbiyesi*. İstanbul: MEB. Yay., 1967.
- Aslan, Canan. "Yazınsal Nitelikteki Çocuk Kitaplarının Çocuğun Gelişim Süreçlerindeki Yeri". *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu*. 194-196. Ankara: Ankara Üniv. 2006.
- . *Çocuk Edebiyatı ve Duyarlılık Eğitimi*. Ankara: Pegem Yay. 2019.
- Asutay, Hikmet. *Dil Kültür ve Eğitim*, Konya: Eğitim Yay. 2007.
- Aydın, Onur. "Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Hukuki Statüsü Üzerine Tartışmalar", *Akademik İncelemeler Dergisi* 14/2 (Ekim 2019), 239-276.
- Aydın, Kenan. *Türkiye'de Çocuk Dergiciliği: Diyanet Çocuk Dergisinin İçerik Analizi*, Kocaeli: Kocaeli Üniv., Sosyal Bilimler Enst., Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- Aytaş, Gıyasettin-Yalçın, Alemdar. *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yay., 2017.

- Badinter, Elisabeth. *Annelik Sevgisi*. çev: Kamuran Çelik, İstanbul: Afa Yay., 1992.
- Banarlı, Nihad Sami. *İman ve Yaşama Üslubu*. İstanbul: Kubbealtı Yay., 2008.
- Bangir, Alpan Gülgün. "Ders Kitaplarındaki Metin Tasarımı", *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 4/1 (2008), 107-134.
- Baş, Eyüp-Bilgin, Samet. "Türkiye'de Popüler Siyer Çalışmalarının Sorunları ve Çözüm Önerileri". *Siyer Öğretimi Çocuk Kitapları, Edebi Eserler ve Popüler Yayınlar*. İstanbul: Siyer Yay 2017.197-229.
- Bilici, Ali Baz. *06 Yaş Grubu Çocuklarda Dini Gelişim Süreci ve Din Eğitimi*. İzmir: Dokuz Eylül Ün., Sosyal Bilimler Enst., Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2014.
- Can Tüfekçi, Dilek. *Çocuk Edebiyatı Kurumsal Yaklaşım*. İstanbul: Eğitim Yay., 2014.
- Ciravoğlu, Öner. *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Esin Yay., 2000.
- Çalışkan, Adem. "İslâmi Çocuk Edebiyatı", *Samsun On Dokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 12-13 (2001), 409-436.
- Demiray, Kemal. *Türkçe Çocuk Edebiyatı*.Ankara: Milli Eğitim Yay., 1968.
- Demiryürek, Gökçe. *Türkiye Çocuk, Diyanet Çocuk ve Ebe Sobe Çocuk Dergilerinin Yapısal Özellikleri Bakımından Değerlendirilmesi*. Trabzon: Karadeniz Teknik Ün., Sosyal Bilimler Enst.,Yüksek Lisans Tezi, 2009.
1. Din Şurası Tebliğ ve Müzakereleri 1-5 Kasım 1993 (Ankara: DİB Yay., 1995), 1/298-299.
- Diyanet Dergi. "Dergi arşivi" Erişim 18 Eylül, 2019
.https://dergi.diyanet.gov.tr.
- Dixon, Diana. "Children's Magazines and Science in the Nineteenth Century". *Victorian Periodicals Review* 34/13 (September 2010), 228-238.

- Duran, Erol-İncinur Dolaylar. "Türk Çocuk Dergileri İle İlgili Öğrenci Görüşlerinin Belirlenmesi". *Journal of History Culture and Art Research, Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi* 7/1 (Mart 2018), 467-478.
- Gannon, Susan R.-Rahn Suzanne-Thompson, Ruth Anne. *St. Nicolas and Mary Mapes Dodge, The Legacy of a Children's Magazine Editor, 1873-1905* M. Farland: Amerika 2004.
- Halman, Talat Sait. *Türk Edebiyatı Tarihi*. 4 Cilt. Ankara: TC Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., 2006.
- Hökelekli, Hayati. *Din Psikoljisi*. Ankara: TDV Yay., 2017.
- DİB, Diyanet İşleri Başkanlığı. "İlke ve Hedefleri". Erişim 5 Mayıs 2019. <https://www.diyaret.gov.tr/tr-TR/Kurumsal/Detay/3/diyaret-isleri-baskanligi-temel-ilke-ve-hedefleri>
- İbn Hişâm, Ebû Muhammed Abdulmelik b. Eyyub el- Hımyerî (218/833), es- Sîretu'n- Nebeviyye, thk: Mecdî Fethî es-Seyyid, Dâru's-Sahabe li't-Turâs, Tanta 1995.
- İbn İshâk, Muhammed İshâk b. Yesâr (151/768), Sîretu İbn İshâk, thk: Muhammed Hamidullah, Matbaâtu Muhammed el- Hâmis, Fas 1976.
- İbn Sa'd, Muhammed b. Sa'd b. Meni' el-Hâşimî el- Basrî (230/845), Kitâbu't- Tabakâtî'l- Kebîr, I -XI thk: Ali Muhammed Ömer, Mektebetü'l- Hancî, Kahire 2001.
- Jones, Sandra-Mannino, Nadia-Green, Julia. "J.Relationship-building marketing communication in children's magazines". *Public Health Nutrition* 13/12 (2010), 2111-2118.
- Kanter, Beyhan. "Sosyolojik Kaygılar Bağlamında Çocuk Edebiyatı". *II.Uluslararası Gençlik ve Edebiyat Sempozyumu Bildiriler*. 15-21 KBN İstanbul: Dij.Yay., 2015.

- Kavuran, Tamer-Özpolat, Kainat. "Görsel İletişim Aracı Olan Dergilerin Tasarlanma Süreci", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 26/2 (2016), 67-275.
- Kaya, Mehmet. "Çocuk Edebiyatı Kitaplarının Biçimsel Özellikleri". *Çocuk Edebiyatı Kataloğu*. Ankara: Eğitim Sen Yay., 2011.
- . "Çocuk Edebiyatında Resim". *Çocuk Edebiyatı Kataloğu*. Ankara: Eğitim Sen Yay., 2011.
- Kemikli,Bilal. "Türk Kültüründe Hz. Peygamber ve Gül İmajı", Erişim: 28 Haziran 2019. <http://www.sonpeygamber.info/turk-kulturunde-hz-peygamber-ve-gul-imaji>
- Kıbrıs, İbrahim. "Günümüz Çocuk Dergileri 1980 Sonrası Çocuk Dergilerinde Genel Bir Bakış". *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* 107/756 (2014), 736-748.
- Komisyon. *Peygamberimi Öğreniyorum*. Ankara: DİB Yay., 2013.
- Köse, Feyza-Sarıkaya, Asım. "Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Hazırlanan Peygamberimizin Hayatı ve Siyer Ders Kitaplarının Tahlil ve Tenkidi". *Siyer Araştırmaları* 3 (Aralık 2017), 107-140.
- Köylü, Mustafa. "Dini İletişimde Hedef Kitle Sorunu". *Değerler Eğitimi Dergisi* 1/1 (2003), 132-133.
- . vd. *Çocukluk Dönemi Din Eğitimi*. Ankara: Nobel Yay., 2017.
- . Cemil Oruç. *Çocukluk Dönemi Din Eğitimi*. Ankara: Nobel Yay., 2017.
- Kudret, Cevdet. *Edebiyat Kapısı*. İstanbul: Yapı Kredi Yay., 1997.
- Küçük, Sena, "İlk Türkçe Çocuk Dergileri ve Çocuklara Mahsus Gazete", *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 24 (2010), 221-257.
- Kür, İsmet. *Türkiye'de Süreli Çocuk Yayınları*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay., 1991.

- Kütükoğlu, Mübahat. *Tarih Araştırmalarında Usül*. İstanbul: Elif Kitabevi Milenyum Yay., 2007.
- Levend, Agâh Sırrı. "Dinî Edebiyatımızın Başlıca Ürünleri". *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı* 20 (1973) 35-80.
- , *Ümmet Çağı Türk Edebiyatı*. Ankara: DİB Yay., 1962.
- Meriç, Cemil. *Kırk Ambar*. İstanbul: İletişim Yay., 2017.
- Meydan Larousse, "Anakronizm". 1/490, İstanbul Meydan Yay. 1973.
- Oğuzkan, A. Ferhan. *Yerli Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Kadioğlu Yay., 1979.
- Okay, Orhan. "Edebiyat". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 10/395-397. İstanbul: TDV Yay., 1994.
- Oruçoğlu, İbrahim. *Başlangıçtan Günümüze İslam Dünyasında Peygamber İmajı*, Bursa: Uludağ Ün. Sosyal Bilimler Enst., Doktora Tezi, 2008.
- Öz Şaban. "Çocuklar için Yazılan Siyer Kitaplarındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri". *Çocuk Kitapları Edebi Eserler ve Popüler Yayınlar 4. Siyer Çalıştayı*. ed. Muhammed Ali Alioğlu. 29-151. İstanbul: Siyer Yay., 2017.
- Özdemir, Mehmet. "Siyer Yazıcılığındaki Değişim Üzerine". *Çağımızda Sosyal Değişme ve İslam, 2002 Kutlu Doğum Tebliğ ve Müzakereleri*. 201-208. Ankara: TDV Yay. 2007.
- Özen Başboğa, Sevcan. "Erken Cumhuriyet Dönemi Çocuk Yayınlarında Çocuklara Yönelik Adab-ı Muâşeret, Görgü ve Nezaket Kuralları". *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi* 15/29 (2019), 60-85.
- Polat, Salahattin. "Siyer'in Neliği Bağlamında Siyer Yazıcılığının Sorunları". *Siret Sempozyumu -I- Türkiye'de Siret Yazıcılığı*. Ankara: TDV İslâm Araştırmalar Merkezi, 2010.
- Sarıçam, İbrahim, Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı. Ankara: DİB. Yay., 2011.

- Sever, Sedat “Okuma Kültürü Edindirme Sürecinde Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri”. *Okul Öncesi Çocuk Edebiyatı Kataloğu*. Ankara: Eğitim Sen Yay. 2011, 20-28.
- Sürmeli, Kader. *Türkiye’de Çocuk Dergilerinde Karşılaşılan Temel Grafik Tasarım Sorunları ve Sorunlara Çözüm Önerileri*. Samsun: Ondokuz Mayıs Ünv., Sosyal Bilimler Enst., Doktora Tezi, 2010.
- Şentürk, Habil. *Eğitim Psikolojisi*. İstanbul: İz Yay., 2018.
- Şimşek, Hüseyin. *Tanzimat ve Mutlakiyet Dönemi Çocuk Dergilerinin İncelenmesi*. Ankara: Ankara Ünv., Sosyal Bilimler Enst., Doktora Tezi, 2002.
- “XIX. Yüzyıl Çocuk Dergiciliği ve Eğitsel İşlevleri Üzerine”, *Milli Eğitim Dergisi*, 151 (Temmuz, Ağustos, Eylül 2001), 149-159.
- Şimşek, Tacettin. *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Grafiker Yay., 2016.
- Şirin, Mustafa Ruhi. *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yay., 2000.
- TDK Erişim: 4 Mart 2019. <http://sozluk.gov.tr>
- Turanalp, Fatih. “Dinî İçeriğin Edebiyatla İmtihani”. *Türk Dili Dergisi* 1 (2015), 814-816.
- Uçar, Tefvik Fikret. *Görsel İletişim ve Grafik*. İstanbul: İnkılâp Yay. 2004.
- Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi., Kısım 1, Madde1, Erişim 15 Mayıs 2020. www.unicef.org.tr (15.05.2020).
- Yavuzer, Haluk. *Okul Çağı Çocuğu*. İstanbul: Remzi Yay., 2006.
- Yazıcı, Nermin. “Edebiyat Tarihi Bağlamında Türk Çocuk Edebiyatı Tarihi Yazımında Karşılaşılan Sorunlar”. *Erdem* 60 (2011), 205-226.

Yıldız, Zafer. *Diyanet Çocuk Dergisinin Din Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi*. Ankara: Ankara Üniv., Sosyal Bilimler Enst., Yüksek Lisans Tezi, 2004.

----- . “Diyanet Çocuk Dergisinin Din Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi”. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 15/1 (2012), 367-390.

Yılmaz Kızılkaya, Rahile. “Cumhuriyet Dönemi Popüler Siyer Kitaplarına Dair Bazı Mülâhazalar”. *Türkiye’de Popüler Siyer Çalışmaları-Türkiye’de Çocuklara Yönelik Siyer Çalışmaları /Siyer Atölyesi Tebliğler Kitabı* (2011-2012), 20 İstanbul: Meridyen Kitaplığı, 2013.

Yiğitbaşı, Kübra Güran, “Türkiye’de Çocuk Dergiciliği: TRT Çocuk Dergisi Örneği” *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 5 (2014), 37-56.

Yörükoğlu, Atalay. *Çocuk Ruh Sağlığı Çocuğun Kişilik Gelişimi Eğitimi ve Ruhsal Sorunları*. İstanbul: Özgür Yay., 25. Baskı, 2002.

Yücel, İrfan. “Diyanet İşleri Başkanlığı”, *DİA*. 9/458-460. Ankara: TDV Yay., 1994.

DIYANET ÇOCUK DERGİSİ MAKALELERİ

Abak, Ayla. “Nasreddin Hoca ile Keloğlan”. *DÇD* 330 (Ocak 2008), 34-35.

----- . “Çocuktan Peygamberine Şiir Mektubu”. -Rüzgar Gülü-. *DÇD* 357. (Nisan 2010), 28-29.

Akgül, Hüseyin. “Peygamberlere ve Kitaplara İman”.-Çocuklarla Dini Sohbetler-.*DÇD* 263 (Haziran 2002), 14-15.

Akgün, Mustafa. “ Bizim Güzelliğimiz Onun Nurundandır”. *DÇD* 393 (Nisan 2013), 7-8.

Ardoğan, Arzu. “Sevgili Peygamberim”.-Emin İnsan-. *DÇD* 329 (Aralık 2007) 12-13.

----- . “Güvenilir Olmak”.-Sevgili Peygamberim-.329 (Aralık 2007), 12-13.

Arısoy, Veli. "Efendimizin İki Özelliği". *DÇD* 381 (Nisan 2012), 32-33.

Arslan, Elif. "5N1K". *DÇD* 368 (Mart 2011), 26-27.

-----". "5N1K". *DÇD* 369 (Nisan 2011), 26-27.

-----". "5N1K". *DÇD* 355 (Şubat 2010), 26-27.

-----". "5N1K". *DÇD* 360 (Temmuz 2010), 26-27.

-----". "5N1K". *DÇD* 357 (Nisan 2010), 26-27.

-----". "5N1K". *DÇD* 362 (Eylül 2010), 26-27.

-----". "5N1K". *DÇD* 370 (Mayıs 2011), 26-27.

-----". "Güzel Dinimiz". *DÇD* 288 (Temmuz 2004), 12-13.

Arslantaş, Murat Kuddusi. "Mekke'nin Fethi", *DÇD* 234 (Ocak 2000), 4.

Aydın, Meliha. "Mekke' de Doğan Güneş". *DÇD* 273 (Nisan 2003), 10-11.

Başar, Pınar. "Koca Fil Yılı". *Tatil Arkadaşım* 5 (Haziran 2009), 8-9.

Bayır, Mertoğlu Hilal. "Hicret Et". *DÇD*, 385, (Ağustos 2012), Arka Kapak.

Bayraktar, Fatma. "Hüthütle Tanışma".-Kur'an Hazinesini Keşfe Çıkıyoruz-.
DÇD 390 (Ocak 2013), 2-3.

Boynukalın, Hafsa. "Sevgili Peygamberim Hz. Muhammed (sav) Tarih Şeridi". *DÇD* 460 (Kasım 2018), 24-25.

-----". "Mevlid Kandili". *DÇD* 448 (Kasım 2017), 15.

Buhur, Nurten. "Örnek İnsan Hz. Muhammed (sas)". *DÇD* 294 (Ocak 2005),
36-37.

Çakmak, Serap. "Ayetlerde Hicret Her Çağa Her Yöne".-Benim Kitabım-.
DÇD 384 (Temmuz 2012), 10-11.

-----". "Bakkal Dükkanı". *DÇD* 369 (Nisan 2011), 38-39.

-----". "Bulmaca". *DÇD* 384 (Temmuz 2012), 44-45.

Çankaya, Ş.Gül. "Eğitimin Önemi". -Aydın Konusu-. *DÇD* 307 (Şubat 2004), 6.

Çarboğa, Kenan. "Efendimize...". -Aydın Şiiri-. *DÇD* 402 (Ocak 2014), 22-23.

-----". "Gül Öğretmenim". *DÇD* 382 (Mayıs 2012), Arka Kapak.

-----". "Muhammed Mustafa'ya". *DÇD* 378 (Ocak 2012), Arka Kapak.

Çataloluk, Suzan. "Kusem b. Abbas". -Gönlümüze Taht Kuranlar-. *DÇD* 438 (Ocak 2017), 40-41.

-----". "Hz.Abdurrahman b. Avf (ra)". -Gönlümüze Taht Kuranlar-. *DÇD* 447 (Ekim 2017), 40-41.

-----". "Hz. Ebu Ubeyde bin Cerrah (Radiyallahu anı)". -Gönlümüze Taht Kuranlar-. *DÇD* 449 (Aralık 2017), 40-41.

-----". "Can Dost Hz. Ebu Bekir". -Gönlümüze Taht Kuranlar-. *DÇD* 426 (Ocak 2016), 39-40.

-----". "Cennet ve Gül". -Aydın Konusu- *DÇD* 321 (Nisan 2007), 4-5.

-----". "Bin Aydan Hayırlı Bir Gece". -Evvel Zaman İçinde-. *DÇD* 397 (Ağustos 2013), 30-31.

-----". "Emanet". -Gönlümüze Taht Kuranlar-. *DÇD* 432 (Temmuz 2016), 40-41.

-----". "Orucun Mükafatı Öyle Çok ki". -Evvel Zaman İçinde-. *DÇD* 396 (Temmuz 2013), 40-41.

-----". "Hz. Mus'ab bin Umeyr". -Gönlümüze Taht Kuranlar-. *DÇD* 437 (Aralık 2016), 40-41.

-----". "Hz. Dihye b. Halife (ra)". *DÇD* 446 (Eylül 2017), 40-41.

-----". "Hz. Hatice (r.a)". -Gönlümüze Taht Kuranlar-. *DÇD* 443 (Haziran 2017) 40-41.

- , "Hz. Peygamber'in annesi Hz. Âmine bizim de annemiz". -
Gönlümüze Taht Kuranlar-. *DÇD* 444 (Temmuz 2017) 40-41.
- , "Hz. Sa'd b. EbîVakkas (ra)". -Gönlümüze Taht Kuranlar-. *DÇD* 448
(Kasım 2017), 40-41.
- , "Kutlu Yolcu Ammar b. Yasir". -Gönlümüze Taht Kuranlar-.*DÇD*
436 (Kasım 2016), 40-41.
- , "Peygamberin Sevgili Torunları". -Mim'in Çiçek Bahçesi- *DÇD* 381
(Nisan 2012), 28-29.
- "Oku Yaratan Rabbinin Adıyla Oku".-Manzum Hikaye-. *DÇD*. 461
(Aralık 2018). 40-41.
- , "Sevgilerin En Yücesi Sevgili Rasulümüze". -Evvel Zaman İçinde-.
DÇD 393 (Nisan 2013), 30.
- , "Sevgili Resul O İki Gül Goncasını Ne Çok Sevdî".-Gönlümüze
Taht Kuranlar-. *DÇD* 435 (Ekim 2016). 40-41.
- , "Şehitlerin Piri Hz.Hamza (r.a)".-Gönlümüze Taht Kuranlar-. *DÇD*
440 (Mart 2017) 40-41.
- , "Sevgili Peygamberime Gözyaşımdan İnciler". -Mim'in Çiçek
Bahçesi-. *DÇD* 386 (Eylül 2012), 6-7.
- , "Hazreti Halime". -Gönlümüze Taht Kuranlar-. *DÇD* 445 (Ağustos
2017), 40-41.
- , "Hobiler ve El Sanatları". *DÇD* 330 (Ocak 2008), 36-37.
- Çe, Melek. "Kardeş Bir Beldeye Doğru Hicret". -Aydın Konusu-. *DÇD* 306
(Ocak 2006), 4-5.
- , "İman Bize Doğru Yolu Gösteren Bir Nurdur". -Aydın Konusu-.
DÇD 310 (Mayıs 2006), 8-9.
- Çetin, Duran. "İnsanlığın Sultanına". *DÇD* 386 (Eylül 2012), 10-11.

Çınar, Fahri. "Bilgimizi Ölçelim". *DÇD* 314 (Eylül 2006), 45.

-----, "Kutsal Kitabımız Kur'an-ı Kerim'i Tanıyalım". *DÇD* 272 (Mart 4.

-----, "Kutlu Bir Gece". *DÇD* 290 (Eylül 2004), 4-5.

Çoban, Zekiye. "Daha Çok Nisanlar Göresiniz!".-Konuşan Eşyalar-. *DÇD* 393 (Nisan 2013), 28-29.

-----, "Kutlu Misafirlerim Vardı Benim".-Konuşan Eşyalar-. *DÇD* 384 (Temmuz 2012), 22-23.

Damla, Nurdan. "Bir Bayram Sabahında O".-Sevgili Peygamberim-.*DÇD* 341 (Aralık 2008), 12-13.

-----, "Çocuklara Hiç Kızmayan Peygamber". -Sevgili Peygamberim-.*DÇD* 334 (Mayıs 2008), 12-13.

-----, "İki Kulaklı Enes".-Sevgili Peygamberim-. *DÇD* 332 (Mart 2008), 12-13.

-----, "Yere Serilen Pehlivan". -Sevgili Peygamberim". *DÇD* 337 (Ağustos 2008), 12-13.

-----, "Gözlerden Saklı Yürüyüş". -Sevgili Peygamberim-. *DÇD* 339 (Ekim 2008), 12-13.

Değirmenci, Veli. "Kutlu Doğum". *DÇD* 297 (Nisan 2005), 36.

Demir, Zekiye. "Gezgin Kaplumbağa". *DÇD* 331 (Şubat 2008), 14-15.

-----, "İnsanlar El Ele Tutuşsa". -Sevgili Peygamberim-. *DÇD* 305 (Ağustos 2007), 8-9.

Demirbağ, Hatice. "Gülben ve Gülay Annelerini Düşünüyor Bu Ay".-Sevgili Peygamberim-. *DÇD* 358 (Mayıs 2010) 6-7.

-----, "Güllerden Bir Gülle Güllerin En Güzeline". -Sevgili Peygamberim-. *DÇD* 356 (Mart 2010), 6-7.

- ."Merak Ediyor Gülce ve Güzelce, Kim Acaba Hz. Hatice". -Sevgili Peygamberim-. *DÇD* 362 (Eylül 2010), 6-7.
- ."Mucit Sacit ile Asr-ı Saadette...". -Sevgili Peygamberim". *DÇD* 355 (Şubat 2010), 7.
- ."Peygamberim Canım Benim". Tatil Arkadaşım 6 (Haziran 2010), 10-11.
- ."Reha ve Reyaha". -Sadık Dostlar-. *DÇD* 341 (Aralık 2008), 28-29.
- ."Gözde'nin Gözünde". -Sadık Dostlar-. *DÇD* 335 (Haziran 2008), 28-29.
- ."Ammar'ın Fedakarlığı".-Sadık Dostlar-. *DÇD* 336 (Temmuz 2010), 28-29.
- ."Sacit ile Halit Geçiriyor Mucizeler İçinde Vakit".- Sevgili Peygamberim- *DÇD* 361 (Ağustos 2010), 6-7.
- ."Yetimlerin Babası, Dertlilerin Devası". -Sevgili Peygamberim-. *DÇD* 359, (Haziran 2010), 6-7.
- ."Mucit Sacit ile Minik Arkadaşı Halit". -Sevgili Peygamberim-. *DÇD* 357 (Nisan 2010), 6-7.
- ."Güllerden bir Gül'den Günlerden Bir Gün".-Sevgili Peygamberim-. *DÇD* 354 (Ocak 2010), 6-7.
- ."Mucit Sacit ile Asrı Saadette...". -Sevgili Peygamberim-. *DÇD* 355 (Şubat 2010), 6-7.
- ."Sütten Beyaz Baldan Tatlı Kevser". *DÇD* 323 (Haziran 2007), 32-33.
- Doğru, Ahmet. "Karşık Test". *DÇD* 235 (Şubat 2000), 45.
- ."Karışık Test". *DÇD* 241 (Ağustos 2000), 35.
- Duman, Mahir. "Gönlümüzün Sultanı", *DÇD* 278, (Eylül 2003), 5.
- Erinç, Muhammed. "Petek Bulmaca". *DÇD* 387 (Ekim 2012), 42-43.

- Erkuş, Cemile. "Peygamberimi Anlamalıyım". *DÇD* 304 (Kasım 2005), 23.
- "Peygamberimi Anlamalıyım". *DÇD* 309 (Nisan 2006), 13.
- Ersoy, Mehmet Akif. "Bir Gece". *DÇD* 414 (Ocak 2015), Arka kapak.
- Eryalaz, Mehmed Zekâi. "Özveri ve Hoşgörü". *DÇD* 238 (Mayıs 2000), 18.
- Eryılmaz, Mehmet Zekâi. "Yalancılık ve İftira". *DÇD* 235 (Şubat 2000), 11.
- Genç Kalemler. "Sevgili Peygamberimiz ve Arkadaşları". *DÇD* 299 (Haziran 2005), 32-33.
- Genç, Yusuf. "Asr-ı Saadette Çocuk Olmak". *DÇD* 309 (Nisan 2006), 7.
- Görgülü, Faruk. "Merhaba". *DÇD* 443 (Haziran 2017), 1
- "Merhaba". *DÇD* 439 (Şubat 2017), 1.
- Gülcan, Gülşah. "Gül Kokulu Muhammed (sas)". *DÇD* 254 (Ekim 2001), 13.
- Gündüz, Üzeyir. "Yağmur Duası ve Törenleri". *DÇD* 239 (Haziran 2000), 12-13.
- Güner, Esmâ. "Hangi Şiir Kime Ait". *Tatil Arkadaşım* 12 *DÇD* (Haziran 2016), 10-11.
- Gürler, Afşin. "Peygamberimiz Anlatıyor". *DÇD* 262 (Mayıs 2002), 6-9.
- "Tarihte Bu Ay". *DÇD* 234 (Ocak 2000), 2.
- İdris, Mevlâna. "Her An", *DÇD* 393 (Nisan 2013), 32-33.
- İpek, Hatice. "Peygamberim Önderim", -Benim Peygamberim- *DÇD* 371 (Haziran 2011), 4-5.
- "Sevgili Peygamberim". -Benim Peygamberim-. *DÇD* 376 (Kasım 2011), 4-5.
- "Peygamberim". -Benim Peygamberim-. *DÇD* 369 (Nisan 2011), 4-5.
- "Benim Peygamberim". *DÇD* 378 (Ocak 2012), 4-5.

- “Benim Peygamberim”. *DÇD* 367 (Şubat 2011), 4-5.
- “İlim ve Sevgili Peygamberim”. -Benim Peygamberim-. *DÇD* 379 (Şubat 2012), 4-5.
- “Medine Yollarında Candan İki Dost”. -Benim Peygamberim-. *DÇD* 384 (Temmuz 2012), 16-17.
- “Merhaba Ben Düşünceli Kerim”. -Peygamber ve Küçük Ümmeti-. *DÇD* 391 (Şubat 2013), 6-7.
- “Peygamberimizin En Sevdiği Davranışlardan Biri Hediyeleşmek”. -Benim Peygamberim-. *DÇD* 380 (Mart 2012), 4-5.
- İşcan, Abdulkâî. “Merhaba”. *DÇD* 330 (Ocak 2008), 1.
- Kamil, Yunus Emre. “Peygamberime Mektup”. -Ayın Konusu-. *DÇD* 309 (Nisan 2006), 8-9.
- Kaplan, Yıldray. “Kaybettiğimiz Güzelliklerimiz”. *DÇD* 296 (Mart 2005), 36-37.
- Kara, Ayşe Serra. “Hicret ve Yiğit”. *DÇD* 384 (Temmuz 2012), 8-9.
- Karahan Bayraktar, Fatma. “Kocaman Filler Minicik Kuşlar”. -Kur’an Hazinesini Keşfe Çıkıyoruz. *DÇD* 422 (Eylül 2015), 2-3.
- “Bir Çocuğun Günlüğü”. *DÇD* 369 (Nisan 2011), 32-33.
- “O Bize Çok Düşküdü”. -Kur’an Hazinesini Keşfe Çıkıyoruz-. *DÇD* 393 (Nisan 2013), 2-3.
- Karakoç, Yusuf. “Gönül Seni Özledikçe”. *DÇD* 393 (Nisan 2013), 37.
- Karataşoğlu, Recep. “Ensar Muhacir Kardeşliği”. -Gökkuşuğu-, *DÇD* 458 (Eylül 2018), 36-37.
- Kardaş, Gülcan. “Sevginin Zirvedeki Mucidi”. -Nereden İcat Ettin Bunu? *DÇD* 377 (Aralık 2011), 20-21.

- ". "Kriptoloji Kimse Anlamasın Bizi". -Nereden İcat Ettin Bunu?-.
DÇD 373 (Ağustos 2011), 20-21.
- ". "Sana Bir Sır Vereyim". -Deneme-. DÇD 352 (Kasım 2009), 6-7.
- Kartal, Rukiye. "Peygamberimizin Güzel Ahlakı". DÇD. 280. (Kasım 2003),
20-21.
- Kaya, Vural. "Ahmet Meriç'in Günlüğü". DÇD 381 (Nisan 2012), 14-15.
- ". "Anam Babam Sana Feda Olsun". -Gülperi'ye Mektuplar-. DÇD 369
(Nisan 2011), 6-7.
- ". "Ezan Bir Kurtuluş Çağrısı Cami: En Güzel Toplanma Yeri". -
Gülperi'ye Mektuplar-. DÇD 363 (Ekim 2010), 2-3.
- ". "Hayalimdeki Gülistan". -Gül Bahçesi-. DÇD 354 (Ocak 2010), 2-3.
- ". "Kur'an'ı Yaşa Ahlakın Güzel Olsun". -Gülperi'ye Mektuplar-.
DÇD. 370 (Mayıs 2011), 6-7.
- ". "Müslümanlar Yeryüzünü Onarmakla Meşhurdur". -Gülper'ye
Mektuplar-. DÇD 359 (Haziran 2010), 2-3.
- ". "Peygamberimizin Gözünde Çocuk Olmak". *Tatil Arkadaşım* 7
(Haziran 2011), 4-5.
- ". "Ümmetinin Babası". -Gülperi'ye Mektuplar-. DÇD 358 (Mayıs
2010), 2-3.
- ". "Yitirdik Gülcük Medeniyetini". -Deneme-. DÇD 393 (Nisan
2013), 16-17.
- Kılıç, Ahmet Faruk. "Bu İnsana İnanılmaz mı?". -Şaşılası Şeyler-. DÇD 320
(Nisan 2007) 38-39.
- ". Tuğba, "Asırlara Doğan Güneş". DÇD 293 (Aralık 2004), 4-5.
- Kızılyer, Haluk Zahid. "Yağmurlara Özlem". DÇD 321 (Nisan 2007), 45.

- Köksal, M.Asım. "Peygamberim Uludur". *DÇD* 448 (Kasım 2017), Arka Kapak.
- Levent, Lamia. "İlk Öğretmen Mus'ab b. Umeyr". *Tatil Arkadaşım* 5 (Haziran 2009), 24.
- ". "Zaman Makinesi". *DÇD* 345 (Nisan 2009), 42-43.
- ". "Sevgili Peygamberim". *DÇD Tatil Arkadaşım* 3 (Haziran 2007), 16-17.
- ". "Şehirlerin Anası Mekke'deyiz!". -Zaman Makinesi-. *DÇD* 348 (Temmuz 2009), 42-43.
- ". "Kahraman Bir Yiğit Hamza". *Tatil Arkadaşım* 5 (Haziran 2009), 24-25.
- Mert, Musa. "Çöl ve Şehir". -Kutup Yıldızı-. *DÇD* 429 (Nisan 2016), 2-3.
- ". "Dost Kara Günde Belli Olur". -Kutup Yıldızı-. *DÇD* 466 (Mayıs 2019), 2-3.
- ". "Herkesin Cenneti Başka Yerde". -Yarım Elma-. *DÇD* 398 (Eylül 2013), 6-7.
- ". "Kovalamaca". -Kıssadan Hisse-. *DÇD* 394 (Mayıs 2013).
- ". "Hem Cesur Hem En Merhametli". -Kutup Yıldızı-. *DÇD* 421 (Ağustos 2015), 6-7.
- ". "Mutluluk Yuvası". -Kutup Yıldızı-. *DÇD* 472 (Kasım 2019), 2-3.
- ". "Şakalaşma". -Kutup Yıldızı-. *DÇD* 408 (Temmuz 2014), 6-7.
- ". "Sevgi Engel Tanımaz". -Kutup Yıldızı-. *DÇD* 428 (Mart 2016), 2-3.
- ". "Şehir Anlar". -Kutup Yıldızı-. *DÇD* 458 (Eylül 2018), 2-3.
- ". "Peygamber Efendimiz Gibi Olmak". -Yarım Elma-. *DÇD* 381 (Nisan 2012), 20-21.

- ". "Dedesinin Torunu". -Kutup Yıldızı-. *DÇD* 412 (Kasım 2014), 6-7.
- ". "Cennete Atılan Adımlar". -Kutup Yıldızı-. *DÇD* 441 (Nisan 2017), 2-3.
- ". "İyilik Zinciri". -Kutup Yıldızı-. *DÇD* 427 (Şubat 2016), 2-3.
- ". "Yağmur Gözlüler". -Kutup Yıldızı-. *DÇD* 444 (Temmuz 2017), 2-3.
- ". "Sevgi Dili". -Kutup Yıldızı-. *DÇD* 451 (Şubat 2018), 2-3.
- ". "Minik İmam". -Yarım Elma-. *DÇD* 383 (Haziran 2012), 16-17.
- Mertoğlu Bayır, Hilal. "Hicret Et". *DÇD* 385 (Ağustos 2012), Arka Kapak.
- ". "Oku-Düşün-Yaz". *DÇD* 406 (Mayıs 2014), 14.
- Nurcan Elif. Hicret. *DÇD* 384 (Temmuz 2012), 32-33
- Pektaş, Pelin. "Gül Devrine Yolculuk". -Güzel Dinimiz-. *DÇD* 299 (Haziran 2005), 10-11.
- Oğuz, Mustafa. "Canım Peygamberim". -Kalp Aynası-. *DÇD* 402 (Ocak 2014), 16-17.
- ". "Gül Vereceğim". *DÇD* 369 (Nisan 2011), Arka Kapak.
- ". "Selam Yolculuğu". -Bir Ayet Bir Hikâye-. *DÇD* 393 (Nisan 2013), 10-11.
- Oklan, Rukiye. "Dilli Düdük". *DÇD* 361 (Ağustos 2010), 30-31.
- ". "Dilli Düdük". *DÇD* 373 (Ağustos 2011), 30.
- ". "Dilli Düdük". *DÇD* 386 (Eylül 2012), 21.
- ". "Dilli Düdük". *DÇD* 352 (Kasım 2009), 30-31.
- ". "Dilli Düdük". *DÇD* 357 (Nisan 2010), 30.
- ". "Dilli Düdük". *DÇD* 355 (Ocak 2010), 30.
- ". "Dilli Düdük". *DÇD* 383 (Haziran 2012), 30-31.

- Özet, Seher. "Kuba Mescidi". -Bu Bir Şaheser-. *DÇD* 377 (Aralık 2011), 22-23.
- . "Mescid-i Nebevi". -Bu Bir Şaheser-. *DÇD* 369 (Nisan 2011), 22-23.
- Öztürk, Ayşe. "Çalışkan Örümceğin Ağları". *DÇD* 307 (Şubat 2006), 26-27.
- . "Dosta Yolculuk Hicret". -Sevgili Peygamberin-. *DÇD* 325 (Ağustos 2007), 14-15.
- . "Engelim Yok Benim". *DÇD* 311 (Haziran 2006), 26-27.
- . "Hz. Peygamber'in Yatağında". *DÇD* 313 (Ağustos 2006), 26-27.
- . "İyilik Devesi". *DÇD* 306 (Ocak 2006), 26-27.
- . "Kutlu Bebek". *DÇD* 312 (Temmuz 2006), 26-27.
- . "Kutlu Hakem". -Sevgili Peygamberim-. *DÇD* 324 (Temmuz 2007), 16-17.
- . "Peygamberimin Kucağında". -Sevgili Peygamberim-. *DÇD* 318 (Ocak 2007), 14-15.
- . "Rahmet Peygamberi". -Ayın Konusu-. *DÇD* 345 (Nisan 2009), 2-3.
- . "Hira'dan Gelen Müjde". -Sevgili Peygamberim-. *DÇD* 329 (Aralık 2007), 14-15.
- . "Rahmet Peygamberi". -Sevgili Peygamberim-. *DÇD* 321 (Nisan 2007), 14-15.
- . "Söz Peygamberim". -Sevgili Peygamberim-. *DÇD* 322 (Mayıs 2007), 14-15.
- . "Şimdi Okullu Olduk". *DÇD* 314 (Eylül 2006), 26-27.
- Sakarya, Nejla. "Benim adım Bilal". *DÇD* 393 (Nisan 2013), 34-35.
- Sevim, Ayşe. "Ayın Konusu". *DÇD* 306 (Ocak 2006), 6-7.
- Sormageç, Gülay. "Ahlakımız Kur'an Ahlakı Olsun". *DÇD* 370 (Mayıs 2011), 34-35.

- . "Hicret Bir Kutlu Sefer", *DÇD* 384 (Temmuz 2012), 28-29.
- Şimşek, Esra. "Sevgili Peygamberim". *DÇD* 318 (Ocak 2007), 12-13.
- Şirin, Mustafa Ruhi. "Küçük Na't Çocuklarında Peygamberi". *DÇD* 389 (Aralık 2012), Arka Kapak.
- Tetik, Gaffar. " Çocuklarla Başbaşa". *DÇD* 239 (Haziran 2000), 1.
- . "Merhaba Çocuklar". *DÇD* 240 (Temmuz), 1.
- . "Merhaba Çocuklar". *DÇD* 252 (Temmuz 2001), 1.
- . "Merhaba Çocuklar". *DÇD* 237 (Nisan 2000), 1.
- Tuna, Selman. "Tarihten Bir Sayfa". *DÇD* 450 (Ocak 2018), 28-29.
- Uluşan, Talip. "Berat Gecesi". *DÇD* 244 (Kasım 2000), 17.
- . "Hz. Muhammedi'in Üstün Ahlâkı". *DÇD* 275 (Haziran 2003), 4.
- . "İsrâ ve Mirac Gecesi". *DÇD* 277 (Eylül 2003), 4.
- . "Mevlit Kandili". *DÇD* 297 (Nisan 2005), 3.
- . "Miraç Kandili". *DÇD* 267 (Ekim 2002), 10.
- . "Peygamberimizin Ramazan Hayatı". *DÇD* 268 (Kasım 2002), 11.
- . "Sevgili Peygamberimizin Doğumu". *DÇD* 262 (Mayıs 2002), 4-5.
- . "Hz. Muhammed'in Üstün Ahlâkı". *DÇD* 275 (Haziran 2003), 4.
- . "İsra ve Mirac". *DÇD* 243 (Ekim 2000) , 12-13.
- . "Sevgili Peygamberimizin Doğumu", *DÇD* 262 (Mayıs 2002), 4-5.
- Ünal, İbrahim. "Sevgili Peygamberimiz Çocuklarla", -Ayın Konusu-, *DÇD* 309 (Nisan 2006), 4-5.
- Yazgan, Bestami. "Rahmet Gülistanı". *DÇD* 393 (Nisan 2013), 6.
- . "Şiir". *DÇD* 440 (Mart 2017), 17.

Yıldırım, Hasan. “Çocuk Kalbinde Nebi” *DÇD* 357 (Nisan 2010), Arka Kapak.

-----, “Diyaret Çocuk Dergisine Ödül” . *DÇD* 265 (Ağustos 2002), 4-5.

-----, “Dolunay Gibi” . *DÇD* 437 (Aralık 2016), 16.

Yılmaz, Fatma Nur. “Özlü Sözlük” . *DÇD* 459 (Ekim 2018), 10-11.

Yolcu, Gülnihal. “Peygamberlerde Bulunan Özellikler” . *DÇD* 386 (Eylül 2012), 42-43.

Yöney, Derya, “Hz. İsmâil (a.s)” . -Peygamberler Yolu-. *DÇD* 430 (Mayıs 2016), 10-11.

Zeybek, Şerife Nihal. “Medine’de Bayram” . *DÇD* 423 (Ekim 2016) 17.

